

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร

โดย

นางสาวอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-464-580-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF THE SCHOOLS
UNDER SAMUTSONGKHRAM EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE**

By

Orapin Pinyopavasuti

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Master's Report Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Educational Administration

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2004

ISBN 974-974-464-580-6

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้สารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม” เสนอโดย นางสาวอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. จีราวรรณ คงคล้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ผู้ควบคุมสารนิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. จีราวรรณ คงคล้าย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม ชินะตั้งกูร)
...../...../.....

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จีราวรรณ คงคล้าย)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ศรียา สุขพานิช)
...../...../.....

K 43461131 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพภายใน / สถานศึกษา / เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

อรพิน ภิญโญภาวสุทธิ : การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม (INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF THE SCHOOLS UNDER SAMUTSONGKHRAM EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE)

อาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ : รศ.ดร. จีรวรรณ คงคล้าย. 144 หน้า. ISBN 974 – 464 – 580 - 6

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม 2) ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ประชากร คือ สถานศึกษาในอำเภอบางคนที สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม จำนวน 22 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน ครูวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 2 คน เป็นโรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 88 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าความถี่ (frequencies), ค่าร้อยละ (percentage), ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับได้ ดังนี้ ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน

2. ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย สามารถเรียงลำดับได้ ดังนี้ ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน

ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2547

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์.....

K 434611131 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : INTERNAL QUALITY ASSURANCE / THE SCHOOL / SAMUTSONGKHRAM
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE.

ORAPIN PINYOPAVASUTI : INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF THE
SCHOOLS UNDER SAMUTSONGKHRAM EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE.
MASTER'S REPORT ADVISOR : ASSOC. PROF. CHIRAWAN KONGKLAI, Ph.D. 144 pp.
ISBN 974 – 464 – 580 - 6

The purposes of this research were to determine 1) the status in implementing the internal quality assurance of the schools under Samutsongkhrum Education Service Area Office, and 2) the problems in implementing the internal quality assurance of the schools under Samutsongkhrum Education Service Area Office. The population in this study was 22 schools in Bangkhontee district. The respondent was collected from 88 school staff members, consisting of one administrator, one academic teacher and two teachers from each school , the instrument in this study was a questionnaire according to the procedures of the National Educational Committee Office. The statistical analysis employed were frequency distribution, percentage (%), mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.) and content analysis.

The research revealed as follow :

1) the implementing the internal quality assurance of the schools under Samutsongkhrum Education Service Area Office was at a high level in overall and each aspect. It was found that the preparation procedure of internal quality assurance was the highest, followed by implementation and report, respectively.

2) the problems in implementing the internal quality assurance of the schools under Samutsongkhrum Education Service Area Office was at a low level in overall and each aspect. It was found that the report of internal quality assurance was the first one, followed by implementation and preparation, respectively.

Department of Educational Administration Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2004

Student's signature.....

Master's Report Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดี จากรองศาสตราจารย์ ดร. จิราวรรณ คงคล้าย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม ชินะตั้งกูร อาจารย์ ดร. ศรียา สุขพานิช ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้านการบริหารการศึกษาให้ได้อย่างเต็มความสามารถ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือ เพื่อใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดา สุวรรณกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ พ.ต. ดร. นพดล เจนอักษร และนางสมพิศ วงศ์ใหญ่ ผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูอาจารย์ ในเขตอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นอย่างดี และขอขอบคุณน้องๆ หลานๆ และญาติทุกๆ คนรวมทั้งเพื่อนนักศึกษานิเทศศาสตร์ รุ่น 20๔ ภาควิชาศึกษาศาสตร์ศิลปากร ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ตลอดมา

คุณงามความดีและประโยชน์จากผลการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบให้เป็นกตัญญู กตเวทิตาคุณ แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำถามของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
การประกันคุณภาพการศึกษา.....	10
ความหมายของคุณภาพ.....	10
คุณภาพการศึกษา.....	12
การประกันคุณภาพการศึกษา.....	14
แนวคิดและหลักการการประกันคุณภาพการศึกษา.....	16
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	21
ความจำเป็นที่จะต้องประกันคุณภาพภายใน.....	21
การประกันคุณภาพภายใน.....	22
หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน.....	24
ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	25
การเตรียมการประกันคุณภาพภายใน.....	27

บทที่	หน้า
การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน.....	31
การรายงานการประกันคุณภาพภายใน.....	39
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม.....	59
การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรสงคราม.....	60
การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.....	61
วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา....	61
ขอบข่ายและสาระสำคัญของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา.....	62
ผลการตรวจสอบมาตรฐานของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรสงคราม.....	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
งานวิจัยในประเทศ.....	65
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	69
สรุป.....	72
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	74
ระเบียบวิธีวิจัย.....	75
แผนแบบการวิจัย.....	75
ประชากร.....	75
ผู้ให้ข้อมูล.....	76
ตัวแปร.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	78
การสร้างเครื่องมือ.....	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
สรุปย่อ.....	81
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	83

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม.....	85
ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม.....	90
ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสมุทรสงคราม.....	95
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
สรุปผลการวิจัย.....	96
การอภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	103
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	103
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	104
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	113
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ.....	114
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	118
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	121
ภาคผนวก ง รายชื่อโรงเรียน.....	131
ภาคผนวก จ หนังสือขอความร่วมมือ.....	133
ประวัติผู้วิจัย.....	144

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม.....	5
2 ตัวอย่างเครื่องมือสำรวจความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินภายใน.....	30
3 ตัวอย่างการกำหนดกรอบการประเมินการประกันคุณภาพภายใน.....	36
4 รายชื่อ โรงเรียนของผู้ให้ข้อมูล.....	76
5 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	84
6 ระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม.....	85
7 ระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน....	86
8 ระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน....	87
9 ระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน...	89
10 ระดับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม.....	90
11 ระดับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน.....	91
12 ระดับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน.....	92
13 ระดับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน...	94

สารบัญแนกมึ

แผนภูมิที่	หน้า
1	ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน..... 8
2	กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ..... 20
3	ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา..... 26
4	ขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพภายใน.....32
5	กิจกรรม การตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน..... 35
6	ความสัมพันธ์ระหว่างวงจรเดมมิ่งกับระบบการประกันคุณภาพภายใน..... 46
7	สาระสำคัญของรายงานการประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี..... 55

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 1

บทนำ

ประเทศไทยในสภาวะการณ์ปัจจุบันกำลังเผชิญกับปัญหาทางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ระบบการศึกษาของประเทศไทยกำลังประสบปัญหาหลายประการ เช่น นักเรียน นักศึกษาที่ออกจากระบบโรงเรียน หรือจบการศึกษาในทุกระดับนั้นมีคุณภาพไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม (Jerome 1995 : 1) เป็นผลให้ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาวิกฤตทางภูมิปัญญา นั่นก็คือ คนขาดคุณภาพ ส่งผลให้ระบบต่างๆ เปรอะบางไปทุกระบบ จากเหตุดังกล่าวจึงนำไปสู่การตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น พัฒนาคุณภาพของนักเรียนและสร้างความเข้มแข็งทางปัญญาให้คนไทยและสร้างสังคมที่พึงประสงค์ในอนาคตมีสภาพเป็นบุคคลที่มีความสุข ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติและสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ 2541 : 62) ซึ่งถือว่าเป็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยที่เริ่มมาจากกระแสการปฏิรูปการศึกษาที่ได้รับความร่วมมือทั้งในภาครัฐและเอกชน (รุ่ง แก้วแดง 2544 : 39) จากกระแสปฏิรูปการศึกษาเหล่านี้ทำให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ขึ้นมาเพื่อปรับระบบการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย สนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเท่าเทียมกัน (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 ก : 23)

ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพของตนเอง โดยให้มีการบริหารจัดการทำงานที่เน้นคุณภาพ มีระบบการประเมินผลภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเป็นการสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด จากนั้นจึงจัดทำรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบทุกปี และต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อชี้จุดแข็ง จุดอ่อน ให้สถานศึกษาได้พัฒนาคุณภาพได้ โดยระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษาร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดใน

มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการศึกษาและพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้ง ทดลองระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด และสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด โดยผ่านการรับฟังความคิดเห็น จากผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ ศิษยานิเทศก์ นักวิชาการทุกสังกัด และนำเสนอคณะกรรมการ ปฏิรูปการศึกษา และคณะกรรมการบริหารคุณภาพและวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการพิจารณา เห็นชอบเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2547 : 35)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีระบบการจัดการศึกษาที่เป็นระบบมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปี พ.ศ. 2441 เป็นต้นมา และมีการพัฒนาจนถึงปัจจุบัน (กรมวิชาการ 2534 : 312) โดยที่รัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษามาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ระบุไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ มาตรา 81 ระบุไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชน จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมาย เกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจ และสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับ การเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย ศิลปะวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนา วิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ 2543 : 1) จากสาระของรัฐธรรมนูญ ดังกล่าว นำไปสู่การจัดทำพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 47 กำหนด ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน นอกจากนี้ มาตรา 49 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก อย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี และต้องเสนอผลการประเมิน

คุณภาพการศึกษา ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 ก : 23 – 24) ในส่วนของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาระบบและดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2547 : 19 - 20) ดังนี้

1. งบประมาณในการส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดพัฒนาระบบและดำเนินการพัฒนาคุณภาพภายในมีจำกัด
2. ความเข้าใจและความร่วมมือของบุคลากรต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังเข้าใจไม่ตรงกันและยังไม่ให้ความร่วมมืออย่างเพียงพอ
3. การฝึกอบรมครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาระบบคุณภาพภายในและเตรียมรับการประกันคุณภาพภายนอกยังไม่ครอบคลุมและกว้างขวางเพียงพอ
4. กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน ยังมิได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมเพียงพอ
5. การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาขนาดเล็กหรือสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกล เพื่อให้สามารถเตรียมความพร้อมร่วมกัน ใช้ทรัพยากรร่วมกัน ยังมิได้รับการสนับสนุนส่งเสริมอย่างเพียงพอ
6. การประสานของหน่วยงานต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ ยังไม่เชื่อมโยงเพียงพอ เป็นการประสานงานเพียงเป็นพิธีเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากการกำหนดระบบ หลักเกณฑ์วิธีการประกันคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของแต่ละหน่วยงาน มีปัญหาในด้านเอกภาพและเอกลักษณ์ที่จะต้องมีการปรับให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกันมากยิ่งขึ้น
7. การผดุงรักษาและการขยายผลระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยังมีประสิทธิภาพไม่เด่นชัด
8. การประกันคุณภาพภายในของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำลังดำเนินการอยู่ ให้ความสำคัญและการสนับสนุนเฉพาะสถานศึกษาในสังกัด ยังมิได้ครอบคลุมหรือเชื่อมโยงกับสถานศึกษาในสังกัดอื่น เช่น กรุงเทพมหานคร และสำนักงานบริหารการศึกษาท้องถิ่น เท่าที่ควร
9. การนำผลการประกันคุณภาพภายในไปใช้และการเผยแพร่ผลเปิดเผยต่อสาธารณชน ยังกระทำจำกัดและไม่เห็นผลเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 ก : 19) และหมวด 2 การจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 ข : 22) ปัจจุบันมีสถานศึกษาที่ต้องดูแลทั้งของรัฐบาล เอกชน และเทศบาล เป็นจำนวน 106 แห่ง ครูจำนวน 1,804 คน และจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 31,700 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมุกดาหาร 2547 : 14) ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีภารกิจและขอบข่ายงานหลักๆ อยู่ 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป โดยการบริหารงานทั้ง 4 ด้านของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่กล่าวมานั้น จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามมีมนุษยสัมพันธ์และมีความสามารถทางอาชีพ เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ และมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน หรือไม่นั้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไปจะต้องมีการประกันคุณภาพภายใน ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพราะการประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และยังเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด และสังคมต้องการ ซึ่งโรงเรียนจะเป็นหน่วยงานปฏิบัติที่สำคัญที่สุดที่จะผลักดันให้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ และยังสามารถรองรับการประกันคุณภาพภายนอกในอนาคตได้ต่อไป

ปัญหาของการวิจัย

ในปีการศึกษา 2546 สภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร พบว่า

ผลการสอบวัดคุณภาพการศึกษาระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละทุกรายวิชาต่ำกว่าครึ่งของคะแนนเต็ม ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

ชั้น / วิชา	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนระดับประเทศ			คะแนนระดับของจังหวัดสมุทรสงคราม						
			คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวนร้อยละของนักเรียน			
									ปรับปรุง	พอใช้	ดี	
ป. 3												
ภาษาไทย	2,652	30	-	-	-	15.41	51.38	2.64	9.05	67.42	23.53	
คณิตศาสตร์	2,652	30	-	-	-	13.91	46.36	3.06	28.70	50.98	20.32	
วิทยาศาสตร์	2,652	30	-	-	-	12.59	41.97	2.59	28.88	53.28	17.84	
ป. 6												
ภาษาไทย	2,642	40	18.098	45.245	6.818	18.927	47.318	6.985	35.920	45.079	19.001	
คณิตศาสตร์	2,642	40	16.678	41.695	7.275	17.602	44.005	7.852	30.606	51.705	17.689	
วิทยาศาสตร์	2,642	40	16.965	42.413	6.139	18.246	45.615	6.294	19.871	68.547	11.582	
ภาษาอังกฤษ	2,642	40	16.456	41.140	7.525	16.874	42.185	7.579	40.537	46.593	12.869	

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม, ข้อมูลพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2547, (สมุทรสงคราม : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม, 2547 ก), 38 – 39. (อัครสำเนา)

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผลการสอบวัดคุณภาพการศึกษาระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ทุกรายวิชา แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผลการสอบรายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะต้องได้รับการปรับปรุงมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ รายวิชาคณิตศาสตร์ และรายวิชาภาษาไทยจะต้องได้รับการปรับปรุงมากเป็นอันดับสุดท้าย

ส่วนผลการสอบรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะต้องได้รับการปรับปรุงมากเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ รายวิชาคณิตศาสตร์ และรายวิชาวิทยาศาสตร์ ส่วนรายวิชาภาษาไทยจะต้องได้รับการปรับปรุงมากเป็นอันดับสุดท้าย

เมื่อพิจารณาผลการสอบวัดคุณภาพการศึกษาระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในทุกรายวิชาจะเห็นได้ว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศเพียงเล็กน้อยเท่านั้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม 2547 ก : 38 – 39)

จากผลการสอบวัดคุณภาพการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงผลการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามว่า ยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเท่าใดนัก ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นจะต้องผลักดันนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้บรรลุเป้าหมายและเพื่อใช้เป็นข้อมูลและข้อสนเทศ ในการวางแผนแก้ไข ปรับปรุง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อทราบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม
2. เพื่อทราบปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

คำถามของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการหาคำตอบสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดข้อคำถามเพื่อการวิจัยดังนี้

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามอยู่ในระดับใด
2. ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามอยู่ในระดับใด

สมมติฐานของการวิจัย

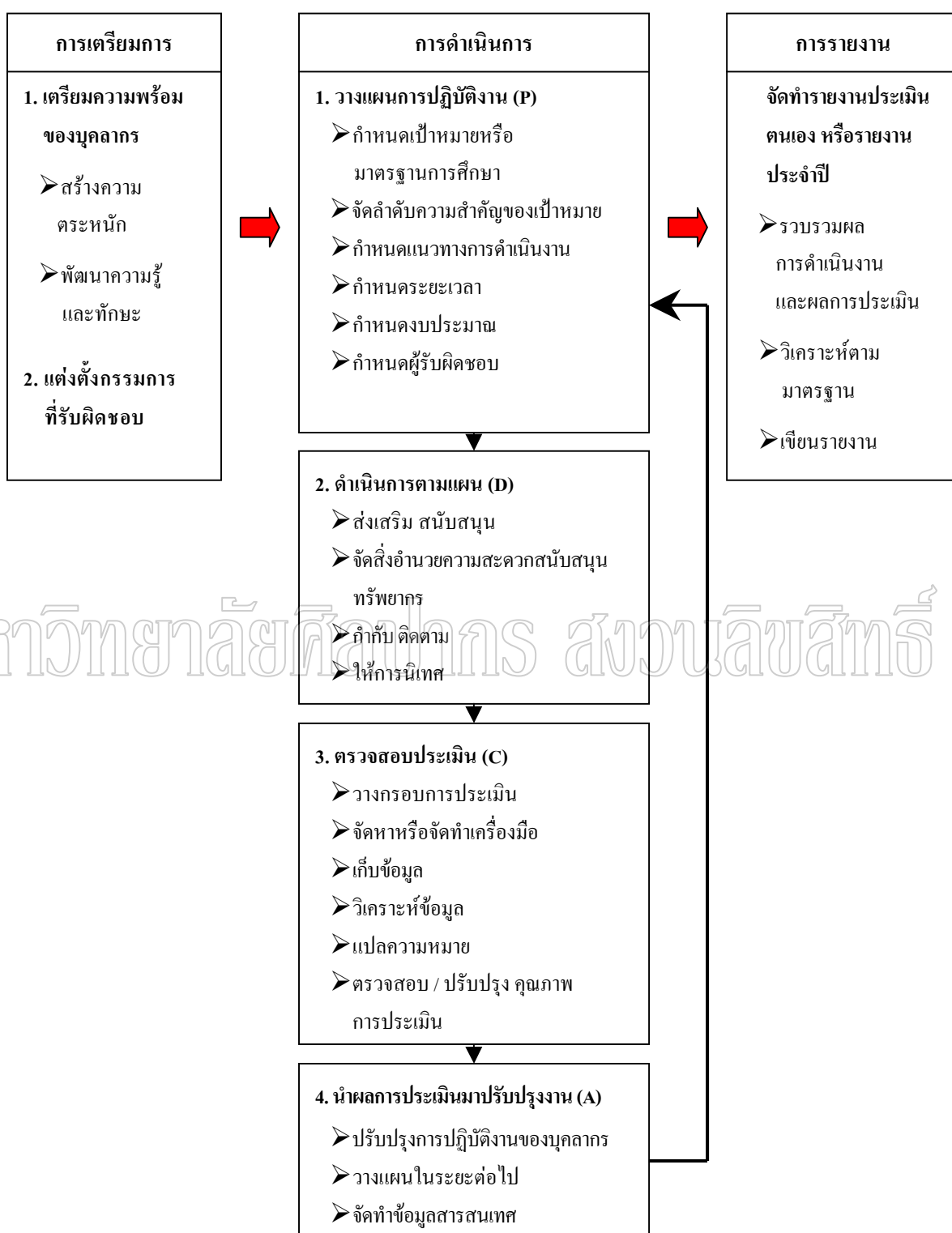
เพื่อเป็นแนวทางการตรวจสอบผลการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ครั้งนี้ คือ

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม อยู่ในระดับปานกลาง

ขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัย

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอกของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดไว้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน 2) ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วัฏจักรคุณภาพ (PDCA) คือ วางแผนการปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และนำผลการประเมินมาปรับปรุง และ 3) ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 13) ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

แผนภูมิที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2545), 13.

ขอบเขตของการวิจัย

จากขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัยที่นำมาศึกษานั้น จะพบว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่ให้บริการสังคม ผู้วิจัยได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอกของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน 2) ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วัฏจักรคุณภาพ (PDCA) ได้แก่ วางแผนการปฏิบัติงาน (Plan – P) ดำเนินการตามแผน (Do – D) ตรวจสอบประเมินผล (Check – C) และนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Act – A) และ 3) ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน โดยทำการศึกษาเฉพาะสถานศึกษาในอำเภอบางคนที สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม เท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดความหมายของคำต่างๆ ดังนี้

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม หมายถึง กระบวนการบริหารและจัดการเรียนการสอน ตามปกติของของสถานศึกษา ในเขตอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงครามที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคมได้ว่าสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพที่พึงประสงค์ อันประกอบด้วย การเตรียมการประกันคุณภาพภายใน การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และการรายงานการประกันคุณภาพภายใน

ผู้บริหาร หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ในสถานศึกษา อำเภอบางคนที สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรที่ทำการสอนในสถานศึกษา อำเภอบางคนที สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

ครูวิชาการ หมายถึง บุคลากรที่ทำการสอนในสถานศึกษา และได้รับแต่งตั้งจากสถานศึกษา ให้ทำหน้าที่เป็นครูวิชาการในสถานศึกษา อำเภอบางคนที สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททสสงคราม ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยจัดลำดับหัวข้อเรื่องตามลำดับดังนี้ การประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททสสงคราม โดยมีรายละเอียดในแต่ละหัวข้อดังต่อไปนี้

การประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมายของคุณภาพ

คุณภาพ เป็นเรื่องของจิตสำนึกที่ใฝ่คุณภาพ ประสานกับการทำงานที่เป็นระบบของ คน คุณภาพที่เกิดจากคนนอกมากกระตุ้นเร่งเร้า หรือสร้างระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ จะไม่ใช่คุณภาพ ที่จริงยังยืนนักในสถาบันการศึกษา หัวใจสำคัญของคุณภาพอยู่ที่จิตสำนึกและการทำงานของคนใน หน่วยงาน โดยเฉพาะตัวอาจารย์ (อมรวิรัช นาคทรพร 2540 : 183) และยังมีผู้นิยามความหมายของ คุณภาพ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2538 : 189) ได้ให้ความหมายของ คุณภาพว่า คุณภาพ คือ ลักษณะความดี หรือลักษณะประจำบุคคลหรือสิ่งของ

จอห์น รัสกิน (John Ruskin) กล่าวว่า “คุณภาพมิได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่เกิดจาก ความพยายามอันชาญฉลาดของมนุษย์” (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ 2543 : 3)

คุณภาพ (Quality) ตามนิยามโฮเลอร์ (Hoyle 1994, อ้างถึงใน Bernadette 2001 : 1) หมายถึง ความเป็นเลิศ การสนอง ความต้องการ คุณลักษณะโดยรวมที่เป็นที่พึงพอใจ ความเหมาะสม สำหรับการใช้งาน การปลอดจากข้อบกพร่องหรือส่วนที่มีตำหนิ การทำให้ลูกค้าพอใจ ในขณะที่ ดอชชีและเซกเกอร์ (Dochy and Seger 1999 : 145-186) ระบุว่า คุณภาพประกอบด้วย หลายมิติ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายที่เป็นพันธกิจที่ต้องบรรลุกระบวนการที่ทำให้เป้าหมายบรรลุผล และ ผลลัพธ์ที่ได้โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องจะมีมุมมองเกี่ยวกับคุณภาพที่ต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ 2543 ก : 29)

คุณภาพ คือ ตรงตามความคาดหวัง และความต้องการของ Stakeholder ทั้งปัจจุบัน และอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2541 ก : 153)

บรรจง จันทมาศ (2541 : 1) ให้นิยามคำว่า คุณภาพ (Quality) หมายถึง “คุณสมบัติทุกประการของผลิตภัณฑ์ การบริการที่ตอบสนองความต้องการ และสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า” ในความหมายแบบเก่า ในยุคที่มีผู้ผลิตสินค้าเพียงไม่กี่ราย ตลาดการซื้อ – ขาย เป็นของผู้ผลิตสินค้าเพื่อให้ได้มาตรฐานความหมายของคุณภาพในยุคนั้นจึงหมายถึง “มาตรฐานของสินค้า” แต่ในปัจจุบันเป็นโลกของการแข่งขันตลาด การซื้อ – การขาย เป็นของผู้ซื้อ ไม่ใช่ผู้ผลิต ลูกค้ามีโอกาสที่จะซื้อสินค้าได้มากมาย การที่จะผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานเพียงอย่างเดียว แต่ไม่สอดคล้องหรือไม่ตรงตามความต้องการของลูกค้า โอกาสที่จะขายสินค้าได้ย่อมมีน้อย ดังนั้น ความหมายของคุณภาพในยุคที่มีการควบคุมคุณภาพจึงหมายถึง “ความพึงพอใจของลูกค้า”

วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2541 : 2-8) ได้รวบรวมความหมายของคุณภาพ ดังนี้

1. คุณภาพ หมายถึง ความเหมาะสมกับการใช้งาน (คำจำกัดความของจอร์จ)
2. คุณภาพ หมายถึง เป็นไปตามที่ต้องการ หรือเป็นไปตามที่กำหนดไว้ (คำจำกัดความของคลอสบี้ (Crosby))

3. คุณภาพ หมายถึง ความพึงพอใจของลูกค้า

4. คุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะต่างๆ ทั้งหมดของผลิตภัณฑ์ (สินค้า) หรือบริการ ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการสนองความต้องการที่กำหนดไว้ (คำจำกัดความของคุณภาพตามมาตรฐานสากล ISO 8402 : 1994)

5. ความสามารถในการลดความสูญเสียต่างๆ ขององค์กรลงได้ไม่ว่าจะเป็นการลดจำนวนของเสีย การลดงานที่ต้องแก้ไข หรือทำใหม่ การลดปัญหาของการร้องเรียนจากลูกค้าลดการสูญเสียลดต้นทุน

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2542 : 91) ให้ความหมายของคุณภาพดังนี้

1. ลักษณะความดี
2. การกระทำสิ่งที่ถูกต้องให้ถูกต้อง (doing the right thing, tight)
3. ตรงกับความมุ่งหมาย (fitting for purpose)
4. บรรลุความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมาย (an accomplish or attainment)

วรภัทร์ ภูเจริญ (2544 : 10) ให้ความหมายคุณภาพในสมัยโบราณว่า หมายถึง ของดี ของแพง ของหายาก และให้ความหมายคุณภาพในยุคอุตสาหกรรมว่า หมายถึง ของที่ถูกใจผู้ผลิต

แซลลิส (Sallis 1993 : 88) กล่าวว่าคุณภาพตามความเข้าใจของคนทั่วไปในปัจจุบัน หมายถึง ความสมบูรณ์แบบ ซึ่งใกล้เคียงกับความดี ความงามและความจริง ซึ่งแสดงถึง

ความมีมาตรฐานสูงสุด นอกจากนี้ คุณภาพยังมีความหมายที่สัมพันธ์กัน 2 ด้าน คือ ด้านผู้ผลิต คุณภาพ หมายถึง ความตรงตามมาตรฐาน และด้านผู้บริโภค คุณภาพ หมายถึง ความตรงตามต้องการ

ฟลูต และเพอราเทค (Flood 1993 : 22 – 42 ; Peratec 1994 : 115 – 116) ได้รวบรวม นิยามของคุณภาพจากนักวิชาการที่สำคัญด้านคุณภาพดังนี้

ทาคุชิ (Taguchi) นิยามว่า คุณภาพ คือ ความสูญเสียที่น้อยที่สุดที่สินค้าชิ้นนั้นทำให้เกิดแก่สังคมนับจากวันที่สินค้าชิ้นนั้นออกสู่ตลาด

บีเอช (BH 4778) นิยามว่า คุณภาพ คือรูปโฉมและลักษณะเฉพาะโดยรวมของ สินค้าและบริการที่สามารถสร้างความพึงพอใจได้ตามที่ต้องการ

โฮชิน (Hoshin) นิยามว่า คุณภาพ คือการแก้ไขและป้องกันความสูญเสีย หรือ การดำรงอยู่โดยปราศจากการสูญเสีย

แฮริงตัน (Harrington) นิยามว่า คุณภาพ คือ การทำได้ถึงหรือเกินกว่าที่ลูกค้า คาดหวังด้วยราคาที่แสดงให้ลูกค้ารู้ถึงคุณค่า

ไครเยอร์ และมิลเลอร์ (Cryer 1999 : 215 ; Miller 1993 : 79-81) สงบ ลักษณะ (2540 : 30) ได้ให้ความหมายสอดคล้องกันว่า คุณภาพคือ ผลรวมของคุณลักษณะและคุณสมบัติของ ผลผลิตของสถาบันการศึกษา ที่จะสนองตอบความต้องการในระดับที่น่าพอใจและหลากหลายตามที่ กำหนดไว้

สรุปได้ว่า คุณภาพ หมายถึง ความเป็นเลิศ ความสมบูรณ์แบบ ของบุคคล สิ่งของ หรือบริการ ที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างมีมาตรฐาน สามารถสร้างความพึงพอใจ ให้กับลูกค้า

คุณภาพการศึกษา

จากการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีผู้ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

สนอง เกรือมาก (2537 : ภาคผนวก 1) ให้ความคิดเห็นว่า คุณภาพการศึกษา คือ คุณภาพของนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ระดับก่อนประถมศึกษา คุณภาพการศึกษาประกอบด้วย
 - 1.1 นักเรียนมีการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
 - 1.2 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และมีความพร้อม
2. ระดับประถมศึกษา คุณภาพการศึกษาประกอบด้วย
 - 2.1 นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้
 - 2.1.1 ความเป็นพลเมืองดี ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
 - 2.1.2 ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
 - 2.1.3 ความมีวินัย ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน และความรับผิดชอบ
 - 2.1.4 ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข
 - 2.1.5 การรู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 2.1.6 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ
 - 2.1.7 การมีกิจนิสัยที่ดีในการทำงาน
 - 2.1.8 การดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ที่ดีของชาติ
 - 2.2 นักเรียนมีสุขนิสัยที่ดี สุขภาพอนามัยแข็งแรงสมบูรณ์
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คุณภาพการศึกษาประกอบด้วย
 - 3.1 นักเรียนมีคุณลักษณะตามหลักสูตรกำหนด
 - 3.2 ความเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม
 - 3.3 นักเรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

คุณภาพนักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 2 - 3) หมายถึง คุณภาพของนักเรียนที่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพนักเรียน จุดมุ่งหมาย คุณภาพของนักเรียนแบ่งเป็นหลายด้าน เช่น

ด้านวิชาการ นักเรียนเป็นคนเก่ง รอบรู้ทางวิชาการ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ ฯลฯ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นคนดีมีจรรยาบรรณ มีวินัยในตนเอง มีจิตใจที่ดีงาม เสียสละเห็นแก่ส่วนรวม เห็นใจผู้อื่น รับผิดชอบต่อสังคมและมีความภาคภูมิใจ ฯลฯ

ด้านคุณภาพชีวิต เป็นนักเรียนที่มีความสุข มีสุขภาพจิตที่ดี มีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความปลอดภัยจากสิ่งเสพติดและอบายมุขทั้งปวง ได้รับการเฝ้าระวังเรื่องสุขภาพอนามัย ได้รับการปลูกฝัง ในด้านการออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬา ดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ มีทักษะชีวิต (life skill) สามารถที่จะจัดการกับปัญหารอบตัว ในสภาพสังคมปัจจุบัน รู้จักสร้างสัมพันธภาพ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้

นอกจากนี้ ยังมีคุณภาพสู่มาตรฐานสากล สามารถที่จะแข่งขันกับนานาชาติได้ เช่น มีความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ ความสามารถด้านดนตรี การใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

กรมวิชาการ (2538 : 3) ให้นิยาม คุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่ผู้เรียน เกิดคุณลักษณะต่างๆ ครบถ้วน ตามความคาดหวังของหลักสูตรอันเป็นผลมาจากการที่หน่วยงาน และบุคคลทุกระดับทุกฝ่ายทั้งจากส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ร่วมกันชุมชน จัดการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ

เอลลิส (Ellis 1993 : 4) ให้ความหมายว่า คุณภาพการศึกษาคือความเหมาะสมที่ จัดขึ้นเพื่อให้ ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ โดยการพิจารณาคุณภาพ การศึกษาจำเป็นต้องดูจากผลการปฏิบัติงานหรือตัวบ่งชี้การปฏิบัติงาน (performance indicator)

วอทมอน (Whatmonugh 1994 : 94 – 95) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา เป็นการพิจารณา คุณภาพจากทัศนะของบุคคลทั้งสองกลุ่ม นั่นคือ ผู้มารับบริการ และนักศึกษาหากการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาทำให้ผู้มารับบริการ เกิดความพึงพอใจก็หมายความว่ามีความคุณภาพตามทัศนะที่หนึ่ง นอกจากนี้การจัดการศึกษาต้องสอดคล้องและเป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของการจัด การศึกษาอีกด้วย

สรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร และมาตรฐานการศึกษา อีกทั้งสนองความต้องการของผู้รับบริการ

การประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 18) ได้ให้นิยามของ การประกันคุณภาพการศึกษาว่าการประกันคุณภาพการศึกษา คือระบบการสร้างเชื่อมั่นให้กับ สังคมหรือชุมชนว่าโรงเรียนของชุมชนได้รับการพัฒนาถึงเกณฑ์มาตรฐาน สามารถจัดการศึกษา ให้ลูกหลานของชุมชนได้อย่างมีคุณภาพ นักเรียนที่เรียนจบแล้วมีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่ กำหนดไว้

สรบ ลักษณะ (2541 : 2) ให้ความเห็นว่า การประกันคุณภาพทางการศึกษาเป็น กระบวนการวางแผนและกระบวนการจัดการ ของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษา ที่จะรับประกันให้ สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ ใน หลักสูตรและตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

อภิญา ตันศิริ (2541 : 29) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติการต่างๆ ของโรงเรียนที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง จนสร้างความมั่นใจให้กับสังคมว่า

สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและผู้จบการศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเขอชาติ (Suryadi 1994 : 1)

รุ่ง แก้วแดง (2541 : 96) ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพ คือ การทำงานตามปกติของครู เพียงแต่ปรับปรุงการทำงานให้เป็นกระบวนการ ขั้นตอนที่ชัดเจน ครูต้องทำการวิจัย มีการเก็บข้อมูล มีการวิเคราะห์ มีการนำไปใช้ โดยสรุป คือ นำกระบวนการ PDCA มาใช้ในการทำงาน

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2543 : 21) มีความเห็นว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการให้ความมั่นใจแก่ประชาชนว่าทุกคนในโรงเรียน ทำงานเต็มที่ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้สูงสุด

จำรัส นองมาก (2544 : 2) ให้นิยาม การประกันคุณภาพว่า ตามความหมายที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา ถ้าเป็นการประกันคุณภาพภายใน ตรวจสอบคุณภาพโดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด ถ้าเป็นการประกันคุณภาพภายนอกตรวจสอบโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

กาญจนา วัฒยา (2545 : 76) ให้ความหมาย การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อให้มั่นใจว่า ถ้าทำตามกระบวนการที่กำหนดนี้แล้ว การศึกษามีคุณภาพ เป็นที่พึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป

สเต็บบิง (Stebbing 1983 : 19 – 22) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบคุณภาพทุกระบบ การรวบรวมข้อมูล การวางแผนกิจกรรมทุกชนิดและการให้รายละเอียด หรือคำแนะนำ ต้องกระทำก่อนลงมือทำกิจกรรมใดๆ เพื่อให้สามารถควบคุมขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

คัทแทนซ์ (Cuttance 1994 : 18-23) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง กลยุทธ์ที่ได้วางแผนไว้อย่างเป็นระบบและการปฏิบัติงานที่ได้มีการออกแบบเพื่อรับประกันว่ากระบวนการได้รับการกำกับ ดูแล รวมถึงการปฏิบัติงานนั้นมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อยู่ตลอดเวลา

ฮิลล์ (Hill 1998 : 2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นความพยายามในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดคุณภาพ โดยมีการเปรียบเทียบมาตรฐาน

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการที่สร้างความมั่นใจให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาจะพัฒนาให้ผู้เรียน มีคุณภาพที่พึงประสงค์ ตามเป้าหมายของหลักสูตร และมาตรฐานการศึกษา

แนวคิดและหลักการการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการบริหารจัดการและดำเนินงานตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความหมายดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ได้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา เสนอแนวคิดและหลักการไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541 : 1 - 4) ได้ดำเนินการเพื่อพัฒนาการศึกษาให้ทุกคนมีความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เป็นมาตรฐาน โดยมีหลักการ ดังนี้

1. กระจายอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรให้จังหวัด และสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท
2. สนับสนุนผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา
3. ต้องจัดให้มีการควบคุมคุณภาพการศึกษามีระบบการตรวจสอบ และแทรกแซงคุณภาพการศึกษา และระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

โดยการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้เป็นกรอบการประกันคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินงาน 3 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541 : 1 - 4) คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่นำการศึกษาเข้าสู่คุณภาพ ประกอบด้วย
 - 1.1 การกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิต ปัจจัย และกระบวนการ สนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 - 1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน หมายถึง การพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ศิษยานิเทศก์ และผู้บริหารทางการศึกษา และการสนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
2. การตรวจสอบและการแทรกแซงคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย
 - 2.1 การประเมินความก้าวหน้าของโรงเรียน และการจัดทำรายงานของโรงเรียนต่อประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นการติดตาม และตรวจสอบของโรงเรียน
 - 2.2 มาตรฐานการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามแนวมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย

3.1 การทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

3.2 การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

3.3 การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม หรือการประเมินคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 7 – 8) ได้กล่าวถึงแนวคิดและหลักการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ ระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาที่ได้มีการพัฒนากันอยู่ขณะนี้ มีแนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน

2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ซึ่งแม้จะเป็นบุคคลภายนอกแต่ยังถือว่าเป็นการประเมินภายใน เพราะดำเนินการโดยหน่วยงานที่อยู่ในสายการบริหารของสถานศึกษา ซึ่งการดำเนินการตรวจเยี่ยมและการประเมินสถานศึกษาเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมสนับสนุน ให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพอันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน

หลักการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเดิม ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาไทยให้มีมาตรฐานเป็นเลิศ ได้กำหนดหลักการสำคัญของ

การประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดไว้ใน 3 ข้อ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2542 : 2 – 3) คือ

1. รัฐกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบายและการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรให้จังหวัด และสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท

2. รัฐสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

3. โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อ

3.1 นักเรียน

3.2 มาตรฐานที่กำหนด

3.3 ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา

สาระสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2542 : 2 – 3) มีดังนี้

1. จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานควบคุมคุณภาพที่เท่าเทียมกัน

2. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในกรอบการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการศึกษาาร่วมกัน

3. สร้างสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างเสรีภาพ ในการดำเนินการพัฒนาและมาตรฐานของส่วนภูมิภาคกับกรอบการดำเนินงานที่ส่วนกลางกำหนด

4. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องการดำเนินงานดังกล่าวนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ดำเนินการในเรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบายหนึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 8 พุทธศักราช 2540 – 2544

ในการกำหนดกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ใช้กรอบความคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการแต่ได้ปรับรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนขึ้น และให้สอดคล้องกับนโยบายและการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2543 ก : 1-4) แต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : การควบคุมคุณภาพ มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- กำหนดมาตรฐานโรงเรียน โดย สปช. พัฒนามาตรฐานโรงเรียนที่เป็นแกนกลาง สปจ., สปอ. ปรับขยายเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อลงสู่การปฏิบัติและให้สอดคล้องกับท้องถิ่น
- พัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานโดยจัดทำแผนการดำเนินงานเตรียมความพร้อมทางด้านปัจจัยต่างๆ รวมทั้งบุคลากร

ขั้นตอนที่ 2 : การตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- ตรวจสอบภายใน โดยให้โรงเรียนทำการประเมินตนเองในระหว่างการดำเนินงานตามแผนและเมื่อสิ้นสุดแผน
- ตรวจสอบภายนอก โดยให้ สปอ. กำหนดกระบวนการนิเทศ 100% เพื่อเป็นยุทธศาสตร์หลัก

- ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียน โดยระดมกำลังจากทุกระดับหน่วยงาน กลุ่มเป้าหมายสำคัญ คือ โรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน

- โรงเรียนใช้ผลการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอกทำการปรับปรุงโรงเรียน และตั้งเป้าหมายการพัฒนาที่สูงขึ้นกว่าเดิมอย่างต่อเนื่อง

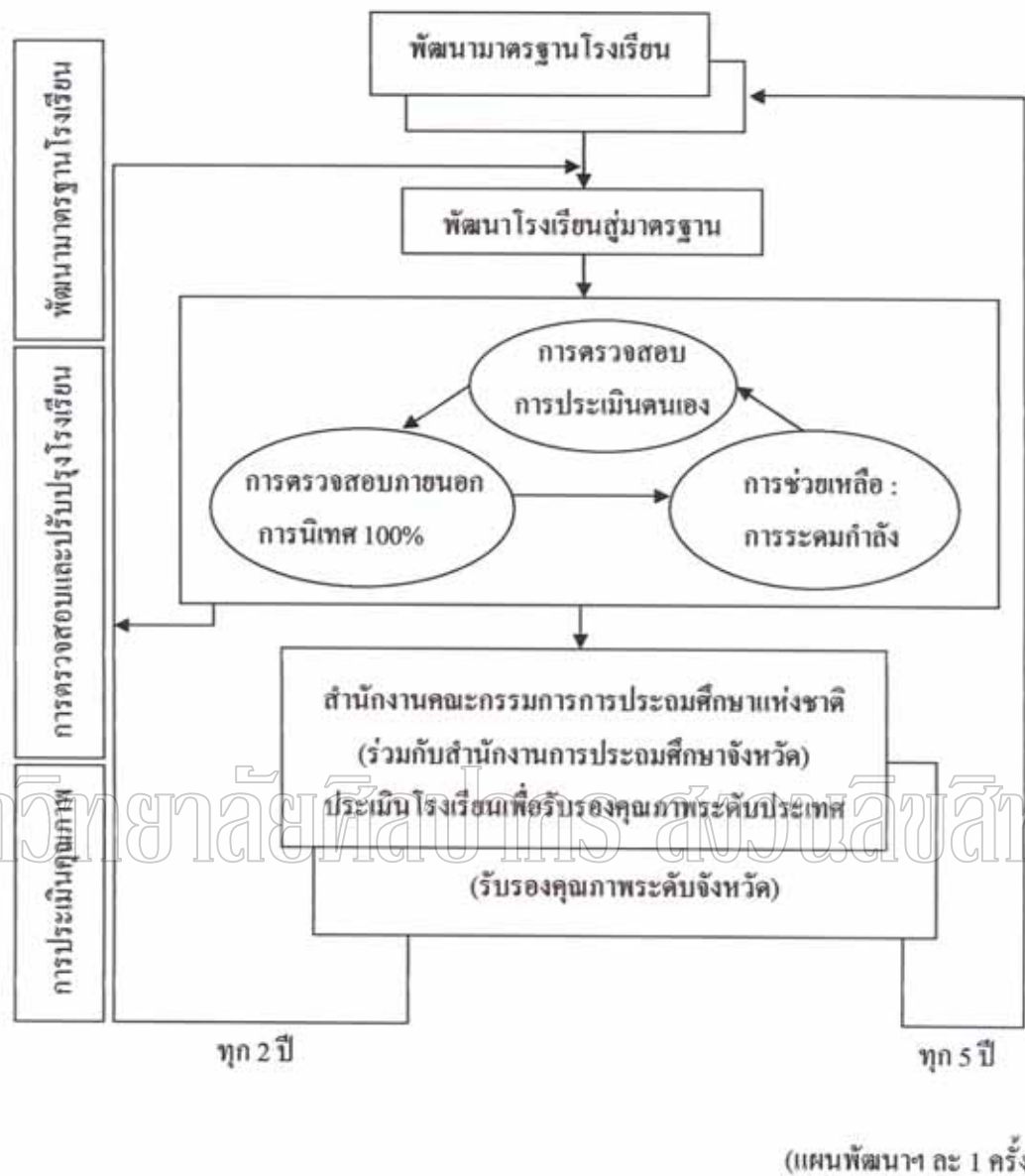
ขั้นตอนที่ 3 : การประเมินคุณภาพ มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประเมินคุณภาพตามมาตรฐานโรงเรียน ทุกโรงเรียนและทุก 2 ปี เพื่อจัดระดับคุณภาพโรงเรียนและติดตามความก้าวหน้าของคุณภาพโรงเรียนในภาพรวมของระดับประเทศ

- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประเมินในส่วนที่เพิ่มเติมเฉพาะของจังหวัด และใช้ผลการประเมินทั้งสองส่วน คือ ส่วนที่ประเมินร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และส่วนที่ประเมินเพิ่มเติมเฉพาะของจังหวัดเอง เพื่อจัดระดับคุณภาพโรงเรียนตามเกณฑ์ของระดับจังหวัด

- ปรับปรุง / พัฒนามาตรฐานโรงเรียนทุก 5 ปี (แผนพัฒนาฯ ละ 1 ครั้ง)

เพื่อให้เห็นภาพได้ชัดเจน จึงนำเสนอแผนภูมิกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดังแสดงไว้ในแผนภูมิที่ 2 ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การประกันคุณภาพการศึกษา เล่มที่ 1, แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา, (กรุงเทพฯ : สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2541), 13.

จากแผนภูมิที่ 2 หากยึดเอานิยามของการประกันคุณภาพที่หมายถึงกิจกรรมใดๆ ที่ดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริหารว่าผลผลิตทางการศึกษาที่ได้นั้นมีคุณภาพตามที่พึงประสงค์แล้ว การประกันคุณภาพตามแผนภูมิข้างต้น สามารถจำแนกได้เป็น 2 ระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541 : 12 – 14) คือ

1. ระดับ accountability หมายถึง โรงเรียนมีกระบวนการจัดการที่สร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองและชุมชนของโรงเรียนว่า นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ชุมชนต้องการ การประกันคุณภาพระดับนี้จะครอบคลุมถึงขั้นที่ 2 ที่เน้นกระบวนการประกันคุณภาพภายใน

2. ระดับ accreditation หมายถึง โรงเรียนมีกระบวนการจัดการของโรงเรียนที่สร้างความมั่นใจให้กับชุมชนและสังคมในวงกว้างว่า นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยองค์กรภายนอกโรงเรียนเป็นผู้รับรองมาตรฐาน การประกันคุณภาพระดับนี้ครอบคลุมขั้นที่ 3 ที่เน้นกระบวนการประกันคุณภาพภายนอก

อย่างไรก็ตาม ขั้นตอนทั้ง 3 ดังกล่าว คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน และการประเมินคุณภาพ เป็นกระบวนการที่ทุกระดับหน่วยงานที่มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาต้องดำเนินการให้มีขึ้นในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ความจำเป็นที่จะต้องประกันคุณภาพภายใน

เนื่องจากในปัจจุบัน โลกมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สารสนเทศ และมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันสูง เราจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เราเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ก็คือคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง และจะต้องทำให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนา ศักยภาพในตัวคนอย่างเต็มที่ ทำให้คนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักวิเคราะห์ แก้ปัญหาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ถึงแม้ว่าที่ผ่านมา จะได้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาโดยตลอด แต่จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2546 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของวิชาต่างๆ ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยจะเห็นได้จากคะแนนเฉลี่ยในวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ และภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยระดับประเทศอยู่ที่ 41.140, 41.6595, 42.413 และ 45.245 เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม 2547 : 39)

จากปัญหาดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยว่าจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านจริยธรรม และคุณธรรม โดยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย ต้องเริ่มที่สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพของตนเอง และในการพัฒนาคุณภาพนั้นจะต้องมีการประกันคุณภาพภายในผสมอยู่ในกระบวนการบริหารและการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและเป็นไปอย่างมีมาตรฐานด้วย เพื่อให้เด็กไทยเป็นคนที่มีความสามารถ และมีความสุข จะได้ช่วยกันสร้างสรรค์สังคมโลกให้มีสันติ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เศรษฐกิจมั่นคง สามารถร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกต่อไป การประกันคุณภาพภายในจึงเป็นงานสำคัญของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา เพื่อผู้เรียน และสังคมโลกโดยรวม

การประกันคุณภาพภายใน

การประกันคุณภาพภายใน คือ การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 1 – 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 8 – 9) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน เป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ เป็นกระบวนการที่บุคคลทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกและติดตามตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงแล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้นๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จรัส นองมาก (2544 : 34) และรุ่ง แก้วแดง (2544 : 104) ให้ความหมายการประกันคุณภาพภายใน สอดคล้องกันว่า หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ข : 9) ให้ความหมายการประกันคุณภาพภายในว่า หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโรงเรียนโดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยหน่วยงาน

ต้นสังกัดที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้น เป็นการประเมินตนเอง โดยการประกันคุณภาพภายในยังเป็นกระบวนการจัดการที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมีการดำเนินงานในลักษณะของการผสมผสานระหว่างกระบวนการบริหารกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

กาญจนา วัฒมา (2545 : 75) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน หมายความว่า การประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 ก : 3)

มิรอน (Miron 1998 : Online) ได้เสนอว่าในการประเมินตนเองของโรงเรียนต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ขั้นการวางแผน ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลและการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และขั้นการเขียนรายงาน ขั้นตอนที่น่าเสนอไม่ได้แตกต่างจากที่ผู้อื่นเสนอ เป็นแนวทางกว้างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล อย่างไรก็ตาม ยังได้ย้ำให้เห็นว่าขั้นตอนการประเมินโรงเรียนที่ได้มาตรฐานจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรฐานการประเมิน 4 ประการ คือ การใช้ประโยชน์จากการประเมิน ความเป็นไปได้ของการประเมิน ความเหมาะสมของการประเมินและความถูกต้องของการประเมิน

แซนเดอร์ (Sanders 1995 : 168-172) ได้เสนอขั้นตอนในการดำเนินงานซึ่งละเอียดกว่าที่กล่าวข้างต้น โดยแบ่งออกเป็น 11 ขั้นตอน ได้แก่

1. การระบอบองค์ประกอบของโรงเรียนที่ต้องการประเมิน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการใช้ผลการประเมิน
3. การสร้างความร่วมมือในการทำงานในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง
4. การกำหนดเกณฑ์การประเมินในแต่ละองค์ประกอบ
5. การรวบรวมข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบที่ต้องการประเมินซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนด
6. การประเมินสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อกิจกรรมการดำเนินงานผลผลิต
7. การประมวลผลข้อมูล

8. การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล
9. การให้ข้อมูลป้อนกลับ
10. การทำรายงานสรุปผลการประเมิน
11. การใช้ผลการประเมินในการพัฒนาโรงเรียน

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการบริหารและจัดการเรียน การสอนตามปกติของสถานศึกษาที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสร้างความเชื่อมั่นให้กับ สังคมได้ว่าสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพที่พึงประสงค์ อันประกอบด้วย การเตรียมการประกันคุณภาพภายใน การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และ การรายงานการประกันคุณภาพภายใน

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน มีหลายหน่วยงานได้ให้หลักการ สำคัญๆ ไว้ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2541 : 2) ได้มีการกำหนดหลักการในการประกันคุณภาพภายใน

1. ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการศึกษา
2. ให้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ
3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ
4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา
5. การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 9) ได้กำหนดหลัก ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพไม่ใช่การจับผิด เป้าหมายอยู่ที่ผู้เรียน
2. บริหารจัดการตามปกติไม่ได้แยกส่วนการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย นับตั้งแต่ ผู้เรียน ครู ผู้บริหาร

โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 2) ให้หลักการสำคัญของการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานการศึกษาไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียน้ำ

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนใน สถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึก ในการพัฒนาคุณภาพการทำงานโดยเป้าหมายที่สำคัญที่สุดอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียนชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วาง แผน ติดตาม ประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามี คุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

สรุปได้ว่า หลักการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีหลักการสำคัญ คือ การร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ยึดผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางของการศึกษา บริหารจัดการตามปกติให้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย นับตั้งแต่ ผู้เรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการกระจายอำนาจ การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 13) ได้กำหนดขั้นตอนใน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. การเตรียมการ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยการสร้าง ความตระหนัก พัฒนาความรู้ ทักษะ และการแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ

2. การดำเนินการ ประกอบด้วย

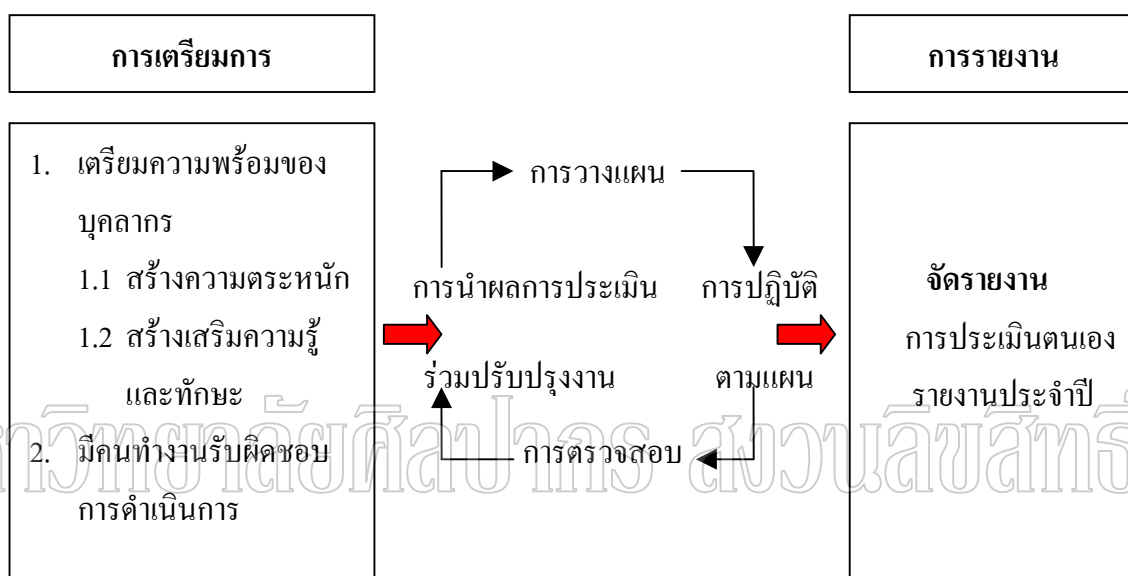
2.1 วางแผนการปฏิบัติงาน (P) กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาจัด ลำดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดแนวทางการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลา กำหนด งบประมาณ กำหนดผู้รับผิดชอบ

2.2 ดำเนินการตามแผน (D) ส่งเสริมสนับสนุน จัดตั้งอำนาจความสะดวก การสนับสนุนทรัพยากร การกำกับติดตามให้การนิเทศ

2.3 ตรวจสอบประเมินผล (C) วางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมาย ตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

2.4 นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A) ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรวางแผนในระยะต่อไป จัดทำข้อมูลสารสนเทศ

3. จัดทำรายงาน ประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี รวบรวมผลการดำเนินการและผลการประเมิน วิเคราะห์ตามมาตรฐานเขียนรายงาน ดังแผนภูมิที่ 3 ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, (กรุงเทพฯ : ม.ป.ป., 2543 ก), 12.

จากแผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะเห็นได้ว่า สถานศึกษาคควรดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ การเตรียมการประกันคุณภาพภายใน การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และการรายงานการประกันคุณภาพภายใน สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาตามกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการประกันคุณภาพภายใน

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนควรมีการเตรียมการในเรื่องต่างๆ โดยการเตรียมการที่มีความสำคัญ ซึ่งหน่วยงานต่างๆ ได้กำหนดแนวทางในการเตรียมการประกันคุณภาพภายในไว้ ดังนี้

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร วัตถุประสงค์ของการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ในการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 28) มีดังนี้

1.1.1 เพื่อสำรวจลักษณะของบุคลากรและความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษา

1.1.2 เพื่อแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการประเมินผลภายในตามความเหมาะสม

1.1.3 เพื่อศึกษาความพร้อมด้านทรัพยากรอื่น เช่น งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการประเมินผลภายใน

1.1.4 เพื่อจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน

1.1.5 เพื่อจัดทำระบบการกำกับและติดตามงานการประเมิน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 14- 17) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 13 – 14) ได้กำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยการสร้างความตระหนัก รวมทั้งพัฒนาความรู้และทักษะด้านการประกันคุณภาพให้แก่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยดำเนินการดังนี้

1.2 การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงาน เป็นทีม มีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน โดยรูปแบบที่ควรใช้ได้แก่ มีบุคลากรแกนนำที่มีความพร้อมในด้านความรู้ ควรจัดประชุมเพื่อสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วิทยากรของสถานศึกษาเอง เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของครูที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและศักยภาพของสถานศึกษาที่สามารถพึ่งตนเองได้ อันเป็นปรัชญาของการประเมินแนวใหม่ที่ต้องการให้บุคลากรภายในเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตนเอง

1.3 ในกรณีที่มอบหมายบุคลากรแกนนำ ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจกับเพื่อนร่วมงานด้วยตนเองไม่ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องหาวิทยากรมืออาชีพที่มีคุณภาพ มาช่วยโน้มน้าวความคิดของผู้เกี่ยวข้องให้เกิดการตื่นตัวพร้อมจะดำเนินการประกันคุณภาพด้วยใจ

1.4 การชี้แจงทำความเข้าใจไม่ว่าจะดำเนินการ โดยบุคลากรภายในหรือ วิทยากรมืออาชีพจากภายนอก ควรให้บุคลากรทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกัน ไม่ควรชี้แจงเฉพาะแก่นำหรือคณะทำงานเฉพาะกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสได้ทราบความจำเป็น ของการประกันคุณภาพภายในอย่างทั่วถึงและร่วมมือร่วมใจในการดำเนินการต่อไป

1.5 การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน โดยรูปแบบ ที่ควรใช้คือ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ทุกคนได้เข้าร่วมประชุม อาจใช้วิทยากรแก่นำเป็น ผู้รับผิดชอบจัดการในเรื่องนี้ การจัดประชุมควรแบ่งเป็นช่วงๆ ตามกิจกรรมที่จะดำเนินการ ดังนี้

1.5.1 ช่วงแรกเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับภาพรวมของระบบการประกันคุณภาพ ภายใน

1.5.2 เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดกรอบและวางแผนการประเมิน จากนั้นดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามกรอบและแผนการประเมิน

1.5.3 เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการประเมิน และการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง โดยประชุมหลังจากที่มีการปฏิบัติงานและ มีการประเมินตนเองตามแผนไปแล้วระยะหนึ่ง

การเตรียมการประกันคุณภาพภายใน มีหลักการ คือ ควรเริ่มต้นด้วยการสำรวจ ความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษาในการดำเนินการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายผู้รับผิดชอบทำการสำรวจความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษา (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 28) ดังนี้

1.6 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา

เนื่องจากการประเมินผลภายในของสถานศึกษาจะต้องดำเนินการ โดยบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อ คณะทำงานจะได้มอบหมายภาระหน้าที่ในการทำงานประเมินผลภายในให้เหมาะสมกับบุคคล ข้อมูลจำเป็นที่ควรจะได้รับรู้ ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ความสามารถพิเศษ หรือความถนัด ประสบการณ์ทำงานการประเมิน ภาระงานที่รับผิดชอบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.6.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ.....อายุ.....ปี

วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี วิชาเอก.....วิชาโท.....

ปริญญาโท สาขา.....

ปริญญาเอก สาขา.....

ความสามารถพิเศษหรือความถนัด.....

.....

.....

ประสบการณ์ในการทำงาน.....

.....

.....

1.6.2 ภาระงาน

1.6.2.1 งานสอน

วิชา.....ระดับชั้น.....จำนวน.....คาบ

วิชา.....ระดับชั้น.....จำนวน.....คาบ

วิชา.....ระดับชั้น.....จำนวน.....คาบ

วิชา.....ระดับชั้น.....จำนวน.....คาบ

วิชา.....ระดับชั้น.....จำนวน.....คาบ

วิชา.....ระดับชั้น.....จำนวน.....คาบ

1.6.2.2 งานอื่นๆ

.....

.....

.....

1.7 ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน เจตคติต่อการประเมินผลภายใน และแรงจูงใจในการดำเนินการประเมินผลภายในของบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มครูอาจารย์และผู้บริหาร ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจะนำมาใช้ในการวางแผน และหามาตรการในการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทุกกลุ่มให้ความสำคัญกับการประเมินผลภายในและเกิดการร่วมแรงร่วมใจที่จะทำการประเมินผลภายใน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวอย่างเครื่องมือสำรวจความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน

ชื่อ - นามสกุล	อายุ (ปี)	วุฒิการศึกษา	สอนวิชา / ระดับ	ความรู้ด้านการประเมิน	ประสบการณ์ด้านการประเมิน	เจตคติต่อการประเมิน	แรงจูงใจในการทำการประเมิน	หมายเหตุ
1.....	34	กศ.บ.(คณิตศาสตร์)	คณิตศาสตร์ ม.1-3	ปานกลาง	ดี	ดี	ดีมาก	
2.....	43	ค.บ. (ไทย, สังคม)	ไทย ม.2	ดี	ดี	ดี	ดี	
3.....	35	กศ.บ. (อังกฤษ, สังคม)	อังกฤษ ม.4	พอใช้	ปานกลาง	ดี	ปานกลาง	
4.....	28	ค.ม.(วัดผล)	คณิตศาสตร์ ม.6 และทำงาน ทะเบียน	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	
5.....	41	กศ.บ.(วิทย์)	เคมี ม.6	ดี	ดี	ดี	ปานกลาง	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2545), 30.

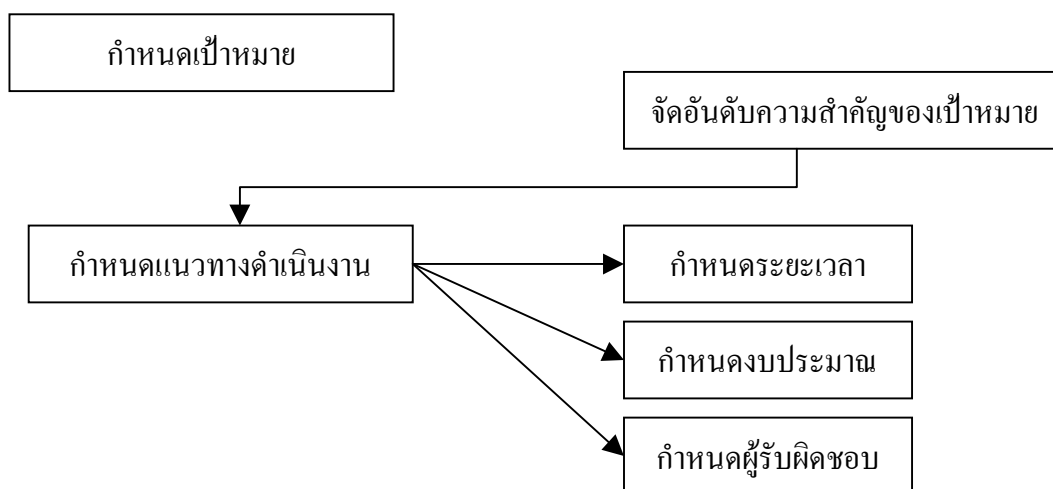
2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

เมื่อสถานศึกษาได้เตรียมการเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ดำเนินการตามขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 13 - 14) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 14 - 49) ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุงซึ่งทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการร่วมกันทุกขั้นตอน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2547 : 16) โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังนี้

2.1 การวางแผน (Plan – P) มีผู้ให้ความหมายของการวางแผนไว้อย่างหลากหลายแต่นำมากล่าวเฉพาะที่สำคัญ ดังนี้

การวางแผน (Planning) หมายถึง การคิดหาทางเลือกล่วงหน้าในการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดให้ได้ผลคุ้มค่ามากที่สุด โดยการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2540 : 50)

การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดแผนงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อผลสำเร็จตามที่ต้องการ การวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจพิจารณาถึงผลสำเร็จที่ต้องการจะได้และหนทางที่จะทำให้ได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ในทางปฏิบัติในการวางแผน ผู้บริหารจะทำการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต และจะมีการคิดวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายผลงานต่างๆ และจะกำหนดแผนงานหรือแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมที่จะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่างๆ (ธงชัย สันติวงษ์ 2534 : 13) ในการวางแผนต้องมีการกำหนดเป้าหมายแนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้เพื่อทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ มีการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนประเมินคุณภาพการศึกษา และแผนงบประมาณ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญดังที่แสดงไว้ในแผนภูมิที่ 4 ดังนี้

แผนภูมิที่ 4 ขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพภายใน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การประกันคุณภาพการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, (กรุงเทพฯ : ม.ป.ป., 2543 ก), 13.

จากแผนภูมิที่ 4 ขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพภายในของสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 13) มี 6 ขั้นตอน คือ กำหนดเป้าหมาย จัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดแนวทางดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาดำเนินการ กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและกำหนดงบประมาณที่จะใช้ มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 การกำหนดเป้าหมาย ทำได้โดยการศึกษาและวิเคราะห์ ข้อมูลต่อไปนี้

2.1.1.1 เป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาที่เป็นความต้องการของการมีส่วนร่วมจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร นโยบาย/มาตรฐานต้นสังกัด และมาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก

2.1.1.2 ปัญหาความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

2.1.1.3 ศักยภาพหรือความสามารถในด้านต่างๆ ของสถานศึกษา

2.1.2 การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย ทำได้โดย

2.1.2.1 ตั้งประเด็นในการพิจารณา เช่น เป็นความต้องการของส่วนรวม (ระดับประเทศ) เป็นเรื่องเร่งด่วน เป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายอื่น เป็นเรื่องที่ผู้เรียนได้ประโยชน์หรือเป็นความต้องการของสถานศึกษา

2.1.2.2 กำหนดคะแนนในแต่ละประเด็น เช่น ประเด็นละ 5 คะแนน ดังนั้น 4 ประเด็น คะแนนเต็ม 20 คะแนน

2.1.2.3 นำเป้าหมายที่กำหนดทั้งหมดแต่ละเป้าหมายมาพิจารณาให้
คะแนนตามประเด็นที่กำหนด

2.1.2.4 รวมคะแนนแต่ละเป้าหมาย เป้าหมายที่คะแนนรวมมากที่สุดเป็น
เป้าหมายที่มีความสำคัญอันดับหนึ่งและเรียงไปตามลำดับของคะแนนที่รวมได้

2.1.3 การกำหนดแนวทางการดำเนินการ ของสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ (2545 : 23) คือ การนำเป้าหมาย ที่มีลักษณะเป็นความคิดเชิงนามธรรม
มาทำให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ โดยคิดโครงการหรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่
ต้องการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวบ่งชี้ให้มีความชัดเจน

2.1.4 การกำหนดระยะเวลา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
(2545 : 28) ในการทำแผนควรมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินงานของ
โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในแผนด้วย การกำหนดระยะเวลาจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ
เพราะผู้ปฏิบัติจะได้ทราบว่าจะต้องดำเนินการให้เสร็จเมื่อไร และเป็นประโยชน์กับ
ผู้ติดตามงานว่ามีความก้าวหน้าตามแผนเพียงใด

2.1.5 การกำหนดงบประมาณ ควรคิดงบประมาณที่จะต้องใช้ในการจัดซื้อวัสดุ
อุปกรณ์ รวมทั้งค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ
ตามแผนอย่างรอบคอบและให้ประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด คำนึงถึงความพอเพียงและ
ความเหมาะสมระหว่างรายรับ - รายจ่าย เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย โดยมี
การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

2.1.6 การกำหนดผู้รับผิดชอบ การกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการแต่ละ
ขั้นตอนหรือในกิจกรรมและโครงการต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้แผนดังกล่าวสามารถ
ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรกำหนดไว้ในแผนว่าเรื่องใดจะเป็น
หน้าที่ความรับผิดชอบของใครบ้าง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 13)
ได้กำหนดรายละเอียดของการวางแผนในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ประกอบด้วย การเตรียมระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน หรือ
แผนพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับ การกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐาน
การศึกษาการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา
งบประมาณ และผู้รับผิดชอบ

ลักษณะของแผนที่ดี ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 54) กล่าวว่า แผนที่ดีมีลักษณะดังนี้

- 2.1.6.1 มีนโยบายและวัตถุประสงค์ชัดเจน แน่นอน เข้าใจง่าย
 - 2.1.6.2 มีความสอดคล้องกับแผนในระดับอื่น
 - 2.1.6.3 มีการพิจารณานำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 - 2.1.6.4 มีความยืดหยุ่น สามารถที่จะปรับหรือแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพหรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้
 - 2.1.6.5 ให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการจัดทำและดำเนินงานตามแผน
 - 2.1.6.6 กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานและเกี่ยวข้องให้ชัดเจน
 - 2.1.6.7 ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานและการตัดสินใจ
- ทุกขั้นตอน
- 2.1.6.8 กำหนดระบบการกำกับ ควบคุม ติดตาม ประเมินผลไว้ชัดเจน
- ทุกขั้นตอน

2.2 การปฏิบัติตามแผน (Do – D) คือการที่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้และในระหว่างดำเนินการมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาและมุ่งเน้นประโยชน์ที่เกิดกับนักเรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะดำเนินการตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 29) ดังนี้

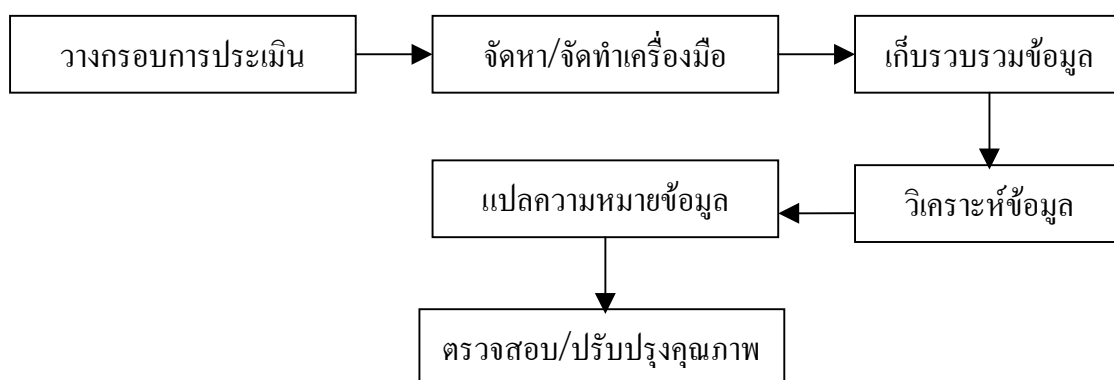
- 2.2.1 การส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข
- 2.2.2 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.2.3 กำกับ ติดตาม ดูแล ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม/รายหมวด/ฝ่าย เพื่อกระตุ้น และส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามแผน
- 2.2.4 ให้การนิเทศการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

ในระหว่างปฏิบัติงานผู้บริหารต้องกำกับและติดตามว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาอะไร หากไม่เป็นไปตามแผนหรือมีปัญหาจะได้ให้การนิเทศเพื่อปรับปรุงแก้ไขการกำกับติดตามการปฏิบัติงานมีหลายวิธี เช่น สอบถามเป็นรายบุคคล จัดประชุมกลุ่ม/หมวด/ฝ่าย หรือให้แต่ละบุคคล/กลุ่ม/หมวด/ฝ่าย รายงานความก้าวหน้าของการทำงานเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือน โดยรายงานปากเปล่าหรือจัดทำรายงานเสนอเพื่อให้อ้างอิงแนบ ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล/กลุ่ม/หมวด/ฝ่าย และในแต่ละเดือน

อาจมีการพิจารณาว่าบุคคล กลุ่ม/หมวด/ฝ่ายใดมีผลการดำเนินงานดีเยี่ยม เป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนด ซึ่งอาจมีการให้รางวัลเล็กๆ น้อยๆ เป็นการให้กำลังใจ

การปฏิบัติตามแผน ผู้บริหารควรให้การนิเทศเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การประเมินตนเองและทักษะในด้านต่างๆ โดยผู้บริหารอาจให้การนิเทศเองหรือเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญแต่ละด้านมาให้การนิเทศหรือส่งบุคลากรไปฝึกอบรม

2.3 การตรวจสอบประเมินผล (Check-C) เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการประเมินผลเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพราะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินการที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ในระหว่างที่สถานศึกษาดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่า การดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการหรือไม่เพียงใด มีจุดอ่อน จุดแข็ง ประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือปีการศึกษาจะมีการประเมินสรุปรวม เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง การดำเนินการในระยะต่อไป กิจกรรมที่ต้องดำเนินการในการตรวจสอบประเมินผล การปฏิบัติงาน ได้แก่ การวางกรอบการประเมิน การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมาย การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน ดังรายละเอียดและแผนภูมิที่ 5 ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 5 กิจกรรม การตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2545), 30.

2.3.1 การกำหนดกรอบการประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 29) เป็นการกำหนดแนวทางในการประเมิน ประกอบด้วย สิ่งที่จะประเมิน ผู้ประเมิน และรูปแบบการประเมินว่าจะประเมินอะไร ใครเป็นผู้ประเมินและมีรูปแบบในการประเมินอย่างไรในการกำหนดกรอบการประเมินอาจพิจารณาประเด็นต่างๆ คือ เป้าหมาย/มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เกณฑ์การประเมิน ช่วงเวลาที่ประเมิน ผู้รับผิดชอบในการประเมิน

กรอบการประเมินจะต้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพหรือมาตรฐานการศึกษาที่ระบุในแผนพัฒนาหรือแผนปฏิบัติการ เพื่อกำหนดว่าจะประเมินอะไร มีอะไรเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินการตามเป้าหมาย ตัวบ่งชี้เหล่านั้นจะต้องใช้ข้อมูลอะไรแล้วสำรวจดูว่าสถานศึกษานั้นมีข้อมูลนั้นแล้วหรือยัง จะนำมาใช้ได้หรือไม่ ถ้ามีข้อมูลอยู่แล้ว เช่น ข้อมูลน้ำหนัก ส่วนสูงที่ใช้วัดสุขภาพทางกายของนักเรียนก็ไม่ต้องเก็บข้อมูลใหม่ ถ้ายังไม่มีหรือมีแต่เป็นข้อมูลที่ล้าสมัยก็ต้องเก็บใหม่ โดยพิจารณาว่าข้อมูลที่ต้องการนั้นจะใช้เครื่องมือชนิดใดเก็บข้อมูลจากใครจะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมิน ช่วงเวลา ผู้รับผิดชอบในการประเมิน เพื่อสะดวกในการกำกับ ติดตามงานของคณะกรรมการและผู้บริหาร ดังรายละเอียดที่ปรากฏในตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ตัวอย่างการกำหนดกรอบการประเมินการประกันคุณภาพภายใน

เป้าหมาย/ มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล/ ผู้ใช้ข้อมูล	วิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์การ ประเมิน	ช่วงเวลา ที่ประเมิน	ผู้รับผิดชอบ การประเมิน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2545), 31.

2.3.2 จัดหาและหรือจัดทำเครื่องมือการประเมินที่ง่ายต่อการใช้และแปลความหมาย โดยคณะครูในโรงเรียนเอง การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือจะต้องคำนึงถึงความสามารถในการวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยอาจนำไปทดลองใช้แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ว่าได้ผล ตรงกับความเป็นจริงตามการสังเกตของครูหรือไม่ ควรพิจารณาความเหมาะสมที่จะใช้เครื่องมือ นั้นกับกลุ่มคนที่จะเก็บข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ต้องง่ายในการตอบไม่รบกวนเวลาและไม่เป็นภาระกับผู้ให้ข้อมูลใช้คำถามให้น้อยเท่าที่จำเป็น ผลงานของผู้เรียนเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ควรใช้สิ่งเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ต่อการประเมิน เครื่องมือที่สำคัญ คือ ตัวครูผู้สอน ครูควรมีแบบสังเกต แบบบันทึกพฤติกรรมหรือประเด็นหลักในการวิเคราะห์ผลงานหรือพัฒนาการของผู้เรียน

2.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล หากข้อมูลใดมีอยู่แล้วในสถานศึกษาไม่ควรจัดเก็บใหม่ให้นำข้อมูลมาประมวลผลวิเคราะห์แล้วนำไปใช้ได้เลย ควรวางแผนการจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับการทำงานปกติของสถานศึกษาให้มากที่สุด เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและรายได้ อาจให้ผู้ปกครองกรอกแบบสอบถามในวันที่เชิญมาประชุม การเก็บข้อมูลหากเป็นไปได้ควรเก็บจากหลายๆ แหล่งเพื่อเป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล

2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาการอภิปรายวิเคราะห์ว่าข้อมูลแต่ละประเด็นจะวิเคราะห์ในระดับใด ระดับบุคคล ระดับห้องเรียน หรือระดับภาพรวมของสถานศึกษา ใครเป็นผู้วิเคราะห์ วิเคราะห์ในช่วงเวลาใดเพื่อจะได้นำผลมาใช้

2.3.5 การแปลความหมาย ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ก็ต่อเมื่อสถานศึกษาได้แปลความหมายของข้อมูล โดยมีการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด การกำหนดเกณฑ์การประเมินตนเองของสถานศึกษานั้น กำหนดเป็นระดับๆ ได้แก่เกณฑ์ระดับบุคคลเกณฑ์ระดับห้องเรียน/ระดับชั้น/ระดับหมวดวิชาและเกณฑ์ระดับสถานศึกษา

2.3.6 การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน เมื่อได้ดำเนินการประเมินตามแผนที่กำหนดจะต้องมีการตรวจสอบกระบวนการ และผลการประเมินว่ามีความเหมาะสม ถูกต้องน่าเชื่อถือเพียงใด ผู้เกี่ยวข้องควรมีการประชุมร่วมกันเป็นระยะๆ โดยผู้บริหารควรมีการติดตามตรวจสอบในระหว่างกรณีพิเศษและประชุมร่วมกับคณะกรรมการ เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพให้มีประสิทธิภาพมีความถูกต้องและเชื่อถือได้โดยให้กระบวนการเหล่านี้บูรณาการอยู่ในการดำเนินงานปกติ

การประเมินผลเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ผู้บริหารและครูที่เข้าใจระบบการประกันคุณภาพอย่างถูกต้อง

จะตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผล ไม่กลัวการประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งเพื่อการพัฒนา ไม่ใช่การตัดสินใจถูก หรือผิด แต่เป็นการประเมินงานที่ทำอยู่เป็นประจำ เครื่องมือที่ใช้อาจเป็นสิ่งที่มียู่แล้วไม่ต้องสร้างขึ้นใหม่ เช่น สถิติที่เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของฝ่ายบริหาร ผลงาน หรือการบ้าน ตลอดจนการทดสอบย่อยของผู้เรียนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ครูมีอยู่แล้วเพียงแต่จัดเก็บให้เป็นระบบมากขึ้นเท่านั้น

การตรวจสอบประเมินผลควรมีการตรวจสอบเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการหรือไม่เพียงใด มีจุดอ่อน จุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียนก็มีการประเมินสรุปรวม เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Action – A) ผลการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารและบุคลากร และใช้ในการวางแผนต่อไปรวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญๆ ให้เป็นปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 การปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร ในระหว่างดำเนินงานมีการตรวจสอบประเมินผลทั้งในระดับรายบุคคล หรือระดับชั้นหมวดวิชา ผู้บริหารและบุคลากรสามารถนำผลการประเมิน ไปใช้ปรับปรุงการทำงานของตนเองเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด

2.4.2 การวางแผนในระยะต่อไป นำผลการประเมินไปใช้ในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป ควรมีการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษา หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครองชุมชน สังคม ว่าการดำเนินงานของโรงเรียนตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้น จะให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมในระบบการดำเนินงานจะประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ขั้นตอนแรก คือ การควบคุมคุณภาพการศึกษาได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานโดยการจัดทำแผนดำเนินการ ขั้นตอนที่ 2 คือ การตรวจสอบและการปรับปรุง ได้แก่ การตรวจสอบภายใน การตรวจสอบภายนอก และ การช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียน และ ขั้นที่ 3 คือ การประเมินคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การประเมินตนเอง และหน่วยงานภายนอกประเมิน ซึ่งจากกิจกรรมการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพ ทั้ง 3 ขั้นตอนดังกล่าว จำเป็นต้องมีการนำเอาข้อมูล

สารสนเทศมาใช้เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา หรือหาจุดพัฒนา เพื่อจัดทำเป็นแผนแม่บท/แผนปฏิบัติการ หรือแผนงานให้ดำเนินไปตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดปรัชญาการศึกษา ธรรมเนียมโรงเรียน แผนปฏิบัติงานประจำปี เป็นต้น และในระหว่างการดำเนินงานของโรงเรียน ผลจากการดำเนินงานจะทำให้ได้ ข้อมูลสารสนเทศที่บ่งบอกถึงคุณภาพความสามารถ และศักยภาพของโรงเรียนที่จะสามารถนำมาใช้เพื่อการเปิดเผยต่อสาธารณชน รายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอกซึ่งถือเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบและรับรองคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป

3. การรายงานการประกันคุณภาพภายใน

การรายงานการประกันคุณภาพภายใน หรือการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง รายงานประจำปี หลังจากที่สถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนและได้ดำเนินการประเมินผลภายในเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้สนองกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 48 (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 ก : 23) ที่มีสาระส่วนหนึ่งให้สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

3.1 การประเมินตนเอง รวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน ดำเนินการ

วิเคราะห์และสังเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษา

การประเมินตนเองเป็นกลไกสำคัญของระบบการประกันคุณภาพภายในที่ส่งเสริมและผลักดันให้การดำเนินงานของสถานศึกษา บรรลุเป้าหมายที่กำหนดร่วมกันไว้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินตนเองจะเป็นข้อมูล ย้อนกลับสำหรับโรงเรียนในการวางแผนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สาระสำคัญของการประเมินตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2543 ค : 1) มีดังนี้

3.1.1 ความหมายของการประเมินตนเอง คือ กระบวนการในการบริหารจัดการ การศึกษาที่ใช้ควบคุมตรวจสอบ คุณภาพภายในโรงเรียน โดยมุ่งให้ทุกคนได้ประเมินการทำงาน ของตนเอง ในลักษณะของการตรวจสอบที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ประเมินตามภารกิจของตนเอง ซึ่งจะ ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สะท้อนการปฏิบัติงานของโรงเรียนนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนา การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษา

3.1.2 ประโยชน์ของการประเมินตนเองกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลสารสนเทศที่ได้ จากการประเมินตนเองนั้นมีคุณค่าต่อการวางแผนเพื่อปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2543 ค : 4) ประโยชน์ของการประเมินตนเองกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

3.1.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน เป็นบุคคลสำคัญในการนำโรงเรียนสู่มาตรฐานการศึกษาและความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา ข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินตนเองเป็นการนำเสนอภาพและผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ด้านคุณภาพการบริหาร คุณภาพการเรียนการสอน เป้าหมาย มาตรการ ยุทธศาสตร์ แผนงาน งาน/โครงการ ซึ่งครอบคลุมและสัมพันธ์กันในธรรมนูญโรงเรียนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

3.1.2.2 ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา ข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินตนเองด้านคุณภาพนักเรียนมีความสำคัญ และเป็นปัจจัยเงื่อนไขให้ครู ผู้สอนปรับปรุงและพัฒนาการจัดการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

3.1.2.3 ผู้เรียนและผู้ปกครอง เป็นกลุ่มเป้าหมายที่โรงเรียนมุ่งหวังเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้านคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสามารถแสดง ความพึงพอใจหรือแสดงความคิดเห็น ช่วยเหลือ สนับสนุนให้โรงเรียนจัดการศึกษา สนอง ความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองตลอดจนตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียนว่าสอดคล้องกับ ธรรมนูญโรงเรียนมากน้อยเพียงใด

3.1.2.4 กรรมการสถานศึกษา เป็นกลุ่มเป้าหมายที่โรงเรียนมุ่งหวังเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินตนเอง ด้านผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้าของงาน กิจกรรมสำคัญ ซึ่งกรรมการสถานศึกษาจะเป็นตัวแทนของชุมชนที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนตามธรรมนูญโรงเรียน ตลอดจนตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นในโรงเรียน

3.1.2.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่โรงเรียนเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินตนเองในการดำเนินงานจัดการศึกษาซึ่งหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและชุมชน ทราบจุดเด่น จุดด้อยของโรงเรียน สามารถกำหนดแนวทางการช่วยเหลือ สนับสนุนให้โรงเรียน ปรับปรุงและพัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาต่อไป

3.1.3 การประเมินตนเองมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนสู่มาตรฐานการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและเกิดประโยชน์โดยตรงกับ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน

3.1.4 ปัญหาอุปสรรคของการประเมินตนเอง เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ การประเมินตนเองของโรงเรียนไม่ประสบความสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ 2543 ค : 6) มีดังนี้

3.1.4.1 การติดตามการประเมินในปัจจุบัน การดำเนินงาน ยังประสบ ปัญหาด้านการส่งเสริมให้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินส่วนใหญ่ ยังไม่ยอมรับผลการประเมินที่เป็นไปในทางลบ แม้จะเป็นผลที่ค่อนข้างตรงกับสภาพความ เป็นจริงก็ตามทำให้การประเมินผลไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควรทั้งในด้านการดำเนินงาน การพัฒนาบุคลากรและการจัดสรรงบประมาณ

3.1.4.2 ระบบการประเมินที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ดำเนินการ โดยหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันไป เช่น ประเมินผลเพื่อให้รางวัล ประเมิน เพื่อจัดลำดับ การประเมินผลแต่ละครั้ง มักจะมีจุดอ่อนในเรื่องของข้อมูลที่ได้รับไม่ตรงกับ สภาพความเป็นจริงทำให้ผลการประเมินไม่สะท้อนถึงปัญหาภายในของโรงเรียน

3.1.4.3 การดำเนินงานติดตามประเมินผลที่ผ่านมาซึ่งขาดประสิทธิภาพ เพราะเป็นงานหนักใช้เวลาและบุคลากรจำนวนมาก ต้องเก็บข้อมูลจากทั่วประเทศส่งมาตามลำดับ ชั้นมาวิเคราะห์และประเมินผล ทำให้เกิดความล่าช้า ผลการประเมินไม่ทันสมัยใช้ประโยชน์ ไม่ได้เท่าที่ควร

3.1.4.4 ขาดการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึง คุณค่าหรือประโยชน์ของการติดตามประเมิน

3.1.4.5 เกณฑ์การประเมินยังมีปัญหาไม่ตรง ไม่ชัดเจน

3.1.4.6 โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดการติดตามประเมินภายใน หน่วยงาน ของตนเอง ทำให้ต้องสูญเสียงบประมาณในการจัดการศึกษา

3.1.4.7 โรงเรียนส่วนใหญ่มักจะมีปัญหา เช่น เรื่องผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ มีการสอนอยู่ในระดับไม่น่าพึงพอใจเป็นสัดส่วนสูง ผู้นำไม่มี ประสิทธิภาพ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ บุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการประเมิน เป็นต้น

3.1.4.8 ปัจจัยเงื่อนไขสู่ความสำเร็จของการประเมินตนเอง โดยปัญหา อุปสรรคของการประเมินตนเองดังกล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาด้านบุคลากรและกระบวนการ จัดการภายในโรงเรียน ซึ่งสามารถป้องกันและแก้ไข โดยมีปัจจัยเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ (สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2543 ค : 8) ดังนี้

1) การสร้างจิตสำนึก ตระหนักในความสำคัญของการประเมินตนเอง การประเมินผลภายใน (internal evaluation) หรือการประเมินตนเอง (self evaluations) ผู้ปฏิบัติงานโรงเรียนหรือองค์กรจะเป็นผู้ประเมินภารกิจของตนเอง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนางานให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นมากกว่าการให้ผู้อื่น ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก เป็นผู้ประเมิน การประเมินตนเองเป็นกลไกของกระบวนการบริหารและกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการปรับปรุงคุณภาพและควบคุมคุณภาพในการสร้างจิตสำนึก ตระหนักในความสำคัญของการประเมินตนเองอันจะนำไปสู่ความสำเร็จ การดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ สามารถเริ่มได้ด้วยการสร้างความเข้าใจเปลี่ยนทัศนคติในเรื่องต่อไปนี้

-ผู้ประเมินต้องมีจิตสำนึกว่างานต่างๆ ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นหน้าที่ของทุกคน

-โรงเรียนจำเป็นต้องสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่ว่า การประเมินตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน จุดมุ่งหมายเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานในโรงเรียนและในชั้นเรียน

-โรงเรียนควรมีความมั่นใจในการประเมินตนเองที่ดำเนินการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ ไม่มีการขู่เชิญ จับผิด

-โรงเรียนต้องรับรู้และสร้างกระบวนการประเมินตนเองให้เกิดขึ้นในห้องเรียนและระบบอื่นของโรงเรียน

การประเมินตนเองจะทำให้ผู้บริหารและคณะครูได้ร่วมกันหาสาเหตุเพื่อแก้ไขปัญหาและหาแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ดีขึ้น โดยเทียบกับเวลาที่ผ่านมาและอาจเทียบกับโรงเรียนอื่น ก่อให้เกิดการแข่งขันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2) การสร้างทีมงาน / ทีมงานประเมินตนเอง แผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนดีเยี่ยมจะไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้หากไม่มีกลุ่ม / คณะผู้ปฏิบัติงาน คำว่า ผู้ปฏิบัติงานหรือทีมงานในที่นี้หมายถึง ครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งอาจแยกเป็นหน่วยย่อย เป็นคณะ เป็นแผนก หมวดวิชา ระดับชั้นและอื่นๆ ร่วมกันทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละหน่วยย่อย จะมีหัวหน้างานคนหนึ่งทำหน้าที่ประสานงานทั้งภายในกลุ่มและภายนอกกลุ่ม ส่วนผู้บริหารก็จะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษากับทุกกลุ่มโดยทำงานร่วมกับหัวหน้ากลุ่ม และสมาชิกกลุ่มทุกคน

โดยปกติการสร้างทีมงานสามารถจัดทำได้ 2 ลักษณะ คือ ทีมงานถาวร ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่จะต้องร่วมกันปฏิบัติตามภารกิจประจำ ดังนั้น ทีมงานถาวรจึงเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นแน่นอนแล้ว เช่น สายวิชา สายชั้นหรืออื่นๆ ส่วนทีมงานอีกลักษณะหนึ่ง

เรียกว่า ทีมงานชั่วคราวเป็นกลุ่มบุคคลที่ตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติงานเฉพาะกิจเมื่องานสำเร็จแล้ว ทีมงานนั้นก็จะสลายไป เช่น คณะกรรมการ กลุ่ม คณะทำงาน/โครงการ เป็นต้น

3) การทำงานประเมินตนเองอย่างเป็นระบบ ระบบการติดตาม ประเมินผลมีความสำคัญในการดำเนินงานของทุกโรงเรียน เพื่อช่วยให้ทราบความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรคผลกระทบที่เกิดขึ้นอันจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผน ค้นหา วิธีการปรับปรุงงานและบริหารจัดการแผนงานโครงการให้ได้ผลในระยะต่อไป ดังนั้นระบบ การติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยดัชนีชี้วัดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน โดยต้องมีแนวทางในการดำเนินงานประเมินคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนอย่างเป็นวงจรเริ่มด้วยการวางแผน (Plan) จัดทำระบบฐานข้อมูล สร้างเครือข่ายโยงข้อมูล นำข้อมูลมากำหนดกิจกรรม พัฒนา จัดสรรปัจจัยที่จำเป็นอย่างเหมาะสมและลงมือปฏิบัติ (Do) ตามแผนงาน ที่วางไว้เมื่อพบปัญหา ก็ร่วมมือปรึกษาหารือหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข บันทึกผลการปฏิบัติงาน และแนวทางการแก้ไขเพื่อแลกเปลี่ยนวิธีการตรวจสอบ ประเมินผล (Check) ขณะปฏิบัติงานหรือ เมื่องานสิ้นสุดจะบอกได้ว่างานบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ หากไม่บรรลุเป้าหมายต้องมีการระดม แนวคิดเพื่อกำหนด แนวทางในกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลจากการตรวจสอบและ ประเมินนี้ จะทำให้มองเห็นจุดในการลงมือแก้ไข ปรับปรุง (Action) การปฏิบัติงานต่อไป จนบรรลุเป้าหมาย

4) การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง โรงเรียนจัดกระบวนการหรือกลไกในการบริหารจัดการที่เปิดโอกาสให้กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินตนเองของโรงเรียน ทั้งใน เรื่องการกำหนดเป้าหมายแผนงาน/โครงการ การบริหารงานบุคคล งบประมาณ โรงเรียนไม่อาจ เป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาแต่เพียงผู้เดียว ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ มีความฉับไวและยืดหยุ่น หลากหลายโรงเรียนต้องให้ความรู้และกระบวนการที่ถูกต้อง

5) การติดต่อสื่อสาร เป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรกสำหรับการสร้างความเข้าใจ ลดความขัดแย้ง อคติ ความไม่ไว้วางใจและระแวงสงสัยต่อกัน ระหว่างกลุ่มผู้ทำ การประเมินและกลุ่มผู้ถูกประเมิน การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่รวดเร็ว สม่ำเสมอ จะช่วยให้สมาชิก เกิดความเข้าใจมากขึ้นนอกจากนั้น การติดต่อสื่อสารยังช่วยเสริมการเรียนรู้ของบุคลากร ใน โรงเรียนโดยตรง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับ ผลการประเมินด้านต่างๆ แลกเปลี่ยนซึ่งกัน และกัน ในลักษณะการติดต่อสองทาง (Two – Way Communication) จะช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะเพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข พัฒนางานให้หน้าที่ของตนเองไม่เกิดบรรยากาศ ของการจับผิด การลงโทษกัน ทุกคนจะช่วยกันทำงาน

6) การจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงานพัฒนาของโรงเรียน ทุกกิจกรรมต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน การจัดการทรัพยากรที่ถูกต้องเหมาะสม เป็นธรรมชาติ จะทำให้การพัฒนาโรงเรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ กระบวนการตรวจสอบประเมิน จะบอกได้ว่าการใช้ทรัพยากรที่ได้จัดสรรเป็นไปอย่างมีประโยชน์คุ้มค่าเพียงใด ผู้บริหารโรงเรียน จึงจำเป็นต้องมีการทบทวน การจัดสรรทรัพยากรควบคู่กับการตรวจสอบ ควบคุมและรายงาน ผลการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

หากโรงเรียนมีระบบการประเมินตนเองที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนก็จะเป็นแรงกระตุ้นให้คณะครูและผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง เร่งพัฒนากระบวนการบริหารการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการเพิ่มคุณภาพผู้เรียนให้ สามารถแข่งขันกับตัวเองและโรงเรียนอื่นได้ โรงเรียนก็จะพัฒนาเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในโรงเรียนได้โดยไม่มียาก จึงสรุปได้ว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการประเมินตนเองของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ค : 16) มีลักษณะดังนี้

- 1) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง
- 2) ครูที่เป็นหัวหน้าทีมประเมินมีการจัดการที่แท้จริง
- 3) แผนปฏิบัติการมีความชัดเจน มีการระบุเป้าหมาย ผลการดำเนินงานที่สามารถวัดได้ ประเมินได้
- 4) ครูมีความตั้งใจจริงที่จะปรับปรุงงานในหน้าที่
- 5) มีการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน
- 6) มีแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับหลักสูตร
- 7) มีการจัดการด้านการเงินและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่มีประสิทธิภาพ

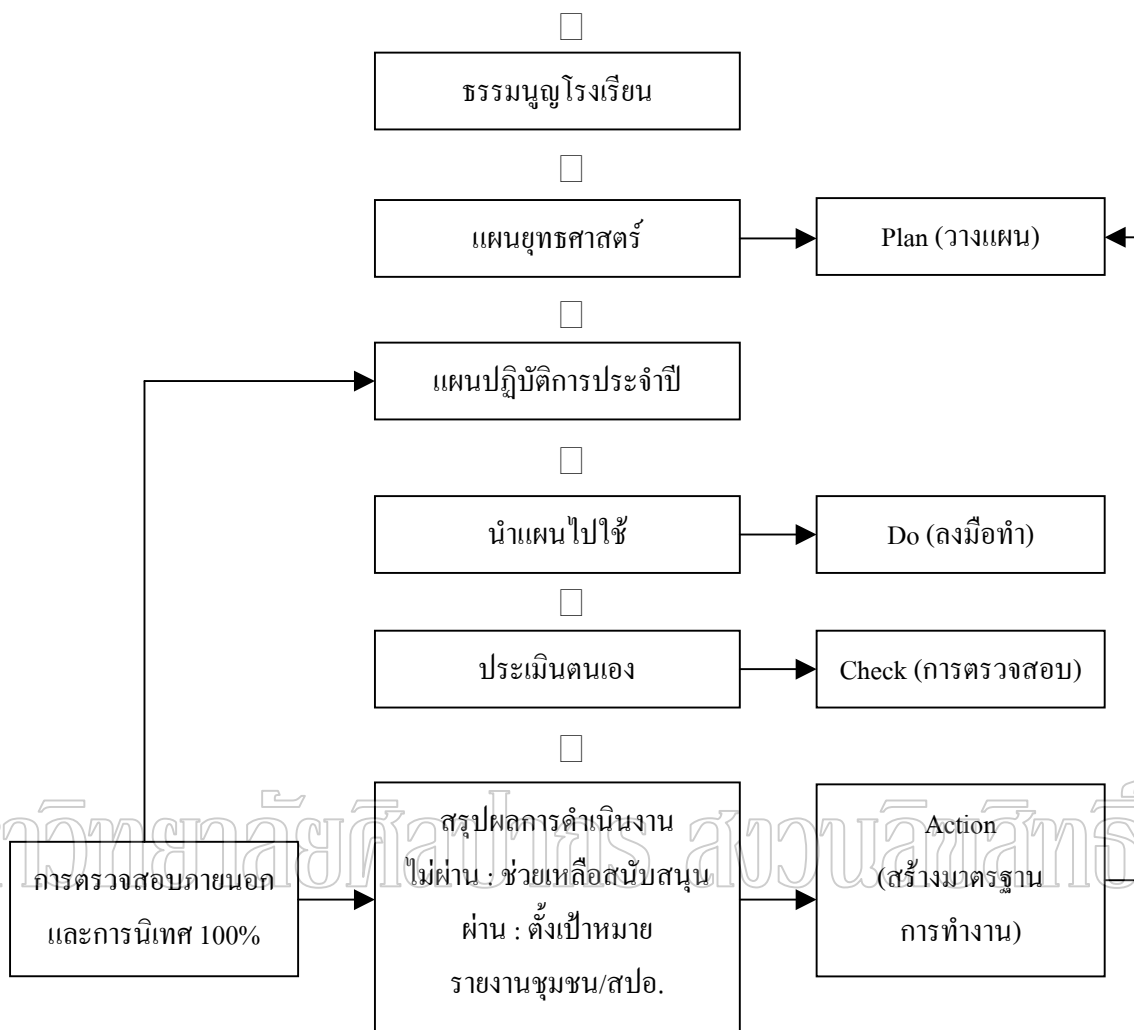
การประเมินตนเองเป็นกลไกสำคัญที่โรงเรียนใช้ ควบคุม ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานการศึกษา ตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างไรก็ตาม การประเมินตนเอง เป็นการสร้างวัฒนธรรมใหม่ในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครู ศึกษานิเทศก์ เป็นบุคลากรที่สำคัญที่จะผลักดันให้การประเมินตนเองมีระบบที่ชัดเจนต่อเนื่องและพัฒนา ตลอดเวลา โดยบุคลากรดังกล่าวมีความตระหนักและเห็นประโยชน์ของการประเมินตนเอง จะต้อง เริ่มต้นจากการทำความเข้าใจหลักการ 6 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ 2543 ค : 16) คือ

- 1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินตนเอง
- 2) มีความเข้าใจว่าทำไมต้องประเมินตนเอง
- 3) มีความรู้ความเข้าใจถึงประโยชน์ของการประเมินตนเอง

- 4) รู้ปัญหาอุปสรรคของการประเมินตนเอง
- 5) รู้ปัจจัยเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ
- 6) มีวิธีการดำเนินงานให้โรงเรียนสู่ความสำเร็จ

องค์ประกอบของการประเมินตนเอง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ค : 19) ได้กำหนดมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 โดยมีกรอบความคิดในการจัดทำมาตรฐานโรงเรียน คือ ยึดองค์ประกอบด้านผลผลิตและกระบวนการของระบบการจัดการศึกษาเลือกสรรตัวแปรด้านผลผลิตเป็นเป้าหมายการศึกษา แล้วพิจารณาเลือกสรรตัวแปรด้านกระบวนการที่สามารถนำไปสู่คุณภาพนักเรียนที่ตั้งไว้ โครงสร้างมาตรฐานโรงเรียนประกอบด้วย มาตรฐาน 3 กลุ่ม คือ มาตรฐานคุณภาพนักเรียน มาตรฐานการเรียนการสอน และมาตรฐานการบริหารโรงเรียน โดยมีตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นตัวแปรบอกสภาพหรือคุณสมบัติในแต่ละมาตรฐาน กำหนดเป็นระดับคุณภาพการพัฒนา 3 ระดับ (1, 2, 3) และดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียน

การประเมินตนเองเป็นภารกิจที่โรงเรียนต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนชัดเจน และเป็นกระบวนการที่สามารถปฏิบัติแล้วนำไปสู่การพัฒนาได้ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาตามวงจรเดมมิง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 ค : 10) วงจรการประเมินตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร และต้องอาศัยกระบวนการ วางแผน (Plan) การลงมือทำ (Do) การตรวจสอบ (Check) การลงมือแก้ไขป้องกันหรือสร้าง มาตรฐานการทำงาน (Action) และพัฒนาต่อไปด้วยการวางแผนใหม่ หมุนวนเป็นวงจร PDCA ของเดมมิง (Deming) โดยสอดคล้องกับกระบวนการ ขั้นตอนระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวงจรเดมมิงกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังแผนภูมิที่ 6 ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างวงจรเดมมิ่งกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่ม 5 การพัฒนากระบวนการประเมินตนเอง, (กรุงเทพฯ ฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจ.เอ็น.ที., 2543 ค), 21.

3.2 รายงานประจำปี

ความสำคัญของการจัดทำรายงานประจำปี (จรัส นองมาก 2544 : 80 – 93) ตามเจตนาของกฎหมายในมาตรา 48 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 ก : 23) เพื่อต้องการแสดงให้เห็นความเคลื่อนไหว โดยเฉพาะที่เป็นความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพในสถานศึกษา เป็นการเขียนรายงานผลการประเมินตนเองในแต่ละรอบปี เพื่อให้บุคลากรของสถานศึกษาและ

บุคคลภายนอกรับทราบสภาพและผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รายงานลักษณะนี้จึงแตกต่างจากการจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน หรือหนังสืออนุสรณ์ของโรงเรียน เพราะเอกสารประชาสัมพันธ์ หรือหนังสืออนุสรณ์มีข้อมูลเกี่ยวกับผลการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย

รายงานการประเมินตนเองประจำปีของสถานศึกษาจะต้องมีเนื้อหาครอบคลุมขอบข่ายการดำเนินงานทุกเรื่องหรือทุกมาตรฐานที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์ในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้อ่านรายงานทราบว่าการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในแต่ละมาตรฐานบรรลุผลมากน้อยแค่ไหน มีปัญหาอุปสรรคอะไรจะได้หาช่องทางปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งๆ ขึ้นต่อไป

รายงานการประเมินตนเองที่ต้องทำเป็นประจำก็เพื่อจะได้รับทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการพัฒนาเป็นระยะๆ กล่าวคือในรอบปีหนึ่งๆ สถานศึกษาจะได้สรุปประมวลข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานไว้ครั้งหนึ่ง และเมื่อทำเช่นนี้ติดต่อกันเรื่อยๆ ก็จะทำให้เห็นภาพความเคลื่อนไหวในแต่ละเรื่องได้ชัดเจน หรือกำหนดแผนในการแก้ปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้ดียิ่งขึ้น

รายงานประจำปีของสถานศึกษาจะต้องเสนอต่อต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก นั่นก็คือผลจากการจัดทำรายงานประจำปี จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นต้นสังกัด หน่วยงานการศึกษาอื่นหรือประชาชนผู้รับบริการจากสถานศึกษา และสถานศึกษาที่ได้จัดทำรายงานประเมินตนเองประจำปีอยู่แล้วก็จะสะดวกในการจัดทำสรุปรายงานและมีข้อมูลที่ครบถ้วน เพื่อการประเมินจากองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการประกันคุณภาพภายนอก

ลักษณะของรายงาน โดยปกติแล้วทางสถานศึกษาอาจได้รับคำแนะนำจากต้นสังกัดเกี่ยวกับกรอบหรือประเด็นที่ควรกำหนดในรายงาน ส่วนรายละเอียดเป็นเรื่องที่ สถานศึกษาไปจัดทำให้เหมาะสมตามกำลังความสามารถและทรัพยากร รูปแบบของรายงาน จึงไม่ตายตัว สถานศึกษาแต่ละแห่งออกแบบนำเสนอได้ตามต้องการ

เนื่องจากรายงานประจำปีของสถานศึกษาต้องเสนอหน่วยงานต่างๆ และเตรียมการเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก จึงควรยึดหลักเกณฑ์ในการกำหนดลักษณะของรายงานดังต่อไปนี้

3.2.1 ลักษณะของรายงานประจำปี ควรจะให้สอดคล้องกับรายงานการประเมินตนเองที่จะต้องจัดทำเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกทุกระยะ 5 ปี ตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) กำหนด

3.2.2 เนื้อหาสาระในรายงาน จะต้องเขียนในลักษณะสรุปให้เห็นความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาในรอบปี หากมีรายละเอียดมากไม่สามารถบรรจุในรายงานได้ให้เขียนอ้างอิงในรายงานที่สามารถศึกษารายละเอียดได้ที่สถานศึกษา โดยไม่ต้องนำเสนอรายละเอียดทั้งหมดไว้ในรายงาน

3.2.3 ความยาวของรายงานมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับงานที่สถานศึกษาปฏิบัติ แต่ไม่ควรเกิน 30 หน้ากระดาษ A4 ถ้าเป็นไปได้

เค้าโครงของรายงาน การจัดรายงานประจำปี เพื่อให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าวการกำหนดเค้าโครงของรายงานที่จะเสนอแนะสถานศึกษา จึงควรใช้ตามองค์ประกอบของเนื้อหาในรายงานการประเมินตนเองสำหรับรองรับการประเมินภายนอกตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษากำหนด เพื่อความสะดวกแก่สถานศึกษาในการจัดทำสรุปรายงานการประเมินตนเองในรอบ 5 ปี เตรียมรับการประเมินภายนอกจะได้ไม่ต้องจัดทำใหม่ให้เป็นภาระกับ สถานศึกษาอีกเพราะมีข้อมูลในแต่ละเรื่องอยู่แล้ว เนื้อหาในรายงานแบ่งเป็น 4 ตอน มีดังนี้

3.2.3.1 ข้อมูลพื้นฐาน

เป็นสาระที่สถานศึกษานำเสนอโดยสรุป เพื่อทราบข้อมูลที่จำเป็น มีเนื้อหาประมาณ 1-2 หน้า ส่วนรายละเอียดที่สมบูรณ์ของข้อมูลในแต่ละเรื่องจัดเก็บไว้ที่สถานศึกษาเพื่อตรวจค้นหรืออ้างอิงไม่ต้องนำเสนอทั้งหมดในรายงานนี้

ข้อมูลที่ควรระบุไว้ มีดังนี้

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ระบุชื่อ ประเภท สังกัดสถานที่ตั้งของสถานศึกษา
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ระบุจำนวนนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาตามระดับ ชั้นเรียน
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร ระบุจำนวนครูและบุคลากรอื่นๆ จำแนกตามวุฒิ เพศ ประสบการณ์การทำงาน หรือข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 4) ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากร ระบุลักษณะ ประเภท จำนวนของอาคารเรียน อาคารประกอบห้องสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ งบประมาณรายรับ รายจ่ายและการจัดงบประมาณ ตามประเภทรายจ่ายที่สถานศึกษากำหนด
- 5) ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน ระบุรายละเอียดของชุมชนหรือประชากรในเขตบริการของสถานศึกษา จำแนกตามรายได้ อาชีพ สภาพความเป็นอยู่ ศาสนา ประเพณี แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ฯลฯ

6) เกียรติยศ ชื่อเสียง/ จุดเด่นของสถานศึกษา ระบุสิ่งที่เป็นความภาคภูมิใจของสถานศึกษา อาจจะเกี่ยวข้องกับเด็ก นักเรียน หรือศิษย์เก่า ครูอาจารย์ ผู้บริหาร หรือสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

3.2.3.2 สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา

เป็นการเสนอเนื้อหา เพื่อแสดงให้เห็นว่ายุทธศาสตร์ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายในประเด็นสำคัญๆ นั้นเป็นอย่างไร

1) วิสัยทัศน์ ปรัชญา และเป้าหมายของสถานศึกษาซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งได้จัดทำไว้แล้วเป็นส่วนหนึ่งของธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนพัฒนาโรงเรียน แต่นำเสนอเฉพาะในเรื่องที่กำหนดเพื่อแสดงให้เห็นภาพความสำเร็จในอนาคตและแนวทางที่จะดำเนินการไปสู่ความสำเร็จตามที่ต้องการในแต่ละช่วงเวลา

2) แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์/วิธีการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย เป็นการเสนอกรอบความคิดในการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหลัก โดยให้ความสำคัญต่อการที่จะคงสภาพสิ่งที่สถานศึกษาทำได้ดีอยู่แล้ว และปรับแก้สิ่งที่คิดว่ายังบกพร่องอยู่ เนื้อหาสาระส่วนนี้ทำให้ผู้อื่นทราบว่าสถานศึกษามีหลักหรือทฤษฎีอะไรในการบริหารมีกิจกรรมที่สำคัญๆ อะไรบ้าง

3) ระบบโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา เพื่อแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาได้จัดแบ่งสายงานในการบริหารอย่างไร มีขอบข่ายของการปกครองบังคับบัญชาอย่างไร มีองค์กรที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนหรือให้คำปรึกษาแก่สถานศึกษาอะไรบ้าง เข้ามามีบทบาทในส่วนไหน แต่ละหน่วยงานในสถานศึกษามีหน้าที่ความรับผิดชอบหรือมีสายการประสานการดำเนินงานในองค์กรอย่างไร เป็นต้น

4) ลักษณะของการบริหารงาน เป็นการเสนอแนวทางในการบริหารงานที่เป็นภารกิจของสถานศึกษาว่า จัดแบ่งเป็นแผนงานหรือกลุ่มงานอะไรบ้าง แต่ละกลุ่มมีเป้าหมายให้ประสบผลสำเร็จแค่ไหน วิธีดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ มีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร ฯลฯ รายละเอียดที่นำเสนอในส่วนนี้ โดยเฉพาะที่เป็น การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนก็จะเป็นการอธิบายให้สอดคล้องกับสิ่งที่ระบุไว้ในแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ตามข้อ 3.2.3.2

3.2.3.3 ผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา

เนื้อหาในตอนนี้อยู่ที่ว่ามีความสำคัญที่สุด เพราะจะทำให้ผู้อ่านทราบว่าสถานศึกษาได้กำหนดงาน หรือโครงการเพื่อสนับสนุนให้เกิดผลตามมาตรฐานที่กำหนด

ในแต่ละเรื่องอย่างไรบ้าง ผลการดำเนินงานจริงเป็นอย่างไร สถานศึกษาจะปรับปรุงพัฒนาให้ผลการดำเนินงานดียิ่งขึ้นได้อย่างไร สถานศึกษาจะต้องเสนอข้อมูลดังกล่าวให้ครบถ้วนในแต่ละมาตรฐานการศึกษา ที่สถานศึกษานั้นๆ ปฏิบัติอยู่เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานต้นสังกัดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่แตกต่างกัน และมีจำนวนไม่เท่ากัน ถ้าสถานศึกษารายงานโดยยึดมาตรฐานตามที่ต้นสังกัดกำหนดอาจจะไม่สอดคล้องกับมาตรฐานของชาติตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนด หากจะทำให้สอดคล้องกันเพื่อความสะดวกของสถานศึกษาในอนาคตต่อไปตามที่กล่าวแล้ว ก็ควรจัดกลุ่มของมาตรฐานการศึกษาที่จะรายงานให้เป็นไปในแนวเดียวกัน การรายงานผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา ไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับตามมาตรฐานการศึกษาชาติ แต่ให้รายงานในเรื่องที่สถานศึกษาปฏิบัติอยู่จริง โดยให้จัดหมวดหมู่ของมาตรฐานหรือเรื่องราวที่จะรายงานตามแนวทางที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กำหนดเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 1) มาตรฐานที่เกี่ยวกับผู้เรียน
- 2) มาตรฐานที่เกี่ยวกับครู
- 3) มาตรฐานที่เกี่ยวกับ ผู้บริหาร และ
- 4) มาตรฐานอื่นๆ ตามสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด

กำหนด

การประเมินภายนอกในรอบแรก มีหัวข้อที่ต้องรายงานใน

แต่ละกลุ่ม ดังนี้

มาตรฐานเกี่ยวกับผู้เรียน ประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้

- 1) คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- 2) ความสามารถในการคิด มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์

และมีวิสัยทัศน์

- 3) ความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
- 4) นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน และทักษะในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนา

ตนเองอย่างต่อเนื่อง

- 5) ทักษะในการทำงานกับผู้อื่น และเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
- 6) สุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี
- 7) สุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้าน ศิลปะ ดนตรีและกีฬา

มาตรฐานที่เกี่ยวกับครู ประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้

- 1) ความรู้ความสามารถ ตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีจำนวนเพียงพอ
- 2) สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่เกี่ยวกับผู้บริหาร ประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้

- 1) ภาวะผู้นำ และความสามารถในการบริหารจัดการ
- 2) การจัดองค์กร / โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้งานบรรลุเป้าหมาย
- 3) การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา
- 4) การสนับสนุนงานกิจการนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

5) การสนับสนุนงานวิชาการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับหลักสูตร

และสื่อการเรียนการสอน

มาตรฐานอื่นๆ ให้ระบุสิ่งที่สถานศึกษาจัดดำเนินการอยู่นอกเหนือ

จาก 14 เรื่องที่กล่าวมาแล้ว เช่น เรื่อง ความสะอาดสวยงาม ร่มรื่นของสถานศึกษา เป็นต้น

ในการเขียนรายงานผลการประเมินแต่ละมาตรฐานจากที่สถานศึกษาปฏิบัติอยู่ตามความจริงให้สอดคล้องกับมาตรฐานชาติ จะต้องพิจารณาจากบริบทที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน เพราะสิ่งที่กำหนดในมาตรฐานชาติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจจะตรงกับมาตรฐานที่ต้นสังกัดกำหนด หรืออาจจะตรงกับตัวชี้คุณภาพในมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่งที่ต้นสังกัดกำหนด หรืออาจจะตรงกับแนวปฏิบัติ หนังสือสั่งการ คำแนะนำ ฯลฯ ที่ต้นสังกัดแจ้งให้สถานศึกษาจัดทำอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ การนำเสนอข้อมูลจึงจะสามารถทำได้ครอบคลุมสิ่งที่จำเป็นในการประเมินจากองค์กรภายนอกในโอกาสต่อไป

รายงานผลการประเมินที่สถานศึกษาเขียน โดยเฉพาะในตอนนี้จะต้องเป็นข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องตรงตามความเป็นจริง เมื่อมีผู้มาประเมินที่สถานศึกษาก็จะอ่านรายงานการประเมินนี้แล้วแสวงหาข้อมูลหลักฐานจากสถานศึกษาเพิ่มเติม ถ้าข้อมูลที่ได้เพิ่มไม่แตกต่างจากข้อมูลในรายงานก็ยืนยันการประเมินตามรายงาน แต่ถ้าข้อมูลในรายงานแตกต่างจากความจริงก็ต้องปรับแก้ในรายงานการประเมินให้ตรงตามที่พบเห็นว่าเป็นจริง เป็นต้น

การเขียนรายงานได้ครอบคลุม ชัดเจน ถูกต้องตามความเป็นจริงก็จะเป็นประโยชน์ต่อการประเมิน เพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของงานที่ทำอยู่ได้เป็นอย่างดี

สาระสำคัญที่ระบุในรายงานผลการประเมินแต่ละมาตรฐาน จะต้องทำให้ผู้อ่านเห็นภาพการดำเนินงานภายในสถานศึกษาที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา สามารถมองเห็นสิ่งที่สถานศึกษาปฏิบัติได้อย่างชัดเจน การจะจัดทำให้บรรลุผล ตามเจตนาดังกล่าว สถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพัฒนาคุณภาพ หรือมิติ ที่ใช้ในการจัดอันดับคุณภาพมาเป็นกรอบในการบรรยายสภาพของแต่ละเรื่อง คือ ความตระหนัก (awareness) ความพยายาม (attempt) และความสำเร็จ (achievement) ของสถานศึกษาในการดำเนินการ เรื่องนั้นๆ

3.2.3.4 การพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต

เป็นการนำเสนอภาพการดำเนินงาน โดยสรุปเท่าที่ผ่านมาแสดงให้เห็นจุดอ่อน จุดแข็งของการดำเนินงาน แนวทางที่จะดำเนินการต่อไปรวมทั้งเงื่อนไขที่จะปฏิบัติ ให้ประสบผลสำเร็จข้อเขียนในส่วนนี้เปรียบเสมือนความมุ่งมั่นที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการต่อไป เป็นการสร้างศรัทธาให้กับผู้รับบริการได้ดียิ่งขึ้น

ประเด็นที่ควรนำมาเขียนในงานตอนนี้ มีดังนี้

1) สรุปผลการประเมินคุณภาพที่ผ่านมา เป็นการนำเสนอผล โดยสรุปเกี่ยวกับการประเมินตามมาตรฐานที่เป็นจุดเน้นว่าในแต่ละกลุ่มประสบผลสำเร็จเป็น ที่พึงพอใจในเรื่องใดบ้างยังไม่เป็นที่พึงพอใจในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้เห็นเป็นภาพรวมของสถานศึกษา

2) จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อวิเคราะห์และแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่เป็นปัจจัยของความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือ จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษามีอะไรบ้าง จำแนกเป็น ข้อๆ จะได้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แนวทางการดำเนินงาน ต่อไป

3) แนวทางพัฒนาสถานศึกษา โดยนำข้อมูลจากข้อ 1) และข้อ 2) มาประกอบการพิจารณาว่าจะดำเนินการอย่างไร เพื่อสามารถคงสภาพสิ่งที่น่าพึงพอใจไว้ และ ในขณะเดียวกันสามารถปรับแก้สิ่งที่ยังไม่เป็นที่พอใจให้กลายเป็นน่าพอใจได้ ข้อมูลที่เสนอใน ส่วนนี้ควรมีเฉพาะประเด็นสำคัญๆ เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะไม่ใช่เสนอแผนงานหรือโครงการที่ สถานศึกษาต้องดำเนินการอยู่ตามปกติในแผนพัฒนาของสถานศึกษา

4) สิ่งที่ต้องการรับความช่วยเหลือ เป็นเงื่อนไขที่สถานศึกษา ต้องการขอรับการสนับสนุนเพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ เช่น ความช่วยเหลือ ด้านทรัพยากรที่เกี่ยวกับคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ด้านการปรับปรุงแก้ไข ระเบียบ กฎหมาย

แนวปฏิบัติที่ทำได้คล่องแคล่วยิ่งขึ้น ด้านคำแนะนำให้ความรู้จากแหล่งวิทยาการต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้สถานศึกษา สามารถบริหารหรือดำเนินกิจการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่สิ่งที่สถานศึกษา ระบุเพื่อขอความช่วยเหลือดังกล่าวต้องเป็นเรื่องที่ไม่สุดวิสัยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพอที่จะ ตอบสนองได้ตามสมควร

การใช้ผลจากรายงาน ซึ่งในรายงานประจำปีของสถานศึกษา ควรจะใช้ให้เป็นประโยชน์เพื่อการปรับปรุงพัฒนางานของสถานศึกษา ข้อมูลที่ปรากฏในรายงาน ก็คือสิ่งที่ เป็นสภาพจริงของสถานศึกษานั้น ๆ ว่าดำเนินการอยู่ในลักษณะไหน เรื่องใดที่ได้ ทำได้สำเร็จ เรื่องใดที่ยังทำไม่สำเร็จ มีปัญหาอุปสรรคอะไรควรจะปรับปรุงแก้ไขอย่างไร งานส่วนนี้ เป็นเรื่องของการศึกษาวิจัย (research) การนำผลจากรายงาน มาปรับปรุงการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เองหรือให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนเพื่อปรับปรุงแก้ไขเป็น เรื่องของการพัฒนา (development) การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยทั้งการวิจัย และการพัฒนา (research and development) หรือ R&D เกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน

รายงานประจำปีของสถานศึกษา ที่กฎหมายกำหนดให้เสนอ หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน ก็เพื่อหวังให้เกิดผลใน การพัฒนา กล่าวคือ ต้นสังกัดจะได้ส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรตามความต้องการของสถานศึกษา แม้ไม่ได้ครบทุกเรื่องก็ในบางเรื่องที่จะให้การสนับสนุนได้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้รับทราบ ข้อมูล ช่วยประสานงานหรือสนับสนุนในบางเรื่องได้ตามภารกิจของหน่วยงานนั้น สาธารณชน โดยเฉพาะผู้ที่รับบริการจากสถานศึกษา ก็อาจช่วยเหลือสิ่งที่สถานศึกษาขอร้องได้ตามกำลังใน การขอความช่วยเหลือจากองค์กรอื่นๆ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษาได้อีกด้วย หรือ แม้กระทั่งการได้คอยเป็นหู เป็นตา ติดตามการปรับปรุง พัฒนาของสถานศึกษาให้เป็นไปตาม ที่ระบุในรายงานก็ถือว่าเป็นประโยชน์เช่นกัน

การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา ถ้าพิจารณาใน กระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษาแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการปรับปรุง คุณภาพให้ดียิ่งๆ ขึ้น ข้อมูลจากรายงานเป็นพื้นฐานเพื่อการปรับปรุงพัฒนาได้ถูกต้องตรงตาม ความต้องการ การดำเนินงานของสถานศึกษาในขั้นตอนนี้จึงเป็นการดำเนินงานเพื่อมุ่งพัฒนา คุณภาพของสถานศึกษามากกว่าที่มุ่งปฏิบัติเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย ผลที่สถานศึกษา มีการดำเนินการเรื่องนี้ถูกต้องตามกฎหมาย จึงเป็นผลพลอยได้จากการดำเนินการของสถานศึกษา ที่ทำให้สถานศึกษาได้ปรับปรุงพัฒนาอยู่อย่างต่อเนื่อง

การรายงานผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนและมีการประเมินผลภายในเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในช่วงปลายปีการศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีเพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มได้รับทราบ ได้แก่ บุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครองหรือชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ประเมินภายนอก

การรายงานผลการประเมินและเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อสารควรมี 2 แบบขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้รับข้อมูล แบบแรกเป็นการรายงานที่มีรายละเอียดครบถ้วน เน้นในเชิงวิชาการเพื่อใช้สำหรับรายงานหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ประเมินภายนอก ส่วนแบบที่สองเป็นการรายงานสรุปเพื่อเผยแพร่ให้กับกลุ่มผู้ปกครองและชุมชน โดยนำเสนอในลักษณะการบรรยายใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และมีความยาวไม่มาก ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองรับรู้ข้อมูลของสถานศึกษาได้มากขึ้น

รายงานการประเมินตนเอง (Self Study Report : SSR) หรือรายงานประจำปีของสถานศึกษามีเนื้อหาสาระสำคัญๆ ที่นำเสนอในรายงาน ควรมีหัวข้อดังแผนภูมิที่ 7 ต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ข้อมูลทั่วไป	<ul style="list-style-type: none"> ● ประวัติและความเป็นมาของสถานศึกษา ● สถานที่ตั้ง สังกัด หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ● โครงสร้างการบริหารและบุคลากร ● ข้อมูลนักเรียน ● งบประมาณ ● ข้อมูลสภาพชุมชน
วิสัยทัศน์	<ul style="list-style-type: none"> ● วิสัยทัศน์ ● เป้าหมาย ● มาตรฐาน ● แผนงานการดำเนินงาน
ผลการประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐาน ● จุดเด่น จุดด้อย และแนวทางแก้ไข
สรุปผลการประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลการประเมินด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตที่เน้น <ul style="list-style-type: none"> - จุดเด่น (เงื่อนไขของความสำเร็จ) - จุดด้อย (สาเหตุและแนวทางการปรับปรุง)
ภาคผนวก	<ul style="list-style-type: none"> ● กรอบแนวคิดหลัก ● เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

แผนภูมิที่ 7 สารสำคัญของรายงานการประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การประกันคุณภาพการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, (กรุงเทพฯ : ม.ป.ป., 2543 ก), 15.

จากแผนภูมิที่ 7 สาระสำคัญของรายงานประจำปี เนื้อหาสาระที่นำเสนอในรายงาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2543 ก : 15) ควรมีรายละเอียดดังนี้

1) ข้อมูลสภาพทั่วไปของสถานศึกษา เช่น ประวัติและความเป็นมาของสถานศึกษา สถานที่ตั้ง สังกัด รูปแบบ/หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โครงสร้างการบริหาร ข้อมูลผู้บริหารและบุคลากร ข้อมูลนักเรียน งบประมาณ ข้อมูลสภาพชุมชน อาชีพและรายได้ของประชากร ผู้ปกครอง และสภาพเศรษฐกิจ

2) วิสัยทัศน์ เป้าหมาย มาตรฐาน และแผนงานของสถานศึกษา

3) ผลการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้โดยแต่ละตัวบ่งชี้ ควรรายงานเกี่ยวกับ เป้าหมายการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และผลการดำเนินงานอาจนำเสนอข้อมูล/ หลักฐานสนับสนุนผลการดำเนินงานนั้น ด้วยก็ได้ นอกจากนี้ในแต่ละมาตรฐาน ควรนำเสนอจุดเด่น จุดด้อย ที่ต้องปรับปรุงและแนวทางแก้ไข

4) สรุปผลการประเมินของมาตรฐานแต่ละด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย โดยในแต่ละด้านควรบอกจุดเด่น เจือใจของความสำเร็จ จุดด้อย สาเหตุและแนวทางการปรับปรุงด้วย

5) ภาคผนวก อาจมีการรายงานเกี่ยวกับวิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล เก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 ผลสำเร็จของการประกันคุณภาพภายใน

3.3.1 ผลสำเร็จของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาวัดได้จากตัวบ่งชี้สภาพความสำเร็จของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2543 ก : 17) โดยตัวบ่งชี้สภาพความสำเร็จ ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่

3.3.1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

3.3.1.2 การทำงานเป็นทีมของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3.3.1.3 การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.3.1.4 การกำหนดผู้รับผิดชอบ

3.3.1.5 การประสานงานของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3.3.1.6 การบริหารงานตามระบบ PDCA

3.3.1.7 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพให้เป็นระบบงานปกติ

3.3.1.8 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3.3.1.9 ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน

3.3.2 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ต้องคำนึงถึงเงื่อนไขสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2543 ก : 11) ต่อไปนี้

3.3.2.1 ผู้บริหารตระหนักเห็นความสำคัญ ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมคิดร่วมทำกับทีมงานในสถานศึกษา

3.3.2.2 บุคลากรทุกคนทุกฝ่ายได้รับการเตรียมความพร้อม มีความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าร่วมคิดร่วมทำกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3.3.2.3 สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดูแล ติดตามและกำกับกำกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.3.3 ตัวบ่งชี้ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดังกล่าว เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องนำมาพิจารณาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพภายในจะเป็นสิ่งที่อยู่ในกระบวนการบริหารการทำงานตามปกติ แต่ในสภาพปัจจุบันยังมีสถานศึกษาอีกเป็นจำนวนมากที่ยังทำไม่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 : 53) จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยจะต้องมียุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน ไปสู่ความสำเร็จดังต่อไปนี้

3.3.3.1 ยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นแกนหลักในการบริหารและดำเนินการร่วมกับแกนนำอื่นๆ เพื่อช่วยผลักดันส่งเสริม สนับสนุนและประสานให้บุคลากรภายในสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายนอกมาร่วมกันทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาระบบการประเมินตนเองของสถานศึกษาให้ผสมผสานกับการวางแผน การดำเนินงานและการปรับปรุง เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้เป็นระบบครบวงจรรวมทั้งการกำกับดูแลให้มีการดำเนินงานดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

3.3.3.2 ยุทธศาสตร์การทำงานเป็นทีม

การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา มิใช่เป็นเรื่องของคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ และมีใช่เป็นการดำเนินการแบบต่างคนต่างทำแต่เป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องและมีความเชื่อมโยงระหว่างภารกิจต่างๆ ของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิชาการ ด้านบริหาร ธุรการนักเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการ โดยจะต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วางแผน การทำงาน ออกแบบการประเมินตนเอง และช่วยกันทำ พัฒนาปรับปรุง โดยแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ปรึกษาหารือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การทำงานเป็นทีมจะทำให้บุคลากรรู้สึกอบอุ่นสบายใจ เพราะมีเพื่อนร่วมทาง ถ้าสถานศึกษามีการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง

ก็จะทำให้การประกันคุณภาพภายในมีความต่อเนื่องและยั่งยืน ถึงแม้จะเปลี่ยนผู้บริหารหรือบุคลากรบางคนก็ยังดำเนินการต่อไปได้ เพราะทีมงานยังอยู่

3.3.3.3 ยุทธศาสตร์สร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจ

การที่สถานศึกษาจะมีการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็งได้นั้นทุกคนในทีมจะต้องมีความตระหนัก มองเห็นความสำคัญของการประเมินตนเองว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน คุณภาพของสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งจำเป็นต่ออนาคตของสถานศึกษาและประเทศชาติ รวมทั้งจะต้องมีความรู้ความเข้าใจว่าการประเมินตนเองก็คืองานในหน้าที่นั่นเองไม่ใช่งานที่เป็นภาระเพิ่มเติม นอกจากนั้นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพภายในด้วย จึงจำเป็นต้องสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรของสถานศึกษา โดยการจัดประชุมชี้แจง ฝึกอบรม การเรียนรู้จากเอกสาร กลุ่มี้อ่างๆ โดยผู้บริหารก็ต้องแสดงความตระหนักให้ผู้อื่นเห็นเป็นแบบอย่างและเข้ามามีส่วนร่วม

3.3.3.4 ยุทธศาสตร์การกำหนดผู้รับผิดชอบ

ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษาที่ร่วมกันทำงานเป็นทีมจำเป็นจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการประสานและกำกับ ติดตาม ดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมั่นใจในการดำเนินงาน จึงควรมอบหมายให้มีคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อเป็นตัวกลางในการประสาน กำกับ ดูแลให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและการดำเนินการให้เชื่อมโยงกัน โดยคณะกรรมการดังกล่าวอาจใช้คณะกรรมการที่สถานศึกษามีอยู่แล้ว หรือในกรณีที่ยังไม่มีกรรมการใดๆ เลย ก็อาจตั้งขึ้นมาใหม่ โดยพิจารณาตามโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษา เพื่อรับผิดชอบการประกันคุณภาพในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ เป็นต้นว่า ฝ่ายวิชาการรับผิดชอบเกี่ยวกับคุณภาพของกระบวนการเรียนการสอน และผู้เรียน ฝ่ายบริหารรับผิดชอบเกี่ยวกับคุณภาพของบุคลากร ฝ่ายบริหารและกระบวนการบริหาร ในขณะที่เดียวกันก็มีคณะกรรมการกลางประสานการดำเนินงานในภาพรวม ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและผู้แทนของคณะกรรมการชุดต่างๆ

3.3.3.5 ยุทธศาสตร์การวางแผนและกำกับ ดูแล

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน จำเป็นจะต้องมีการวางแผนและกำกับดูแลที่เป็นระบบ เพื่อให้มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนการกำกับดูแลและจัดให้มีการประชุมตามระยะเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรายงานความก้าวหน้าของงานที่ทำไปแล้วและช่วยกันพัฒนางานที่จะทำต่อไป

3.3.3.6 ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้อง

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นอกจากจะทำงานกันเป็นทีมระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษาเองแล้ว ควรจะต้องทำงานร่วมกับบุคคลและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองชุมชน หน่วยงานในเขตพื้นที่และหน่วยงานที่กำกับ ดูแล ในส่วนกลาง เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง และเป็นการระดมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายเพื่อช่วยกันพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

นอกจากนั้นควรมีการประชุม ปรึกษาหารือกับสถานศึกษาอื่นๆ ในเขตพื้นที่ใกล้เคียงซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพราะทำให้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และช่วยให้สถานศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างมากขึ้น ก่อให้เกิดแนวคิดและแนวทางที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับตนเองนอกจากนั้นยังเป็นกลไกในการกระตุ้นให้สถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า เพื่อตามให้ทันคนอื่นอีกด้วย จึงควรที่สถานศึกษาจะมาประชุมและปรึกษาหารือร่วมกันอาจเป็นภาคเรียนหรือปีละ 1 หรือ 2 ครั้ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม 2547 ก : 14) ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับตรวจสอบ ติดตามค่าใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประธานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

8. ประธาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการประธาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

10. ประธาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้าน การศึกษา

11. ประธานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีได้ระบุ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ใด โดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม มีสถานศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ ทั้งรัฐบาล เอกชน และเทศบาล จำนวน 106 แห่ง ครูจำนวน 1,804 คน และนักเรียนนักศึกษา จำนวน 31,700 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม 2547 ก : 4)

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นกลไกสำคัญอยู่ 3 ขั้นตอน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม 2547 ข : 8) ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่จะนำ การศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่มุ่งเน้นเรื่องการกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิต กระบวนการและปัจจัย รวมทั้งการทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการที่นำโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐาน

2. การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการหรือแนวปฏิบัติใน การดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาที่มุ่งเน้น

2.1 การดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ และติดตามประเมินความก้าวหน้าของโรงเรียน รวมทั้งจัดทำรายงานของโรงเรียนต่อประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นลักษณะการติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน โดยโรงเรียนเอง

2.2 การนิเทศเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 มาตรการปรับปรุงคุณภาพ โรงเรียนที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มุ่งเน้น

3.1 การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพในภาพรวมหรือการประเมินคุณภาพการศึกษา

3.2 การเตรียมโรงเรียนเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเขตพื้นที่การศึกษานี้ถือว่าเป็นกระบวนการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือสนับสนุน รวมถึงการดูแลส่งเสริมให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่กำหนด จนทำให้สังคมเชื่อมั่นในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา โดยมีคณะกรรมการของเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดเป้าหมายแผนงาน กำกับ ดูแล ติดตาม และสนับสนุนพัฒนาการจัดการศึกษา รวมทั้งทำหน้าที่ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ และจัดทำรายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ โดยการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำผลการตรวจสอบไปวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา และใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตลอดจนการจัดทำภาพรวมของสถานศึกษา และภาพรวมสถานศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม 2547 ข : 8 - 9)

วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา โดยเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม 2547 ข : 9) ดังนี้

1. เพื่อรายงานการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้ง ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
2. เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน และผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เชื่อมั่นว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

ขอบข่ายและสาระสำคัญสำหรับการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเขตพื้นที่ การศึกษาจะสอดคล้องกับขอบข่าย และสาระการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม 2547 ข : 9) ดังนี้

1. ขอบข่ายของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
 - 1.1 วิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา
 - 1.2 แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 1.3 การเรียนการสอน ได้แก่
 - 1.3.1 สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้
 - 1.3.2 ยุทธศาสตร์และวิธีการสอน
 - 1.3.3 กระบวนการเรียนรู้
 - 1.3.4 การตอบสนองของผู้เรียน
 - 1.4 การเรียนรู้ ความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่
 - 1.4.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
 - 1.4.2 ผลงานของผู้เรียน
 - 1.4.3 ระบบการวัดและประเมินผล
 - 1.4.4 การสนับสนุนการเรียนรู้
 - 1.5 การบริหารและการจัดการ ได้แก่
 - 1.5.1 วิสัยทัศน์และภารกิจ
 - 1.5.2 ภาวะผู้นำและผู้บริหาร
 - 1.5.3 โครงสร้างองค์กร
 - 1.5.4 การพัฒนาวิชาชีพของบุคลากร
2. สาระสำคัญของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

2.1 วิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา วิสัยทัศน์และสภาพที่พึงปรารถนาในอนาคตที่อยู่บนพื้นฐานของความจริง บ่งบอกภารกิจของสถานศึกษา วิสัยทัศน์ที่ดีต้องมีความชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายเป็นความต้องการของท้องถิ่นและมีระยะเวลาที่แน่นอน

2.2 แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นแผนที่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันจัดทำอย่างมีระบบ มีความชัดเจนถูกต้องสอดคล้องกับมาตรฐานของสถานศึกษามีแนวทางกำกับติดตามและประเมินผลอย่างชัดเจน การตรวจสอบและทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีอยู่แล้ว หรือพัฒนาขึ้นมาใหม่ จะประกอบด้วยการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การวางแผนพัฒนาตามผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และให้แผนมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน หลังจากการตรวจสอบและทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแล้ว ควรเสนอแนวทางเพื่อนำแผนไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพอย่างแท้จริง รวมทั้ง จัดทำเอกสารเผยแพร่ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องทราบและนำไปปฏิบัติ

2.3 การเรียนการสอน เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นคุณภาพการเรียนรู้ตามมาตรฐานผู้เรียนของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูจะต้องออกแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ เรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง ครูจะต้องออกแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ เรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง ทั้งนี้ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อยู่กับเงื่อนไขที่สอดคล้องกับการรับรู้ของผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตร สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ วิธีการการสอน กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และการตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

2.4 การเรียนรู้ ความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นผลของกระบวนการที่เกิดจากการดำเนินงานตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ต่อเนื่อง สามารถแสดงให้เห็นถึงโปรแกรมการศึกษาที่มีคุณภาพของสถานศึกษา อันทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยสถานศึกษาทุกแห่งต้องกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการวัดการประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ดังนั้น การตรวจสอบทบทวนการเรียนรู้ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจึงต้องประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร ผลงานของผู้เรียน ระบบการประเมินผล และการสนับสนุนการเรียนรู้

2.5 การบริหารและการจัดการ เป็นการนำทรัพยากรและวิธีการมาดำเนินการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีโครงสร้างชัดเจน มีระบบ มีมาตรฐานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด การบริหารและการจัดการที่ดี ควรมุ่งเน้นคุณภาพผลผลิตขององค์กร ผู้บริหารเป็นภาวะความเป็นผู้นำให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้บริหาร

มีภาวะความเป็นผู้นำให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร หลักสูตร การส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพของครูและบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นต้น โดยมุ่งหวังผลการพัฒนาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ด้วยการสร้างคุณค่าเกี่ยวกับการเรียนรู้เป็นศูนย์กลางของระบบการศึกษาให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง บุคลากร ชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทางการศึกษา ตลอดจนสถานศึกษาและสังคมโดยรวม

ผลการตรวจสอบมาตรฐานของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร

จากรายงานผลการวิเคราะห์การตรวจสอบมาตรฐานสถาบันของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร ปีการศึกษา 2546 ซึ่งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ วิธิดำเนินการ สรุปผล และข้อเสนอแนะ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี 2547 ข : 28 – 29, 31) ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ เพื่อศึกษาผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และรายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร

2. วิธิดำเนินการตรวจสอบ ใช้ประชากรในการตรวจสอบมาตรฐานของสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 89 แห่ง และสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 9 แห่ง

3. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล หรือเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบมาตรฐานของสถานศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบตรวจสอบมาตรฐานสถาบันของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานด้านกระบวนการ หรือมาตรฐานการเรียนการสอน และมาตรฐานด้านผู้เรียน โดยกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

4. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

4.1 แจ้งสถานศึกษาให้ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง แล้วสรุปผลลงในแบบตรวจสอบมาตรฐานที่กำหนด

4.2 วิเคราะห์ผลการประเมินการตรวจสอบมาตรฐาน โดยใช้สถิติผลรวม (Σ) และค่าร้อยละ (%) เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

4.3 รายงานผลการตรวจสอบมาตรฐานสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาครระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

5. สรุปผลการตรวจ จากการวิเคราะห์ผลการตรวจมาตรฐานสถาบันของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2546 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1 มาตรฐานสถาบันของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2546 มีมาตรฐานสถาบันการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ทั้งในภาพรวม และรายด้าน

5.2 ผลการประเมินการปฏิบัติงานของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2546 พบว่า ถึงแม้ในภาพรวมจะพบว่ามีมาตรฐานอยู่ในระดับดีมาก แต่ยังพบว่า ดัชนีชี้วัดบางตัวของสถานศึกษา จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านกระบวนการ และด้านผู้เรียน

6. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการตรวจสอบ

6.1 แนวทางการประเมินตามรูปแบบของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มีสาระสำคัญที่เป็นรูปธรรมเพียงพอที่สถานศึกษาจะสามารถใช้เป็นแนวทางดำเนินงานไปสู่ความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาที่เห็นผลได้อย่างชัดเจน

6.2 แม้จะพบว่าสถานศึกษาส่วนมากมีมาตรฐานอยู่ในระดับดีมาก แต่พบว่าในบางตัวชี้วัดควรได้รับการพัฒนาให้สูงขึ้น ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ โดยกระบวนการนิเทศมากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยในต่างประเทศที่กล่าวต่อไปนี้เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา แต่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

วันชัย ศิริชนะ (2537 : ง) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น ออสเตรเลียสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันและประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของทุกประเทศที่ศึกษาได้เน้นถึงหลักการในเรื่องความเป็นอิสระ (autonomy) ควบคู่ไปกับการพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากภายนอก (accountability) ของสถาบันอุดมศึกษา โดยที่แต่ละประเทศ

มีกลไกการดำเนินการและวิธีการในรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์ และจารีตนิยมของตน

สมบูรณ์ ชูวสินธุ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากมีการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมทุกงานและในแต่ละด้านอยู่ในระดับแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นงานด้านโรงเรียนและชุมชนไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาในแต่ละงานพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการบริหารงาน 5 งาน ได้แก่ งานบริหารงานทั่วไป งานธุรการงานวิชาการ งานปกครองนักเรียนและงานบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 46 - 47) ได้ศึกษาการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทั่วประเทศจำนวน 31,419 โรงเรียน พบว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ผ่านทุกมาตรฐาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ปริมาณการผ่านมาตรฐานและขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก กล่าวคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ผ่านมาตรฐานสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเกือบทุกระดับการศึกษา มาตรฐานระดับประถมศึกษาที่มีโรงเรียนผ่านมากที่สุด คือมาตรฐานที่ 5 โรงเรียนเกณฑ์เด็กในวัยการศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนได้บรรลุเป้าหมายและได้เรียนอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 80) มาตรฐานที่มีโรงเรียนผ่านน้อยที่สุดคือ มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรโดยสอดคล้องกับนักเรียนและท้องถิ่น (ร้อยละ 26)

กรมวิชาการ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาศักยภาพของนักเรียนทั่วประเทศในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12,969 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 11,327 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8,973 คน โดยเปรียบเทียบระดับศักยภาพของนักเรียน ตามขนาดโรงเรียนพบว่า ระดับชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีศักยภาพรวม สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีศักยภาพรวม สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง

วิชัย ตรีเล็ก (2542 : 181 - 18) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าทั้งผู้บริหารและครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ ISO 9000 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบันในโรงเรียน ความพร้อม และความเป็นไปได้ในการนำระบบบริหาร ISO 9000 มาใช้ในโรงเรียน ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอน

มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพ โดยใช้ระบบ ISO 9000 พบว่ามีความเห็นต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งทางราชการ อายุ และวุฒิการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ ขาดแคลนบุคลากรในการดำเนินงาน บุคลากรไม่มีเวลา บุคลากรไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือ ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร ISO 9000 แก่บุคลากรในโรงเรียน

สุพัฒน์ พรหมวัง (2542 : 156) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการ พบว่า สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า ขนาดของโรงเรียนและตำแหน่งของผู้ปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพ โดยรวมไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ปัญหาการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีเพียง 1 ด้าน ที่ผู้บริหารและครูวิชาการมีปัญหาการดำเนินงานแตกต่างกัน คือ ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาในการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน

เกียรติศักดิ์ ทันจันทร์ (2543 : 121) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า โดยเฉลี่ยมีปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับน้อย ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรจำแนกตามขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ของผู้บริหาร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ดวงดาว ทองผ่อง (2545 : 109) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่าสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน และมีปัญหาในระดับน้อยทุกด้าน

ญาณอภา ทับทิมทอง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการรับรองการประกันคุณภาพภายใน เขตกรุงเทพมหานคร โดยการจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพภายนอกทั้งสามมาตรฐาน พบว่า 1) กิจกรรมที่แสดงถึงมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน มีความถี่สูงสุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมภาวการณ์เจริญเติบโตของนักเรียน มีความถี่ต่ำสุด คือ ร่วมทำบุญตักบาตรสัปดาห์ละหนึ่งวัน 2) กิจกรรมที่แสดงถึงมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ มีความถี่สูงสุด คือ การจัดทำและการบริหารงานและ

ส่งเสริมเทคนิควิธีการสอนของครู และการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีความถี่ที่สุด คือ การแข่งขันประกวดดนตรีไทย และ 3) กิจกรรมที่แสดงถึงมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย ความถี่สูงสุด คือ ความสามารถของครูในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความถี่ต่ำสุด คือ มีห้องปฏิบัติการฝึกอบรมให้เด็กปฏิบัติได้จริง

ทวีป เพิ่มสมบัติ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนคลองลำเจียก โรงเรียน นวลจันทร์ โรงเรียนวัดบางเตย และโรงเรียนประสาทวิทยา โรงเรียนที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลางได้แก่ โรงเรียนแย้มจาดวิชานุสรณ์ โรงเรียนพิชัยพัฒนา โรงเรียนวัดพิชัย และโรงเรียน คลองกุ่ม โดยมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียน และด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 ด้าน ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยส่วนรวมมีความต้องการพัฒนาตนเองในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 3 ด้าน คือ 1) การศึกษาดูงาน 2) การฝึกอบรม และ 3) การขอทุนศึกษาต่อ ส่วนปัญหาจากการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มี หน้าที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ได้แก่ ขาดความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน จัดทำ คณะกรรมการโรงเรียนไม่เห็นความจำเป็น ขาดงบประมาณ ครูไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน ขาดการประเมินตามสภาพจริง ไม่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ถวิล เต็มรัมย์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการระดับการปฏิบัติและอุปสรรคใน การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ในภาพรวมระดับการปฏิบัติและระดับอุปสรรค ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและครู เมื่อจำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่งและขนาดโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 2) เมื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติของ ผู้บริหารและครู พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติในโรงเรียน ที่มีขนาดต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 อีกทั้งยังพบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ และ 3) การเปรียบเทียบระดับ อุปสรรคในการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนและครูพบว่าไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังพบว่า ไม่มี ความแตกต่างกัน ในระดับอุปสรรคในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

ประสาน ลักษณวงศ์ (2546 : 108) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะ การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพภายในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการดำเนินการ ด้านการเตรียมการ และด้านการรายงาน โดยด้านการเตรียมการ มีการแต่งตั้งกรรมการรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยมากกว่า การเตรียมบุคลากร ส่วนด้านการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ การวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินการตามแผน การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน และการตรวจสอบประเมินผล

กมลสัน สุขสว่าง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี โดยภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากสูงสุด คือ 1) ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา 2) ด้านการจัดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3) ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเมื่อจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้มีวุฒิการศึกษาและตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน ผู้มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานแตกต่างกัน

งานวิจัยในต่างประเทศ

เซอียดิ (Suryadi 1994 : 56) ศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษาของประเทศอินโดนีเซียโดยวัดคุณภาพของครูใน 4 ปัจจัยหลัก คือ ความสามารถทางด้านวิชาชีพ ความพยายามทางวิชาชีพ เวลาที่ใช้ในกิจกรรมวิชาชีพและความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญและงานที่ได้รับมอบหมาย ผลการวิจัยพบว่าครูเป็นปัจจัยที่กระตุ้นและใช้ประโยชน์จากปัจจัยอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ครูเป็นปัจจัยเดียวที่ใช้การตัดสินใจปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาและครูที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อคุณภาพ การศึกษาได้มากที่สุด

ปีเตอร์ (Peter 1993 : 5) ได้นำเสนอแนวคิดและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย โดยในขั้นแรกกล่าวถึงความจำเป็นของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งให้เห็นว่าคุณภาพมีความสำคัญต่อการศึกษายังไง จากนั้นได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกำหนด เป้าหมายและทิศทางของการเรียนรู้ อย่างชัดเจน ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการตัดสินใจโดยใช้ฐานข้อมูลที่มีคุณภาพ กำหนดระบบและวิธีการควบคุมคุณภาพทั้งในส่วนของการกระบวนการและผลลัพธ์และมุ่งมั่นให้สถานศึกษา

เป็นเสมือนองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีการวางแผน การจัดการดำเนินงานคุณภาพเชิงรุก และได้มีการสรุป การประกันคุณภาพ การศึกษาว่าไม่สามารถรับประกันคุณภาพของตัวผู้เรียนได้แต่กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถใช้เป็นวิธีการที่จะนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องได้

แมกเกอร์เรย์ (McGorray : 2006 – A) ผู้นำในบทบาทผู้บริหารการศึกษา : การทดสอบ ประสิทธิภาพการใช้โปรแกรมทางการศึกษา ซึ่งเป็นการวิจัยปฏิบัติการในโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็น การนิเทศอย่างหนึ่ง การที่ผู้บริหารเข้าไปมีส่วนร่วมในการวิจัยปฏิบัติการจะทำให้ผู้บริหารมีความรู้ และถือว่าเป็นการนิเทศการศึกษาด้วย

เมอร์เรย์ (Murray 1996 : 269) ได้ศึกษาศักยภาพของชุมชนออสเตรเลียต่อการ ใช้ระบบบริหารคุณภาพ TQM โดยมีเป้าหมายเพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำต่อการพัฒนาการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า จุดเน้นสำคัญของโรงเรียนคือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพัฒนาทีมงาน ความร่วมมือของทุกฝ่ายจะสามารถพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนและแก้ปัญหาต่างๆ ได้ โดยการร่วมมือกันของทีมงานควรให้มีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งการมอบอำนาจบทบาทและมอบหมาย ความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม ผลการวิจัย ให้ความสำคัญกับกลยุทธ์การจัดการฝึกอบรม เพื่อพัฒนา ภาวะผู้นำ พัฒนาทีมงานที่มีคุณภาพ พัฒนาวัฒนธรรมของความร่วมมือ ในการทำงานส่งเสริม ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

แอน (Ann 1996 : 240-246) ได้ศึกษาผลกระทบของการใช้ระบบบริหารคุณภาพ TQM ต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของโรงเรียนในเมืองวิธีการศึกษาจะเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ ผลทางการเรียนในการอ่าน ความเข้าใจและในวิชาคณิตศาสตร์ระหว่างโรงเรียนในเมืองที่ใช้ระบบ TQM และโรงเรียนที่ไม่ใช่ ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนที่ใช้ TQM มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน คณิตศาสตร์ที่ดีกว่าโรงเรียนที่ไม่ใช่ระบบ TQM รวมทั้งคณะครูอาจารย์ในโรงเรียนที่มีความชื่นชอบ พอใจกับระบบบริหารคุณภาพด้วย

สเตกส์เกอร์ (Stensaker 1998 : 205 - 211) ได้ศึกษาเชิงเปรียบเทียบเรื่อง การประเมิน นักประเมิน (assessing the assessors) ในการประเมินคุณภาพการศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจของ ประเทศนอร์เวย์ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการทำงานของกลุ่มนักประเมินภายนอก โดยมุ่งตรวจสอบว่า นักประเมินมีวิธีการในการพิจารณาแหล่งสารสนเทศ และมีกระบวนการใน การประเมินอย่างไร ตลอดจนการเขียนรายงานการประเมิน การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก นักประเมินจำนวน 25 คน ซึ่งเป็นนักประเมินที่ไปประเมินภาควิชาบริหารธุรกิจจำนวน 47 ภาควิชา ในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆทั่วประเทศ ผลการศึกษาพบว่า นักประเมินให้ค่าแหล่งสารสนเทศและ

กระบวนการในการประเมินต่างกัน โดยพบว่า สารสนเทศที่ได้จากรายงานการประเมินตนเอง (self-evaluation reports) แบบตรวจสอบรายการการจัดการเรียนการสอน การประชุม/สัมมนา และการฝึกอบรมถูกจัดให้อยู่ในลำดับต่ำโดยนักประเมิน ในขณะที่สารสนเทศที่ได้จากปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักประเมินและภาควิชาที่ถูกประเมิน และ/หรือสถาบันการศึกษาถูกจัดให้อยู่ในลำดับที่สูง สำหรับการเขียนรายงานการประเมินภายนอกโดยนักประเมินพบว่า สารสนเทศที่ได้ค่อนข้างให้ค่าที่สูง

ริชาร์ดสัน (Richardson 1998 : 212 - 219) ได้ศึกษาวิเคราะห์ผลป้อนกลับที่ส่งผลต่อคุณภาพของภาควิชาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรมของวิทยาลัยเทคนิคฮ่องกง (Hong Kong Technical College) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า ผลป้อนกลับ (feedback) ของนักศึกษาในการเรียนและการได้เกรดสอดคล้องกับนโยบายของสภาการฝึกอบรมอาชีพ (Vocational Training Council : VTC) หรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลได้มาจากหลายแหล่ง ได้แก่ นโยบายด้านคุณภาพทางวิชาการของ VTC การสัมภาษณ์หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของภาควิชาได้ และผลป้อนกลับที่ได้จากบุคลากรและนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไปอยู่ในขั้นดีเลิศแต่ยังไม่มีหลักฐานหรือรายละเอียดที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพอย่างชัดเจน และนอกจากนี้พบว่า ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพมาจากทีมผู้สอนและนักศึกษามากกว่านโยบายที่กำหนดไว้ของ VTC

นิวตัน (Newton 1999 : 215 -235) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลกระทบในการตรวจสอบคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษาในสหราชอาณาจักร ตั้งแต่ปี 1993 ถึง 1998 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบจากการใช้รูปแบบของการตรวจสอบภายนอก การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของสถาบัน ผลการวิจัยพบว่า การใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative) และเชิงคุณภาพ (qualitative) ที่ได้จากการวัดการปฏิบัติหรือการดำเนินงานโดยองค์กรภายนอก เช่น รายงานการตรวจสอบและการประเมินของ Scottish Higher Education Funding Council (SHEFC) และ Higher Education Quality Council (HEQC) และการตรวจสอบและประเมินภายใน โดยคณะกรรมการตามการรับรู้และประสบการณ์ ทำให้ทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของระบบคุณภาพ และวิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบและประเมิน ซึ่งให้เห็นว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จำเป็นต้องมีการตรวจสอบและประเมินทั้งโดยภายในและภายนอก การตรวจสอบและประเมินสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เป็นเรื่องที่สามารถทำได้ (accountability) 2) การปรับปรุงคุณภาพสำหรับบุคลากร มีขอบเขตที่กว้าง ดังนั้น จึงไม่สามารถแยกส่วนของการปรับปรุงให้เป็นอิสระ ออกจากระบบการประกันคุณภาพได้

3) การปรับปรุงคุณภาพสำหรับนักศึกษา เป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งกว่าการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร เนื่องจากเป็นผลผลิตของสถาบัน และ 3) ควรจะมีการเพิ่มหรือขยายการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพออกไปอย่างกว้างขวาง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น

ลิ้ม (Lim 1999 : 379 - 390) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพในระดับอุดมศึกษา ของประเทศกำลังพัฒนา โดยมุ่งศึกษาในประเด็นของคุณภาพการจัดการเรียนการสอน การวิจัยและการให้บริการต่อชุมชน ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศกำลังพัฒนาขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดบริการสื่อ/อุปกรณ์ ในการเสริมทักษะการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ รวมทั้งกระบวนการทางเทคนิคที่อำนวยความสะดวกในการพัฒนางานวิจัย ตลอดจนความต้องการในเรื่องของระบบการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมในแต่ละสถาบัน

สรุป

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยถือว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการ และในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องที่ต้องใช้กระบวนการบริหารที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารจัดการศึกษา ดังนั้นเมื่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารและการทำงานแล้ว สิ่งสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานได้ก็คือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริมสนับสนุน ประสาน กำกับ ดูแลช่วยเหลือ ร่วมคิดร่วมทำ และสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีม เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเกิดการพัฒนาคุณภาพ นำไปสู่การประเมินคุณภาพภายในและรองรับการประเมินภายนอกที่จะมาถึง ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่าส่วนใหญ่จะมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับค่อนข้างมาก แต่ยังมีความหลากหลายแตกต่างกันบ้างตามสภาพการของผู้บริหาร ครูผู้สอน และในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยจะมีความสัมพันธ์กับการผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และศักยภาพของผู้เรียน โรงเรียนขนาดใหญ่จะผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และมีนักเรียนมีศักยภาพสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อย แต่ใน

ขณะเดียวกันแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอกของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ก็ได้กำหนดขั้นตอนเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน 2) ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้ระบบ PDCA คือ วางแผนการปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และนำผลการประเมินมาปรับปรุง และ 3) ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งทั้ง 3 ขั้นตอนนี้เป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบระดับสภาพและระดับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททสขรกรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้สถานศึกษาของอำเภอบางคนที่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททสขรกรรม เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอนในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนของการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากตำรา เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ รายงานของหน่วยงานต่างๆ รายงานการวิจัย และงานวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและเห็นชอบในการจัดทำโครงร่างงานวิจัย รับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้สมบูรณ์ และนำเสนอภาควิชาเพื่อเสนอขออนุมัติโครงร่างจากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และรับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้สมบูรณ์ นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมาดำเนินการตรวจสอบคุณภาพ โดยการหาความตรง (validity) ด้านเนื้อหาและหาความเชื่อมั่น (reliability) แล้วไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล นำข้อมูลที่เก็บได้มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการวิจัย เสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตาม

คำแนะนำของคณะกรรมการผู้ควบคุมสารนิพนธ์พิมพ์ และจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอ
ต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อพิจารณาอนุมัติ

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยมีประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร ตัวแปรที่ศึกษา
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ใน
การวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัย
ในลักษณะของการศึกษาจากประชากรกลุ่มเดียว ตรวจสอบสภาพตามที่เป็นจริง โดยไม่มีการทดลอง
(one shot non experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

S	หมายถึง	ประชากรที่ศึกษา
X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา

ประชากร

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษาและครูของอำเภอบางคนที
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม ปีการศึกษา 2547 จำนวน 22 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร 1 คน ครูวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน
2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน จำนวน 22 โรงเรียน รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 88 คน
ดังรายละเอียดที่ปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 รายชื่อ โรงเรียนของผู้ให้ข้อมูล

ที่	รายชื่อสถานศึกษา	จำนวนผู้ให้ข้อมูล			
		ผู้บริหาร	ครูวิชาการ	ครูผู้สอน	รวม
1.	โรงเรียนเมธีคุณหะวันวิทยาลัย	1	1	2	4
2.	โรงเรียนคลองตาจ่า	1	1	2	4
3.	โรงเรียนยายแพง	1	1	2	4
4.	โรงเรียนบ้านรางห้าตำลึง	1	1	2	4
5.	โรงเรียนวัดเกตการาม	1	1	2	4
6.	โรงเรียนเจริญสุขาราม	1	1	2	4
7.	โรงเรียนวัดแก่นจันทน์ฯ	1	1	2	4
8.	โรงเรียนวัดคอนมะโนรา	1	1	2	4
9.	โรงเรียนวัดตรีจันทน์พัฒนาราม	1	1	2	4
10.	โรงเรียนวัดตะโหนดราย	1	1	2	4
11.	โรงเรียนวัดบางใหญ่	1	1	2	4
12.	โรงเรียนวัดบางกล้วย	1	1	2	4
13.	โรงเรียนวัดบางคนที่ใน	1	1	2	4
14.	โรงเรียนวัดบางน้อย	1	1	2	4
15.	โรงเรียนวัดบางพลับ	1	1	2	4
16.	โรงเรียนวัดบางสะแก	1	1	2	4
17.	โรงเรียนวัดปราโมทย์	1	1	2	4
18.	โรงเรียนวัดปากง่าม	1	1	2	4
19.	โรงเรียนศาลเจ้าแม่อากาศ	1	1	2	4
20.	โรงเรียนศาลเจ้าอาม้า	1	1	2	4
21.	โรงเรียนสกลวิสุทธิ	1	1	2	4
22.	โรงเรียนอนุบางคนที่	1	1	2	4
รวม		22	22	44	88

ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน เพศ อายุ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งในโรงเรียน และระดับการศึกษา

2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

2.1 การเตรียมการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของบุคลากร การเตรียมความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการแต่งตั้งคณะทำงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ใน 2 ด้าน คือ

2.1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร หมายถึง การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของบุคลากร การพัฒนาครูและผู้บริหารเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ในการประกันคุณภาพภายใน โดยการจัดประชุม สัมมนา อบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน พัฒนาทักษะการทำงานและการเตรียมข้อมูลพื้นฐาน รวมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน

2.1.2 การแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ หมายถึง การมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมชี้แจงสร้างความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง

2.2 การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามที่เป็นระบบครบวงจร (PDCA) ตามหลักการบริหารซึ่งครอบคลุมด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน คือ

2.2.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน (P) หมายถึง การคิดเตรียมการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในไว้ล่วงหน้าเพื่อที่จะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ มีการหาจุดเด่น จุดด้อย ความต้องการท้องถิ่น แล้วกำหนดเป็นวิสัยทัศน์เป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา จัดลำดับของเป้าหมาย กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบและทรัพยากรที่ต้องใช้เพื่อทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2.2.2 การดำเนินการตามแผน (D) หมายถึง การดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายใน ตามแผนที่ได้จัดทำไว้เพื่อพัฒนาโรงเรียน และนักเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การกำกับ ติดตาม ทั้งระดับ รายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด/ฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน และให้การนิเทศ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 การตรวจสอบประเมิน (C) หมายถึง การที่สถานศึกษาร่วมกันตรวจสอบคุณภาพเพื่อพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา มีการตรวจสอบตนเอง หรือประเมินตนเอง และประเมินโดยหน่วยงานในเขตพื้นที่และต้นสังกัด เพื่อให้ความช่วยเหลือ ในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีความมุ่งมั่นและเกิดการตื่นตัว ในการพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ มีการวางกรอบการประเมินเพื่อกำหนดแนวทางในการประเมินว่าจะประเมินอะไร ใครเป็นผู้ประเมิน มีการจัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมาย ตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

2.2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A) หมายถึง การนำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายใน มาปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การวางแผนการปฏิบัติงานในระยะต่อไป

2.3 การจัดทำรายงานประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี หมายถึง การรวบรวมผลการประเมินตนเอง ตามเกณฑ์มาตรฐานและเขียนรายงานประจำปีเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ

2.3.1 การประเมินตนเอง หมายถึง การรวบรวมผลการทำงานตามภารกิจของโรงเรียน โดยผู้เกี่ยวข้องตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เพื่อนำไปเขียนรายงาน

2.3.2 การรายงานประจำปี หมายถึง การเขียนรายงานการประเมินตนเองตามเกณฑ์ของโรงเรียน เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้อง สาธารณชนและเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 1 ฉบับ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งหน้าที่ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงาน จำนวน 45 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้

การเตรียมการ	จำนวน	11	ข้อ	ได้แก่	ข้อ 1 – 11
การดำเนินการ	จำนวน	24	ข้อ	ได้แก่	ข้อ 12 – 35
การรายงาน	จำนวน	10	ข้อ	ได้แก่	ข้อ 35 – 45

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Five's Ratings scale) (Likert 1961 : 74) โดยกำหนดค่า และแปลความหมายดังนี้

ระดับ 1 หมายถึงมีสภาพ / ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อยที่สุดหรือไม่มี มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึงมีสภาพ / ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อย มีค่าคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึงมีสภาพ / ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึงมีสภาพ / ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึงมีการสภาพ / ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเท่ากับ 5 คะแนน

การสร้างเครื่องมือ

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถตรวจสอบและวัดได้ตามขอบเขตของการวิจัย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้วิจัยจึงดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวกับ หลักการ แนวคิด และทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
2. นำความรู้และแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตเนื้อหา ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
3. สร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และงานวิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพภายในของดวงดาว ทองผ่อง (2545 : 136) ซึ่งได้ทำการศึกษาสภาพ และปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม และความสอดคล้องของเครื่องมือกับขอบเขตเนื้อหา ด้วยการทำแบบสำรวจให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน แล้วนำมาหาค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence)
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (try – out) กับผู้บริหารและครูสายผู้สอนในสถานศึกษาของอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม จำนวน 8 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน จำนวน 32 คน
5. นำแบบสอบถามที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach 1974 : 161; อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540 : 125) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9473 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข หน้า 118)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามระเบียบของทางราชการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม ดำเนินการขอความร่วมมือจากสถานศึกษาในอำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลที่สถานศึกษาด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงโดยใช้สถิติในการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการแจกแจงค่าความถี่และค่าร้อยละ (percentage)

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยตามแนวความคิดของเบสท์ (Best 1981 : 182 อ้างถึงในวิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในได้น้อยที่สุด / ปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มี

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในได้น้อย / ปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในได้ปานกลาง / ปัญหาปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในได้มาก / ปัญหามาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในได้มากที่สุด / ปัญหามากที่สุด

3. วิเคราะห์คำตอบจากคำถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของอำเภอบางคนที สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และยังเป็นการพัฒนาการศึกษาในอนาคตด้วย การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) จำนวน 22 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร 1 คน ครูวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 2 คน รวมเป็น

ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 88 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม สถิติที่ใช้ในการวิจัยใช้ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ซึ่งใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) จำนวน 22 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูวิชาการ จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 88 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย ซึ่งจำแนกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวน 88 ฉบับ เมื่อพิจารณาตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน เพศ อายุ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งในโรงเรียน และระดับการศึกษา โดยใช้ค่าความถี่ (frequencies) และค่าร้อยละ (percentage) ปรากฏผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่งปัจจุบัน		
ผู้บริหารโรงเรียน	22	25.00
ครูวิชาการ	22	25.00
ครูผู้สอน	44	50.00
รวม	88	100.00
2. เพศ		
ชาย	26	29.55
หญิง	62	70.45
รวม	88	100.00
3. อายุ		
น้อยกว่า 31 ปี	1	1.14
31 – 40 ปี	5	5.68
41 – 50 ปี	44	50.00
51 ปีขึ้นไป	38	43.18
รวม	88	100.00
4. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งในโรงเรียนปัจจุบัน		
น้อยกว่า 5 ปี	15	17.05
6 – 10 ปี	14	15.91
11 – 15 ปี	6	6.82
16 – 20 ปี	8	9.09
20 ปีขึ้นไป	45	51.13
รวม	88	100.00
5. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	80	90.91
สูงกว่าปริญญาตรี	8	9.09
รวม	88	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 88 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการ จำนวนกลุ่มละ 22 คนเท่าๆ กัน และครูผู้สอนอีกจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 70.45 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 โดยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ในโรงเรียน จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 51.13 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 90.91

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม เพื่อตอบคำถามการวิจัย ข้อที่ 1 ที่ว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามอยู่ในระดับใด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากโรงเรียน จำนวน 22 โรงเรียน ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปรากฏผลดังที่แสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

N = 22

สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน	3.89	0.49	มาก
ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	3.88	0.47	มาก
ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน	3.82	0.53	มาก
รวม	3.88	0.44	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.49) รองลงมาคือ ด้าน

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.47) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ

เพื่อให้ทราบถึงระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพ และด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน ผู้วิจัย จึงวิเคราะห์รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 7 - 9

ตารางที่ 7 ระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน

N = 22

	ด้านการเตรียมประกันคุณภาพภายใน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของบุคลากรในสถานศึกษา	4.14	0.74	มาก
2.	มีการให้ความรู้แก่บุคลากรในเรื่องการประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ	3.82	0.67	มาก
3.	มีการจัดประชุมชี้แจงแก่บุคลากร เรื่องการประกันคุณภาพภายใน	3.78	0.65	มาก
4.	มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ เรื่องการประกันคุณภาพภายใน	3.52	0.78	มาก
5.	มีการกำหนดบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างชัดเจน	4.16	0.65	มาก
6.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	4.08	0.71	มาก
7.	มอบหมายงานตามความสามารถของบุคลากร	4.23	0.63	มาก
8.	จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ เอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการประกันคุณภาพภายใน	4.01	0.70	มาก
9.	มีการจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการดำเนินงาน	3.94	0.77	มาก
10.	สร้างความเข้าใจให้แก่กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน	3.70	0.69	มาก
11.	ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมและรับบทบาทสำคัญในกิจกรรมต่างๆ ตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	3.50	0.69	มาก
	รวม	3.89	0.49	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การมอบหมายงานตามความสามารถของบุคลากร ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.65) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้ปกครองชุมชน มีส่วนร่วมและรับบทบาทสำคัญในกิจกรรมต่างๆ ตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

N = 22

	ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย และความต้องการของชุมชน	3.75	0.64	มาก
2.	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่สามารถปฏิบัติได้	4.15	0.63	มาก
3.	มีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน	4.06	0.65	มาก
4.	มีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน / แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	4.24	0.72	มาก
5.	มีการกำหนดกลยุทธ์แนวทางการดำเนินงาน	4.10	0.74	มาก
6.	มีแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับธรรมนูญโรงเรียน / แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	4.32	0.67	มาก
7.	การจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง	4.08	0.76	มาก
8.	มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.18	0.75	มาก
9.	มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่าเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้	3.68	0.72	มาก
10.	มีการจัดทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	3.97	0.78	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

N = 22

	ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
11.	มีการเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ	3.62	0.83	มาก
12.	มีการจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน	4.24	0.67	มาก
13.	มีการจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.18	0.72	มาก
14.	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทำงานเป็นทีม	4.28	0.69	มาก
15.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบ ประเมินคุณภาพภายใน	3.76	0.69	มาก
16.	มีการกำหนดกรอบการประเมินสอดคล้องกับเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในแผน	3.81	0.69	มาก
17.	มีการจัดทำเครื่องมือประเมินผล โดยมีมีส่วนร่วมของคณะครูในโรงเรียน	3.73	0.79	มาก
18.	มีการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่เชื่อถือได้	3.64	0.76	มาก
19.	มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ	3.44	0.64	ปานกลาง
20.	มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน	3.57	0.65	มาก
21.	มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	3.73	0.70	มาก
22.	มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อวางแผนแก้ไขปรับปรุง	3.61	0.68	มาก
23.	มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	3.74	0.68	มาก
24.	มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ	3.83	0.77	มาก
	รวม	3.88	0.47	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีเพียงรายการเดียวที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.64) ส่วนรายการอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับธรรมนูญโรงเรียน / แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.69) และมีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน / แผนพัฒนา

คุณภาพสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.72) และมีการจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททสขกรรม ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน

N = 22

	ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีการจัดทำแผนการรายงานคุณภาพการศึกษา	4.07	0.77	มาก
2.	มีการรวบรวมผลงานของนักเรียนเพื่อให้เห็นพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียน	4.07	0.58	มาก
3.	มีการรวบรวมผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้	3.92	0.64	มาก
4.	มีการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ของโรงเรียน	3.78	0.65	มาก
5.	มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้	3.66	0.75	มาก
6.	มีการเสนอรายงานประจำปี ต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน	3.83	0.77	มาก
7.	มีการเสนอรายงานประจำปี ต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเปิดเผยต่อสาธารณชน	3.90	0.69	มาก
8.	มีการเสนอรายงานประจำปีต่อหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง	3.70	0.84	มาก
9.	มีการติดตามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อรายงานคุณภาพการศึกษา	3.65	0.69	มาก
10.	มีการนำผลสรุปรายงานคุณภาพการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับ เพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	3.69	0.63	มาก
	รวม	3.82	0.53	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททสขกรรม ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ใน

ระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการจัดทำแผนการรายงานคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.77) และมีการรวบรวมผลงานของนักเรียนเพื่อให้เห็นพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ มีการรวบรวมผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.64) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการติดตามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อรายงานคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม เพื่อตอบคำถามการวิจัย ข้อที่ 2 ที่ว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามอยู่ในระดับใด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากโรงเรียน จำนวน 22 โรงเรียน ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปรากฏผลดังที่แสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ระดับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

N = 22

ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน	2.08	0.61	น้อย
ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	2.12	0.52	น้อย
ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน	2.16	0.60	น้อย
รวม	2.11	0.53	น้อย

จากตารางที่ 10 พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.11$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 2.16$, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ

ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 2.12$, S.D. = 0.52) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 2.08$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ

เพื่อให้ทราบถึงระดับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพ และด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน ผู้วิจัย จึงวิเคราะห์รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 11 - 13

ตารางที่ 11 ระดับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน

N = 22

	ปัญหาด้านการเตรียมประกันคุณภาพภายใน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของบุคลากรในสถานศึกษา	1.88	0.86	น้อย
2.	มีการให้ความรู้แก่บุคลากรใน เรื่องการประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ	2.15	0.73	น้อย
3.	มีการจัดประชุมชี้แจงแก่บุคลากร เรื่องการประกันคุณภาพภายใน	2.11	0.71	น้อย
4.	มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ เรื่องการประกันคุณภาพภายใน	2.25	0.77	น้อย
5.	มีการกำหนดบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างชัดเจน	1.99	0.73	น้อย
6.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	1.94	0.70	น้อย
7.	มอบหมายงานตามความสามารถของบุคลากร	2.02	0.67	น้อย
8.	จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ เอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการประกันคุณภาพภายใน	2.03	0.90	น้อย
9.	มีการจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการดำเนินงาน	2.01	0.82	น้อย
10.	สร้างความเข้าใจให้แก่กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน	2.19	0.81	น้อย
11.	ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมและรับบทบาทสำคัญในกิจกรรมต่างๆ ตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	2.31	0.95	น้อย
	รวม	2.08	0.61	น้อย

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.08$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมและรับบทบาทสำคัญในกิจกรรมต่างๆ ตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.31$, S.D. = 0.95) รองลงมา คือ มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ เรื่องการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 2.25$, S.D. = 0.77) และการสร้างความเข้าใจให้แก่กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 2.19$, S.D. = 0.81) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ระดับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

N = 22

	ปัญหาด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย และความต้องการของชุมชน	2.12	0.74	น้อย
2.	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่สามารถปฏิบัติได้	1.90	0.71	น้อย
3.	มีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน	2.05	0.65	น้อย
4.	มีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน / แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	1.85	0.61	น้อย
5.	มีการกำหนดกลยุทธ์แนวทางการดำเนินงาน	1.83	0.62	น้อย
6.	มีแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับธรรมนูญโรงเรียน / แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	1.86	0.69	น้อย
7.	การจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง	2.02	0.66	น้อย
8.	มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	1.97	0.66	น้อย
9.	มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่าเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้	2.25	0.61	น้อย
10.	มีการจัดทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	1.99	0.68	น้อย
11.	มีการเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ	2.26	0.65	น้อย

ตารางที่ 12 (ต่อ)

N = 22

	ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
12.	มีการจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน	1.99	0.73	น้อย
13.	มีการจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้	2.00	0.80	น้อย
14.	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทำงานเป็นทีม	2.03	0.75	น้อย
15.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบ ประเมินคุณภาพภายใน	2.14	0.71	น้อย
16.	มีการกำหนดกรอบการประเมินสอดคล้องกับเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในแผน	2.17	0.76	น้อย
17.	มีการจัดทำเครื่องมือประเมินผล โดยมีส่วนร่วมของคณะครูในโรงเรียน	2.23	0.75	น้อย
18.	มีการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่เชื่อถือได้	2.38	0.77	น้อย
19.	มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ	2.35	0.67	น้อย
20.	มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน	2.30	0.71	น้อย
21.	มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	2.28	0.71	น้อย
22.	มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อวางแผนแก้ไขปรับปรุง	2.20	0.62	น้อย
23.	มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	2.25	0.61	น้อย
24.	มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ	2.35	0.77	น้อย
	รวม	2.12	0.52	น้อย

จากตารางที่ 12 พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.12$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่เชื่อถือได้ ($\bar{X} = 2.38$, S.D. = 0.77) รองลงมา คือ มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 2.35$, S.D. = 0.67) และมีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ ($\bar{X} = 2.35$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ระดับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสรสงคราม ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน

N = 22

	ปัญหาด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีการจัดทำแผนการรายงานคุณภาพการศึกษา	1.99	0.66	น้อย
2.	มีการรวบรวมผลงานของนักเรียนเพื่อให้เห็นพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียน	2.07	0.77	น้อย
3.	มีการรวบรวมผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้	2.31	0.79	น้อย
4.	มีการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ของโรงเรียน	2.30	0.71	น้อย
5.	มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้	2.41	0.79	น้อย
6.	มีการเสนอรายงานประจำปี ต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน	1.98	0.78	น้อย
7.	มีการเสนอรายงานประจำปี ต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเปิดเผยต่อสาธารณชน	2.07	0.74	น้อย
8.	มีการเสนอรายงานประจำปีต่อหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง	2.03	0.70	น้อย
9.	มีการติดตามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อรายงานคุณภาพการศึกษา	2.20	0.66	น้อย
10.	มีการนำผลสรุปรายงานคุณภาพการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับ เพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	2.33	0.76	น้อย
	รวม	2.16	0.60	น้อย

จากตารางที่ 13 พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสรสงคราม ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.16$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ ($\bar{X} = 2.41$, S.D. = 0.79) อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา มีการนำผลสรุปรายงานคุณภาพการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับ เพื่อปรับปรุงพัฒนา

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.33$, S.D. = 0.76) และมีการรวบรวมผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ ($\bar{X} = 2.31$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์จากข้อคำถามปลายเปิดที่ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งได้ตอบข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ส่งกลับมาให้ ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
2. การเตรียมการประกันคุณภาพภายในไม่ควรทำให้ครูผู้สอนมีภาระทางด้านเอกสารมากจนไม่มีเวลาในการเตรียมแผนการจัดการเรียนการสอน
3. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้น
4. ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อชี้แจง นิเทศ กำกับ ติดตาม และอำนวยความสะดวกในการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
5. โรงเรียนควรสร้างทีมงานที่มีความรู้ความสามารถในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
6. ควรสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดทำรายงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
7. ควรจัดทำสื่อในการเผยแพร่ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร” ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นการพัฒนา ระดับการศึกษาในอนาคตด้วย การวิจัยครั้งนี้ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) จำนวน 22 โรงเรียน โดยเป็นผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูวิชาการ จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 88 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาทุกฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 1 ฉบับเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงาน จำนวน 53 ข้อคำถาม โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9473 ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (frequencies), ค่าร้อยละ (percentage), ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 สามารถนำมาสรุปผลการวิจัย เพื่อนำไปสู่ การอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการประกันคุณภาพ ภายใน และด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามรายการของ แต่ละด้านพบว่า มีเพียงรายการเดียวของด้านการดำเนินการประกันคุณภาพในที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับปานกลาง คือ มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ

2. ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามรายการของแต่ละด้านก็พบว่าอยู่ในระดับน้อยทุกรายการ โดยเป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกรายการ คือ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล จำแนกตามมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นรายการที่อยู่ในด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลที่ปรากฏ สามารถนำไปสู่การอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเกิดจากผลของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 47 และมาตรา 48 ซึ่งกำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่จะต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้เริ่มให้มีการประเมินมาตรฐานภายนอกครั้งแรกเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2544 จึงทำให้โรงเรียนทุกแห่งต่างเกิดความตื่นตัวที่จะดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อรองรับการประเมินภายนอกที่จะดำเนินการอย่างต่อเนื่องไปทุกปีจนครบทุกโรงเรียนภายในปีการศึกษา 2548 โดยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งที่รับการประเมินแล้ว และเตรียมตัวรับการประเมินต่างพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนของตนเองอย่างมีระบบกันทุกแห่ง โดยผลการวิจัยที่พบเมื่อพิจารณารายด้านจะเห็นว่ามิสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเมื่อเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย จะพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ เมื่อเทียบเคียงกับงานวิจัยของประสานลักษณะวงศ์ ที่ได้ทำการวิจัยไปเมื่อปีการศึกษา 2546 ซึ่งพบว่า ด้านการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเตรียมการ และด้านการรายงาน ตามลำดับ จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็น

เห็นว่าในปัจจุบันการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้งผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอน ต่างก็ยังต้องการได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการประกันคุณภาพภายในในระดับมาก และยังคงให้ความสำคัญกับด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายในมากกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงดาว ทองผ่อง ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ในขณะที่เดียวกันที่ผลการวิจัย ที่ผู้วิจัยได้ค้นพบในครั้งนี้ มีความแตกต่างกับผลการวิจัยของสุพัฒน์ พรหมวัง ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการ และพบว่า สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยที่ค้นพบในครั้งนี้ ไม่ยอมรับสมมติฐานที่ว่า “สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม อยู่ในระดับปานกลาง” ในขณะที่ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ทำให้สมมติฐานที่ตั้งไว้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ค้นพบ ทั้งนี้ อาจเกิดจากผลของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งทำให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ต้องเร่งดำเนินการออกไปประเมินสถานศึกษาทุกแห่งให้เสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ. 2548 นี้

เมื่อพิจารณารายด้านตามรายการของแต่ละด้าน พบว่า มีเพียงรายการเดียวของด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ แสดงให้เห็นว่าสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในด้านการดำเนินการในปัจจุบันดำเนินการไปอย่างตรงกับที่มिरอน ได้ที่เสนอว่าเกี่ยวกับการประเมินตนเองของโรงเรียนว่า จะต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ขั้นการวางแผน ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลและการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายได้ ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน มีสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม อยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า การมอบหมายงานตามความสามารถของบุคลากร

เป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกรายการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเมอร์เรย์ ได้ศึกษาศึกษาภาพของชุมชนออสเตรเลียต่อการใช้ระบบบริหารคุณภาพ TQM และผลการวิจัยพบว่า การร่วมมือของทีมงานควรให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันรวมทั้งการมอบอำนาจ บทบาทและมอบหมายความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่ระบุไว้เกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่าในการเตรียมการ จะต้องมีการเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยการสร้างความตระหนัก พัฒนาความรู้ ทักษะ และการแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้นั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหาร ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมอบหมายให้บุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาได้มีโอกาสแสดงความรู้ความสามารถของตนในการเตรียมการประกันคุณภาพภายในได้อย่างเต็มศักยภาพ จะส่งผลดีต่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

1.2 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มีสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาทรสงคราม อยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า มีแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับธรรมนูญโรงเรียน / แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา เป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกรายการ ซึ่งสนองตอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 6) ซึ่งได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ทุกสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อันประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผลและการปรับปรุงการดำเนินการ โดยสถานศึกษาต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรฐานการศึกษา และเป้าหมาย/ปรัชญา ธรรมนูญสถานศึกษา กำหนดระยะเวลาการดำเนินการที่ชัดเจนติดตามผลการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการดำเนินการ เน้นการประสานงานและการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่ม ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง บุคลากรของหน่วยงาน ชุมชนและองค์กรต่างๆ มีการจัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายในเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสาธารณชนซึ่งในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สิ่งหนึ่งที่จะต้องให้ความสำคัญมากที่สุด ในลักษณะของการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพก็คือ การมีแผนปฏิบัติการประจำปี ที่มีความสอดคล้องกับธรรมนูญโรงเรียน และแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยธรรมนูญของโรงเรียนนั้นต้องมาจากการร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และเป็นไปตามเจตนารมณ์

ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่มุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากที่สุด

1.3 ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศนครราชสีมา อยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า การจัดทำแผนการรายงานคุณภาพการศึกษา และมีการรวบรวมผลงานของนักเรียนเพื่อให้เห็นพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียน เป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกรายการ ซึ่งสอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 48 ที่มีสาระส่วนหนึ่งให้สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับนิยามคำว่า “คุณภาพนักเรียน” ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นอย่างดี ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สิ่งที่สถานศึกษาจะต้องจัดทำก็คือ การจัดทำรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้ถึงผลของการส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในสถานศึกษาด้วย

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเกิดจากผลของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 47 และมาตรา 48 ซึ่งกำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่จะต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้เริ่มให้มีการประเมินมาตรฐานภายนอกครั้งแรกเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2544 จึงทำให้สถานศึกษาทุกแห่งต่างตื่นตัวในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นของตนเอง และให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติมากกว่าการทำให้เกิดปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงดาว ทองผ่อง ที่พบว่ามีปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของเกียรติศักดิ์ ทันจันทร์ พบว่ามีปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้ มีความแตกต่างจากผลการวิจัยของถวิล เดิมรัมย์ ที่พบว่า ระดับอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยของทวีป เพิ่มสมบัติ ก็พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน สาเหตุที่พบว่ามีปัญหาน้อยส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่าสถานศึกษาที่อยู่ในอำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม

ส่วนใหญ่รับการรับการประเมินมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) แล้วจึงทำให้มีปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบได้เป็นอย่างดี

ผลการวิจัยที่ค้นพบในครั้งนี้ ไม่ยอมรับสมมติฐานที่ว่า “ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม อยู่ในระดับปานกลาง” ในขณะที่ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม อยู่ในระดับน้อย ปัจจัยที่ทำให้เป็นเช่นนี้เนื่องจากปัจจุบันการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 47 และมาตรา 48 ได้กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริการการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก นอกจากนี้ยังมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) : สมศ. ได้เริ่มให้มีการประเมินมาตรฐานภายนอกครั้งแรกในปีการศึกษา 2544 และจะดำเนินการประเมินทุกๆ 5 ปี ทำให้ทุกโรงเรียนต่างพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของตนเองอย่างทั่วถึง จึงส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามอยู่ในระดับมากทุกด้าน และมีปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน

เมื่อพิจารณารายด้านตามรายการของแต่ละด้าน พบว่า ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน มีอยู่เพียงรายการเดียวที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกๆ รายการ คือ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ยังคงมีปัญหาในเรื่องของการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และยังคงสับสนในส่วนของกรจำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้อยู่บ้าง ซึ่งเป็นปัญหาที่สถานศึกษาต้องให้นำปัญหาดังกล่าวไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยนอกจากนี้ยังพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน มีปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามอยู่ในระดับน้อยทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมและรับบทบาทสำคัญในกิจกรรมต่างๆ ตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา เป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกรายการ โดยผลการวิจัยที่ค้นพบในครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของทวีป เพิ่มสมบัติ

ซึ่งได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม และผลการวิจัยพบว่า ยังขาดความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานจัดทำคณะกรรมการโรงเรียนไม่เห็นความจำเป็น ขาดงบประมาณ ครูไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนขาดการประเมินตามสภาพจริง ไม่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนของการเตรียมการประกันคุณภาพภายในได้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดีว่า “การประกันคุณภาพการศึกษา” จะประสบผลสำเร็จได้ต้องเกิดจากความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย แต่ทั้งนี้การเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเบื้องต้น คือ จะต้องเร่งสร้างความตระหนัก และให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษากับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของตนเองในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกรูปแบบ

2.2 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม อยู่ในระดับน้อยทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่เชื่อถือได้ เป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกรายการ ซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้เสนอแนะไว้ว่าเครื่องมือที่สำคัญ คือ ตัวครูผู้สอน โดยครูควรมีแบบสังเกต แบบบันทึกพฤติกรรม หรือประเด็นหลักในการวิเคราะห์ผลงานหรือพัฒนาการของผู้เรียน ตลอดจนมีระบบการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบ หากข้อมูลใดมีอยู่แล้วในสถานศึกษาไม่ควรจัดเก็บใหม่ให้นำข้อมูลมาประมวลผลวิเคราะห์แล้วนำไปใช้ได้เลย ควรวางแผนการจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับการทำงานปกติของสถานศึกษาให้มากที่สุดเช่นข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและรายได้ อาจให้ผู้ปกครองกรอกแบบสอบถามในวันที่เชิญมาประชุม การเก็บข้อมูลหากเป็นไปได้ควรเก็บจากหลายๆ แหล่งเพื่อเป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล สาเหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเกิดเนื่องมาจากความไม่เข้าใจเกี่ยวกับระบบการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่เชื่อถือได้ว่าควรมีลักษณะเป็นอย่างไร ซึ่งหากได้มีการอธิบายและสร้างความเข้าใจให้เป็นที่เข้าใจในทิศทางเดียวกันในระยะแรกอาจจะมีปัญหาอยู่บ้าง แต่เมื่อจัดให้เป็นกิจกรรมคุณภาพแล้วปัญหาเรื่องดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้นแต่จะกลายเป็นพฤติกรรมคุณภาพที่ทุกคนในสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างได้มีโอกาสกระทำร่วมกันได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพต่อไป

2.3 ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม อยู่ในระดับน้อยทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีการนำผลสรุปรายงานคุณภาพการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับ เพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เป็นรายการที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับที่สอง ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าหากการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้เป็นระบบครบวงจร ตามวัฏจักรพัฒนาคุณภาพ (PDCA) และหลักการบริหารซึ่งครอบคลุมทุกๆ ด้านแล้ว เรื่องดังกล่าวจะไม่จัดว่าเป็นปัญหาในการปฏิบัติ หากแต่เป็นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดคุณภาพในทุกมิติของการประกันคุณภาพการศึกษา ตามวัฏจักรพัฒนาคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาเกี่ยวกับดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอำเภอบางคนที ควรมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ดังนี้

1.1 ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน ควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ เรื่องการประกันคุณภาพภายใน และมีการสร้างความเข้าใจให้แก่กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน

1.2 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ควรมีการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่เชื่อถือได้ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ

1.3 ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน ควรมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ และมีการรวบรวมผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้

1.4 แนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ดังต่อไปนี้

1.4.1 ควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.4.2 การเตรียมการประกันคุณภาพภายในไม่ควรทำให้ครูผู้สอนมีภาระทางด้านเอกสารมากจนไม่มีเวลาในการเตรียมแผนการจัดการเรียนการสอน

1.4.3 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้น

1.4.4 ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อชี้แจง นิเทศ กำกับ ติดตาม และอำนวยความสะดวกในการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.4.5 โรงเรียนควรสร้างทีมงานที่มีความรู้ความสามารถในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

1.4.6 ควรสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดทำรายงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.4.7 ควรจัดทำสื่อในการเผยแพร่ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1.4.8 หน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดทีมบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้าไปช่วยเหลือ พัฒนา ปรับปรุงในกรณีที่โรงเรียนมีปัญหา เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เข้าไปช่วยเหลือจนกว่าโรงเรียนจะแก้ปัญหาได้ จึงถอนตัวออกไป

1.4.9 โรงเรียนควรสร้างวัฒนธรรมในองค์กร กรณีที่ว่าการประเมินตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางสำหรับผู้ที่มีความสนใจจะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในโอกาสต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

2. ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมวิชาการ. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2538.

_____. การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2542.

_____. การศึกษาศักยภาพของเด็กไทย ระยะที่ 1 (2540). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2541.

กรมสามัญศึกษา. แนวคิดในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2541.

กระทรวงศึกษาธิการ. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2544.

_____. ก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ

พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2546.

_____. ข พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ

พัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2546.

กาญจนา วัฒนา. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชนพรการพิมพ์, 2545.

เกียรติศักดิ์ ทั้นจันทร์. “การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร.” วิทยานิพนธ์ปริญญา

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร, 2543.

คมสัน สุขสว่าง. “การศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, 2546.

จรัส นองมาก. การพัฒนาสถานศึกษาเพื่อมุ่งคุณภาพทั่วทั้งองค์กร : เอกสารโรเนียว ประกอบ

การบรรยายพิเศษเรื่องการศึกษายุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

2540.

ญาณอาภา ทับทิมทอง. “การเตรียมความพร้อมเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการรับรองการประกันคุณภาพภายใน เขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.

ดวงดาว ทองฝ่อง. “สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545.

ถวิล เต็มรัมย์. “การศึกษาระดับการปฏิบัติและอุปสรรคในการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์, 2545.

ทวีป เพิ่มสมบัติ. “การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนคร, 2545.

ชงชัย ตันติวงษ์. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2534.

บรรจง จันทมาศ. ระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9000 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : บริษัท ส. เอเชียเพรส จำกัด, 2541.

ประสาน ลักษณ์วงศ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารกับ การประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2538.

รุ่ง แก้วแดง. ปฏิวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2541.

รุ่ง แก้วแดง. การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2544.

วิชัย ตรีเล็ก. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

วิเชียร เกตุสิงห์. “ค่าเฉลี่ยกับการแปรความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้.”

ข่าวสารวิจัยการศึกษา 18, 3 (กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2538) : 8-11.

วิฑูรย์ สิมะโชคดี. คุณภาพคือความอยู่รอด. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น), 2541.

วันชัย ศิริชนะ. “การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

วรภัทร์ ภูเจริญ. แนวทางการประเมินคุณภาพในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2544.

สงบ ลักษณะ. แนวคิดบางประการ เรื่อง การประเมินคุณภาพสถานศึกษา. [Online]. Accessed 25 January 1998. Available from http://www.moe.go.th/main2/article/article-sagob/article45_3.htm
แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. [Online]. Accessed 13 January 1997. Available from <http://www.moe.go.th/main2/article/article1.htm>

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. “ระบบประกันคุณภาพการศึกษากระทรวงศึกษาธิการระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับต่ำกว่าปริญญาตรี.” เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา โรงแรมมารวยการ์เดน กรุงเทพมหานคร, 13 พฤษภาคม 2543.

สนอง เครือมาก. คู่มือสอบปฏิบัติการ ฉบับปรับปรุงใหม่ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. นครสวรรค์ : บริษัท เรียนดี จำกัด, 2537.

สมบูรณ์ ชูวสินธุ์. “การบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม. ก ข้อมูลพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2547. สมุทรสงคราม : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม, 2547. (อัดสำเนา).

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม. ข รายงานผลการวิเคราะห์การตรวจมาตรฐานสถาบันของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2546. สมุทรสงคราม : กลุ่มงานประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม, 2547. (อัดสำเนา).

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. การประกันคุณภาพการศึกษา เล่มที่ 1. แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2541.

_____ . ก การประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : ม.ป.ป., 2543.

_____ . ข การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่ม 5 การพัฒนาระบบการประเมินตนเอง. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจ.เอ็น.ที., 2543.

_____ . ค การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่ม 6 การพัฒนาระบบสารสนเทศเชิงคุณภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจ.เอ็น.ที., 2543.

_____ . มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2542.

_____ . รายงานการวิจัยการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2538. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2539.

_____ . รายงานการวิจัยปฏิบัติการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2545.

_____ . เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมผู้ฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาหมวด 2. บริหารศาสตร์ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2540.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. การนำมาตรฐานสู่โรงเรียนและห้องเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2543.

_____ . การประกันคุณภาพการศึกษา เล่ม 1 แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

_____ . แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, 2545.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, 2547.

สุพัฒน์ พรหมวัง. “การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร.” รายงานการค้นคว้าอิสระ สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.

อมรวิษฐ์ นาคทรพรพ. “การประกันคุณภาพระดับภาควิชา.” รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา : จากนโยบายสู่แนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2540.

อภิญา ตันศิริ. “การประกันคุณภาพการศึกษา.” วารสารร่วมไทยทอง 7, 4 (ธันวาคม – มกราคม 2541) : 27-33.

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. วิธีทำประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2542.

_____. 100 คำถามคำตอบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับพื้นฐาน และอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บ้านนี้, 2543.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงวนลิขสิทธิ์

ภาษาต่างประเทศ

- Ann, S. J. An Investigation into Teaching and Assessment of Qualitative Knowledge in Engineering. New York : American Book Co. Ltd., 1996.
- Bernadette, M., R. Gadzella and B. Mustafa. “Confirmatory Factor Analysis and Internal Consistency of the Student-life Stress Inventory.” Journal of Instructional Psychology 28, 2 (June 2001) : 1.
- Best, J. W. Research in Education. New Jersey: Prentice-Hill, 1970.
- Cronbach, L. J. Essentials of Psychological Testing. 3rd. ed. New York : Harper & Row Publishers, 1974.
- Crosby, P. B. Quality in Free. New York : McGraw-Hill, 1985.
- Cryer, D. Defining and Assessing early Childhood Program Quality. In Suzanne Helburn (Ed.), “The silent crisis in U.S. child care.” Annals of the American Academy of Political and Social Science 563 (Special issue 1999) : 39 - 55.
- Cuttance, P. “Quality Assurance and Audacity Management.” Evaluation News & Comment 2, 2 : (1994) : 18 - 23.
- Deming, E. W. Out of Crisis. Cambridge, Mass : Massachusetts of Technology, 1986.
- Dochy, F., M. Seger, and M. M. Buehl. “The Relations between Assessment Practices and Outcomes of Studies: The Case of Research on Prior Knowledge.” Review of Educational Research 69, 2 (1999) : 145-186.
- Ellis, R. “Quality Assurance for University Teaching : Issues and Approaches.” In Quality Assurance for University Teaching. ed. R. Eills Great Britain : Open University Press, 1993.
- Flood, R. L. Beyond TQM. Chichester : John Wiley Utama, 1993.
- Hill, R. “Quality Assurance Continuous Quality Improvement and Health Care.” Document in Quality Assurance Seminar of 12 – 15 October 1998. (Mimeographed)
- Jerme, A. Quality in Education : An Implementation Handbook. Florida : St. Lucie Press, 1995.
- Likert, R. New Pattern of Management. New York : McGraw-Hill, 1961.
- Lim, D. “Quality Assurance in Higher Education in Developing Countries.” Assessment & Evaluation in Higher Education 24, 4 (1999) : 379 - 390.

- McGorray, K. T. "Instructional Leadership in the Principle Role : Testing the Effectiveness of Slingerlands Mustissensory Approach Encoding Strategies for the First Grade Language Arts Program." Dissertation Abstract International 56 (December 1995) : 2006 – A.
- Miron, G. Description and Plan for the Evaluation Introduction Evaluation. [Online]. Assessed 27 March 1998. Available from <http://www.wmich.edu/evalctr/charter/plan/plan-ct.htm/>
- Murray, D. S. "A Dilemma : Tight Budgets, GLP Adoption, and University Management." Soc. of Quality Assurance 12, II-10 (1996) : 296.
- Newton, J. "An Evaluation of the Impact of External Quality Monitoring on a Higher Education College (1993-98)." Assessment & evaluation in higher education 24, 2 (1999) : 215 -235.
- Peratec Limited (Other). Total Quality Management: The Key to Business Improvement : a Peratec Executive Briefing. London : Chapman & Hall, 1994.
- Peter, C. "Quality Assurance and Quality Management : Complementary but Different Functions." Evaluation News and Note 2, 2 (1993) : 5.
- Richardson K. E. "Qualitifiable Feedback : Can it Really Measure Quality ?." Quality Assurance in Education 6, 4 (1998) : 212 - 219.
- Sallis, E. Total Quality Management in Education. London : Kogan, 1993.
- Sanders, J. R. A Model for School Evaluation. Kalamazoo, MI : Center for Research on Educational Accountability and Teacher Evaluation. Michigan : Western Michigan University Evaluation Center, 1995.
- Stebbing, L. Quality Assurance : the Route to Efficiency and Competitiveness. 3rd ed. London : Ellis Harwood, 1983.
- Stensaker, B. "Assessing the Assessors : a Comparative Study." Quality Assurance in Education 6, 4(1998) : 205 - 211.
- Suryadi, E. Tingkah Laku Makn Rangkong Sulawesi Rhytuceris Cassidix Temminck Pada Masa Tidak Berbiak Di Cagar Alam Tangkoko Batu Angus Sulawesi, Skripsi Sarjana Biologi, Universitas Indonesia, 1994.

Whatmonugh, R. “The Listening School : Formers and Staff and Customers of Each Other.”

In Quality Improvement in Education : Case Studies in Schools, Colleges and

Universities. ed C. Parsons London : David Fulton, 1994.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคผนวก สงวนลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์
สงวนลิขสิทธิ์

รายชื่อผู้เข้ารับการตรวจเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดา สุวรรณกุล
 วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. อาจารย์ ว่าที่ พ.ต. ดร. นพดล เจนอักษร
 วุฒิการศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาการบริหารการศึกษา
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. นางสมพิศ วงศ์ใหญ่
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ตำแหน่ง ผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษามุททาสคร

ที่ ศธ. ๐๕๒๐.๒๐๓.๒/๐๖๒

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม ๗๓๐๐๐

๑๖ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดา สุวรรณกุล, นางสมพิศ วงศ์ใหญ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขา
วิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์
เรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรสงคราม”

ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตรวจสอบความเที่ยงตรงของ
เครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมกันนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะดังกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ ๐ ๓๔๒๑ ๕๑๓

โทรสาร ๐ ๓๔๒๑ ๕๓๖

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ โทรภายใน ๒๓๖๘
 ที่ ศธ. ๐๕๒๐.๒๐๓.๒/๐๖๒ วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๗
 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ว่าที่ พ.ต. ดร. นพดล เจนอักษร

ด้วย นางสาวอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขา
 วิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์
 เรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรสงคราม”

ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตรวจสอบความเที่ยงตรงของ
 เครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมกันนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคผนวก ข สงวนลิขสิทธิ์

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALFA)

Item - total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR001	265.7813	586.4990	.4533	.9465
VAR002	266.1875	594.8669	.1780	.9473
VAR003	266.1875	594.2218	.1791	.9473
VAR004	266.4688	605.4829	-.1750	.9491
VAR005	265.9375	590.5121	.3823	.9468
VAR006	265.9688	585.7732	.4770	.9465
VAR007	265.9688	586.9345	.5667	.9464
VAR008	266.0313	593.3861	.2124	.9472
VAR009	266.0938	587.3780	.3882	.9467
VAR010	266.4375	609.5444	-.2802	.9495
VAR011	266.6250	603.1452	-.1128	.9490
VAR012	268.8438	588.9103	.2855	.9471
VAR013	268.3125	578.0927	.5489	.9461
VAR014	268.2813	575.1119	.6108	.9458
VAR015	268.1250	582.5645	.4276	.9466
VAR016	268.3125	578.5444	.6091	.9459
VAR017	268.4063	588.0554	.4188	.9467
VAR018	268.2813	583.9506	.4581	.9465
VAR019	268.5625	585.6089	.4547	.9465
VAR020	268.5938	586.5071	.4623	.9465
VAR021	268.0625	576.3185	.6059	.9459
VAR022	268.0938	576.6683	.6090	.9459
VAR023	266.2500	583.3548	.4579	.9465
VAR024	265.8750	592.5645	.2729	.9471
VAR025	266.0313	579.6442	.6171	.9459
VAR026	265.7188	597.2409	.0689	.9476
VAR027	265.7813	595.3377	.1290	.9475
VAR028	265.6563	591.8458	.2565	.9471
VAR029	265.8125	593.5766	.1601	.9475
VAR030	265.9063	585.7651	.5080	.9464
VAR031	266.5000	583.8710	.5341	.9463
VAR032	266.2500	599.2258	-.0104	.9478
VAR033	266.3125	603.5121	-.1609	.9484
VAR034	265.8750	589.6613	.3974	.9467
VAR035	265.9688	589.5796	.3059	.9470
VAR036	265.8750	591.4677	.2806	.9471
VAR037	266.0625	585.8669	.5246	.9464
VAR038	266.1875	589.4476	.3627	.9468
VAR039	266.2188	592.0474	.3255	.9469
VAR040	266.5000	588.1935	.3788	.9468
VAR041	266.5313	584.7087	.4519	.9465
VAR042	266.3750	588.4355	.3139	.9470
VAR043	266.1875	588.7379	.3505	.9469
VAR044	266.3438	587.0071	.3415	.9469

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR045	266.2188	589.2087	.3183	.9470
VAR046	266.2813	587.2409	.3553	.9468
VAR047	268.1563	588.4587	.3452	.9469
VAR048	268.5000	576.3226	.6388	.9458
VAR049	268.2188	580.3054	.6790	.9459
VAR050	268.4375	587.0282	.5898	.9464
VAR051	268.4063	585.2813	.5269	.9464
VAR052	268.5938	578.4425	.6961	.9457
VAR053	268.3750	588.1129	.4337	.9466
VAR054	268.5000	589.5484	.3304	.9469
VAR055	268.0625	596.1895	.0856	.9477
VAR056	268.2813	580.4667	.6156	.9460
VAR057	268.1250	579.0161	.5561	.9461
VAR058	268.4688	574.5151	.6601	.9457
VAR059	268.3438	573.0071	.5845	.9459
VAR060	268.3438	581.7167	.5827	.9461
VAR061	268.2813	579.0474	.6123	.9459
VAR062	268.2813	585.0474	.5704	.9463
VAR063	268.2188	582.0474	.6896	.9459
VAR064	268.1563	580.9748	.5515	.9462
VAR065	268.0938	581.5071	.4729	.9464
VAR066	268.1875	584.9315	.4430	.9465
VAR067	268.2188	581.9183	.5194	.9463
VAR068	268.2188	580.6280	.5218	.9462
VAR069	268.2500	580.0645	.6010	.9460
VAR070	268.1250	572.8871	.6914	.9455
VAR071	265.8750	590.6290	.2215	.9474
VAR072	265.9688	587.9022	.4485	.9466
VAR073	266.0938	584.6038	.4125	.9466
VAR074	266.0938	581.9587	.4910	.9464
VAR075	266.3125	585.9637	.3574	.9469
VAR076	265.9063	591.5071	.1869	.9476
VAR077	265.9063	591.7006	.1940	.9475
VAR078	265.9375	593.0927	.1573	.9476
VAR079	266.2188	591.6603	.2615	.9471
VAR080	266.0938	581.2490	.5507	.9462
VAR081	268.4063	581.4103	.4849	.9464
VAR082	268.5625	575.8024	.6030	.9459
VAR083	268.2188	578.1764	.5278	.9462
VAR084	268.2813	585.3700	.3849	.9468
VAR085	268.0938	585.1200	.3325	.9470
VAR086	268.5938	583.2813	.4860	.9464
VAR087	268.5000	581.9355	.4761	.9464
VAR088	268.5938	584.7651	.4777	.9464
VAR089	268.5000	586.2581	.4482	.9466
VAR090	268.1875	582.8024	.4746	.9464

Reliability Coefficients

N of Cases = 32.0

N of Items = 90

Alpha = .9473

มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคผนวก ค สงวนลิขสิทธิ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 2 คน

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม

3. ในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ขอความกรุณาโปรดตอบทุกข้อและทุกตอนตามความเป็นจริง

4. ข้อมูลที่ท่านระบุไว้ในแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และขอรับรองว่าจะไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเสนอเป็นภาพรวม

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางสาวอรพิน ภิญ โภภาวสุทธิ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูวิชาการ

ครูผู้สอน

2. เพศ

ชาย

หญิง

3. อายุ

น้อยกว่า 31 ปี

31 – 40 ปี

41 – 50 ปี

51 ปีขึ้นไป

4. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งในโรงเรียนปัจจุบัน

น้อยกว่า 5 ปี

6 – 10 ปี

11 – 15 ปี

16 – 20 ปี

5. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

สูงกว่าปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ข้อ ที่	การดำเนินการ การประกันคุณภาพภายใน	ระดับปฏิบัติ					ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
6.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน										
7.	มอบหมายงานตามความ สามารถของบุคลากร										
8.	จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ เอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการประกัน คุณภาพภายใน										
9.	มีการจัดโครงสร้างการบริหาร ที่เอื้อต่อการดำเนินงาน										
10.	สร้างความเข้าใจให้แก่กรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับ การประกันคุณภาพภายใน										
11.	ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วม และรับบทบาทสำคัญ ในกิจกรรมต่างๆ ตามแผน พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา										

จากการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน
ข้างต้น โรงเรียนของท่านมีปัญหาการดำเนินการ (เพิ่มเติม) อย่างไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะแนว
ทางการแก้ไขปัญหาอย่างไร

ข้อ ที่	การดำเนินการ การประกันคุณภาพภายใน	ระดับปฏิบัติ					ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
28.	มีการจัดทำเครื่องมือ ประเมินผล โดยมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการในโรงเรียน										
29.	มีการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่ เชื่อถือได้										
30.	มีการวิเคราะห์ข้อมูล อย่างเป็นระบบ										
31.	มีการนำผลการประเมินไปใช้ ในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน										
32.	มีการปรับปรุงการปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่อง										
33.	มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพ อย่างต่อเนื่อง										
34.	มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพ อย่างต่อเนื่อง										
35.	มีการจัดทำระบบข้อมูล สารสนเทศ										

จากการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
ข้างต้น โรงเรียนของท่านมีปัญหาคำเนินการ (เพิ่มเติม) อย่างไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะแนว
ทางการแก้ไขปัญหาวางไร

ข้อ ที่	การดำเนินการ การประกันคุณภาพภายใน	ระดับปฏิบัติ					ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
44.	มีการติดตามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อรายงาน คุณภาพการศึกษา										
45.	มีการนำผลสรุปรายงาน คุณภาพการศึกษาไปใช้เป็นข้อ มูลป้อนกลับ เพื่อปรับปรุง พัฒนาการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาของ โรงเรียน										

มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิศวกรรม

จากการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ด้านการรายงานประกันคุณภาพภายในข้างต้น
โรงเรียนของท่านมีปัญหาคำเนินการ (เพิ่มเติม) อย่างไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะแนวทางใน
การแก้ไขปัญหาอย่างไร

มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคผนวก ง สงวนลิขสิทธิ์

รายชื่อโรงเรียน

รายชื่อโรงเรียนที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จำนวน 22 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนเมธีคุณพะวันวิทยาลัย
2. โรงเรียนคลองตาจ่า
3. โรงเรียนบ้านยายแพง
4. โรงเรียนบ้านรางห้าตำลึง
5. โรงเรียนวัดเกตการาม
6. โรงเรียนวัดเจริญสุขาราม
7. โรงเรียนวัดแก่นจันทร์ฯ
8. โรงเรียนวัดคอนมะโนรา
9. โรงเรียนวัดศรีจินดาพัฒนาราม
10. โรงเรียนวัดตะโหนดราย
11. โรงเรียนวัดบางใหญ่
12. โรงเรียนวัดบางกล้วย
13. โรงเรียนวัดบางคนทีใน
14. โรงเรียนวัดบางน้อย
15. โรงเรียนวัดบางพลับ
16. โรงเรียนวัดบางสะแก
17. โรงเรียนวัดปราโมทย์
18. โรงเรียนวัดป่าแกม
19. โรงเรียนศาลแม่อากาศ
20. โรงเรียนศาลเจ้าอาม้า
21. โรงเรียนสกลวิสุทธิ
22. โรงเรียนอนุบาลบางคนที

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี สงวนลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาควิชา จ สงวนลิขสิทธิ์

หนังสือขอความร่วมมือ

ที่ ศธ. ๐๕๒๐.๒๐๓.๒/๑๕๐๒

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม ๗๓๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดคูสำนามจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๔ ฉบับ

ด้วย นางสาวอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
สารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสมุทรสงคราม”

ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวอรพิน
ภิญโญภาวสุทธิ ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน เพื่อนำไป
ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะดังกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ ๐ ๓๔๒๑ ๕๑๓

โทรสาร ๐ ๓๔๒๑ ๕๓๖

ที่ ศธ. ๐๕๒๐.๒๐๓.๒/๑๕๐๒

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม ๗๓๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปากดัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๔ ฉบับ

ด้วย นางสาวอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
สารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสมุทรสงคราม”

ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใครขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวอรพิน
ภิญโญภาวสุทธิ ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน เพื่อนำไป
ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ ๐ ๓๔๒๑ ๕๑๓

โทรสาร ๐ ๓๔๒๑ ๕๓๖

ที่ ศธ. ๐๕๒๐.๒๐๓.๒/๑๕๐๒

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม ๗๓๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดดาวโด่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๔ ฉบับ

ด้วย นางสาวอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
สารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสมุทรสงคราม”

ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวอรพิน
ภิญโญภาวสุทธิ ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน เพื่อนำไป
ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนชม ชินะดังกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ ๐ ๓๔๒๑ ๕๑๓

โทรสาร ๐ ๓๔๒๑ ๕๓๖

ที่ ศธ. ๐๕๒๐.๒๐๓.๒/๑๕๐๒

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม ๗๓๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีทธาธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๔ ฉบับ

ด้วย นางสาวอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
สารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสมุทรสงคราม”

ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใครขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวอรพิน
ภิญโญภาวสุทธิ ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน เพื่อนำไป
ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ ๐ ๓๔๒๑ ๕๑๓

โทรสาร ๐ ๓๔๒๑ ๕๓๖

ที่ ศธ. ๐๕๒๐.๒๐๓.๒/๑๕๐๒

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม ๗๓๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสวนแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๔ ฉบับ

ด้วย นางสาวอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
สารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสมุทรสงคราม”

ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใครขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวอรพิน
ภิญโญภาวสุทธิ ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน เพื่อนำไป
ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ ๐ ๓๔๒๑ ๕๑๓

โทรสาร ๐ ๓๔๒๑ ๕๓๖

ที่ ศธ. ๐๕๒๐.๒๐๓.๒/๑๕๐๒

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม ๗๓๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางประจัน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๔ ฉบับ

ด้วย นางสาวอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
สารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสมุทรสงคราม”

ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวอรพิน
ภิญโญภาวสุทธิ ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน เพื่อนำไป
ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ ๐ ๓๔๒๑ ๕๑๓

โทรสาร ๐ ๓๔๒๑ ๕๓๖

ที่ ศธ. ๐๕๒๐.๒๐๓.๒/๑๕๐๒

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม ๗๓๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธรรมสถิต์วาราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๔ ฉบับ

ด้วย นางสาวอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
สารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสมุทรสงคราม”

ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใครขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวอรพิน
ภิญโญภาวสุทธิ ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน เพื่อนำไป
ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ ๐ ๓๔๒๑ ๕๑๓

โทรสาร ๐ ๓๔๒๑ ๕๓๖

ที่ ศธ. ๐๕๒๐.๒๐๓.๒/๑๕๐๒

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม ๗๓๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางบ่อ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๔ ฉบับ

ด้วย นางสาวอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขา
วิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
สารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสมุทรสงคราม”

ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใครขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวอรพิน
ภิญโญภาวสุทธิ ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน เพื่อนำไป
ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวณชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ ๐ ๓๔๒๑ ๕๑๓

โทรสาร ๐ ๓๔๒๑ ๕๓๖

ที่ ศธ. ๐๕๒๐.๑๐๗ (นฐ)/๕๒๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม
๗๓๐๐๐

๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโรงเรียนที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การ
ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม” มี
ความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร ครูวิชาการ จำนวน ๑ คน และครูผู้สอน จำนวน ๒
คน ในโรงเรียนสังกัดหน่วยงานของท่าน เพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดแจ้งโรงเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือ
ในการตอบแบบสอบถามให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ ๐ ๓๔๒๑ ๕๑๓

โทรสาร ๐ ๓๔๒๑ ๕๓๖

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๔๒๔๓ ๔๓๕, ๐ ๓๔๒๑๘ ๗๘๘

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งมั่นให้บริการ พัฒนางานให้มีคุณภาพ”

ที่ ศธ. ๐๕๒๐.๑๐๗ (นฐ)/๕๒๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม
๗๓๐๐๐

๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๔ ฉบับ

ด้วย นางสาวอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร ครูวิชาการ จำนวน ๑ คน และครูผู้สอน จำนวน ๒ คน ในโรงเรียนสังกัดหน่วยงานของท่าน เพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดแจ้งครูวิชาการและครูผู้สอนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ที่ ๐ ๓๔๒๑ ๕๑๓

โทรสาร ๐ ๓๔๒๑ ๕๓๖

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ที่ ๐ ๓๔๒๔๓ ๔๓๕, ๐ ๓๔๒๑๘ ๗๘๘

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งมั่นให้บริการ พัฒนางานให้มีคุณภาพ”

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล นางสาวอรพิน ภิญโญภาวศุทธิ
 ที่อยู่ 208 ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม 75120
 ที่ทำงาน โรงเรียนวัดแก่นจันทร์ฯ ตำบลบางพรหม อำเภอบางคนที
 จังหวัดสมุทรสงคราม 75120

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2510 สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนวัดบางกะพ้อม
 จังหวัดสมุทรสงคราม
- พ.ศ. 2513 สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย
 จังหวัดสมุทรสงคราม
- พ.ศ. 2517 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง
 จังหวัดราชบุรี
- พ.ศ. 2526 สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกคณิตศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- พ.ศ. 2543 ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษามหาบัณฑิต (ศษ.ม.)
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
 วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

ประวัติการทำงาน

- พ.ศ. 2519 ครู 2 โรงเรียนวัดปรกสุธรรมาราม สำนักงานการประถมศึกษาอำเภออัมพวา
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม
- พ.ศ. 2527 อาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียนวัดบางแคใหญ่ สำนักงานการประถมศึกษา
 อำเภออัมพวา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม
- พ.ศ. 2530 อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดแก่นจันทร์ฯ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางคนที
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม
- พ.ศ. 2544 ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแก่นจันทร์ฯ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางคนที
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม
- ปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแก่นจันทร์ฯ
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม